

Initiū sapiē timor dñi. Et idē Richard⁹ de Pñia p̄tutū ples sine q̄ cete
ras h̄c n̄ p̄t est timor dei. Itē spes vt d̄r idē Richard⁹ efficit ordiāta si
de indulgētia veniē gnātur. Un̄ d̄r Vere ⁊ absq̄ vllō dubio q̄nto quis
frequentius quātoq̄ v̄hemētius de suo reatu interno dolore afficit. tāto
certior tātoq̄ securior p̄ spem de indulgētia veniē efficit. Silt̄ dolor est
p̄tiosus qm̄ fit ad deplāgēdū culpā. Un̄ Richard⁹ Quāto q̄s v̄hemē/
tius metuit penā quā meruit. tāto acerbius plāgit culpā quā fecit

¶ Hic est secūdo liber Boetij de p̄solatiōe p̄hiē q̄ p̄tinuat ad liby
p̄cedētem in hūc modū. Postq̄ p̄hiā in p̄mo libro iuestigauit cās radica
les infirmitat̄ Boetij in h̄ scdo. p̄cedit ad eius curatioēm. p̄mo adhibē
do sibi remediā leuia. scdo remediā validiora in libris sequētibz. hūc mo
dū medicādi p̄hiā pro
milit boetio. Et didit
iste liber in xvi. pres qz
octo sunt p̄ser octo me
tra hui⁹ scdi. q̄ pres pa
tebūt. qd̄ at̄ in q̄libet p
te agat silt̄ videbitur.
P̄na p̄sa didit. p̄mo o
stēdit boetius qd̄ p̄hiā
egerit post p̄dicta ⁊ re/
sumit vnā cām dolorē
boetij. Scdo p̄hiā po
nit quēdā effectū fortu
nē. tercio excusat se de
qd̄ā. q̄rto rāgit oportuni
tatē medēdi boetium.
q̄nto procedit ad leuia
medicamēta eius. scda
ibi Intellego. scia ibi.
Sed vt arbirroz. q̄rta
ibi Sed tps est. quin/
ta ibi. Quid est igitur
o hō P̄no d̄r. Post h̄c
q̄ d̄cā sunt p̄hiā obticu
it. i. tacuit paulisp̄ id ē
modicum. atq̄ pro ⁊ .
vbi .i. postq̄ collegit.
id est intellexit meam
attentioēm. i. diligentī

¶ Finit liber p̄m⁹ Incipit scdo.

¶ Prosa p̄ma . . .

Distēdit post motioēm fortūe aīm esse
turbatū quē vult sanare p̄hiā p̄ facun
diam loquele.

Dist h̄c paulisp̄ obticuit.
atq̄ vbi attentioēm meaz
modesta taciturnitate col
legit sic exorsa est. P̄. Si penitus egri
tudinis tuę cās habitūq̄ cognoui. for
tūe prioris affectu desiderioq̄ tabescē
Ea tm̄ animi tui statum sicuti tu tibi
fingis mutata puertit .

am modesta taciturnitate. i. tempato silētio exorsa est. i. incepit loq̄. sic. i.
taliter. si. p̄ ego p̄gnoui cās. i. rōnes radicales. qz. p̄ ⁊ hitum. i. dispōnē.
tuę egritudinis. i. infirmitatis. tu Boeci tabescis id est tristaris affectu.
qz pro ⁊ desiderio prioris fortūe quē fuit tibi prospera. ea fortuna mu /

tata. i. variata apud te peruenit. i. mutauit statū. i. dispōnez tui anīmī
 .i. tuę mentis sicut tu tibi fingis ¶ **N**otandū q̄ phia post p̄dicta obtē
 cuit vt **Boetius** magis aīo deliberato verba phię colligere possit z sibi
 rīdere. qz fm̄ **Seneca** in prouerbijs. **Deliberare** vtilis mora tutissima
 est. **Deliberādum** ē diu quicquid faciendū est semel / discute qd̄ audias
 proba qd̄ credas. **Et** ideo phia obtineat tanq̄ lassata ex questioibz p̄
 motis. vñ **Seneca** in li. de virtutibz cardinalibz. Non sp̄ in actu sis s; in
 terdum aīo tuo req̄em dato z requies illa sit plena sapia ¶ **N**ota
 de hoc q̄ d̄r molesta taciturnitate duplex ē taciturnitas. q̄dam modera
 ta. alia superflua. **Moderata** taciturnitas est qn̄ tacetur qn̄ tacendū ē
De qua loquitur **Seneca** in prouerbijs dicens. **Tene** semper vocis z
 silentij temperamentū. tamen in hoc libentius incumbere. vt libenti⁹ au
 dias q̄ loquaris. qui em̄ nescit tacere nescit loqui. **Superflua** taciturnitas
 est qn̄ tacetur cū loquendū ē. de qua dicit poeta. **Nam** nimīū ta
 cuisse nocet. ¶ **N**ota q̄ **boetius** in statu miserię non erat magnani
 mus. qz habuit anīmū perversum fortuna. **Magnimus** em̄ est qui con
 tra difformes insultus fortunę vnanimi mentis p̄stantia militat fm̄ **Al**
bertum super primo li. ethicoz. **Et** **Seneca** prima eplā ad **Luciliū** dī
 cit. **Prīmū** argumentum p̄positę mentis existimo posse p̄sistere z secum
 morari ¶ **N**ota q̄ phia dicit fortunā esse mutatā circa **Boetium** si
 cut ipse fingit. hoc dicit pro tanto. qz fm̄ rei veritatem fortuna non erat
 circa ipsum mutata. sicut phia infra probabit

Hic phia pouit quēdam
 effectū fortunę dices **E**go
 intelligo. i. cognosco mul
 tifformes fucos. i. decep
 ti ones illius pdigij. i. for
 tunę. z coulsqz. i. tādū se
 ipsa fortuna exercet blan
 dissimā familiaritatē cū
 hīs quos nitit. i. laborat.
 eludere. i. decipere. duz. i.
 donec p̄fundat. i. protra
 hat intolerabili dolore e
 os quos fortuna inspera
 ta. i. sine spe. reliquerit. i.
 dimiserit. cuius sez fortu
 nę. si tu **Boeci** reminiscare. i. recorderis naturā mores. ac p̄ etiā. merituz
 .i. dignitatē. nec etiā cognosces te boetiū in ea fortuna habuisse aliqd̄ pul
 chz nec amississe. z p̄ p̄ns de amissione e⁹ nihil ē dolendū. ¶ **N**ota q̄ p̄
 digiū est miraculū p̄ter solitū cursū nature puenies. z d̄r pdigij quali
 porro pduens hoies in admirationē. **Vel** fm̄ **Uguitone**. **Prodigiuz**
 est mōstz ad vastandū paratū. dem̄ a pdigo gis. qd̄ est vasto as. **Fortūa**
 at̄ p̄r dicit pdigijū primo: qz ducit hoies in admirationē. eo q̄ bonis ma
 la z malis bona tribuit. vel d̄r pdigijū scdo mō qz vastat aīm hois. p̄sca

Intelligo multiformes illi⁹ pdi
 gij fucos: z eousqz cū hīs q̄s elude
 re nitit blandissimā familiaritates
 exercet dū intolerabili dolore p̄fun
 dat quos siperata reliquerit **Quis**
 si naturam. mores ac meritū remi
 niscare ne habuisse te in ea pulchz
 aliquid: nec amississe cognosces.

em̄ fortūa vastat aim̄ homis p̄ nūmā sollicitudīem. aduersa p̄ nūmā de/
 solatioem̄. ¶ **N**ota fucus in vna significatiōe d̄r color supposit⁹
 naxali colorī z ponitur pro deceptiōe qz talis color decipit visum cum fa
 cit mulierem deformem a p̄parere pulcrā. **N**ota q̄ fortuna sua familia
 ritate decipit homiēm z pfundit. qz d̄r **Seneca** in libro de solatiōe filij
Elye. Nemiēm aduersa fortūa p̄minuit nisi quē seba decipit. **E**t d̄r in
 puerbjs Fortūa quē nūmū fouet hūc stultū facit. fortūa nulli semel ob
 esse p̄renta est. fortūa vitrea est. dum splendet frangitur. z **Seneca** q̄tra
 epla d̄r. Nemiēm eo fortūa p̄ueit vt nō em̄ illi minaretur quātū pmise
 rat. noli huius tranquillitati considerare. memēro q̄ mare euertit. z eodē
 die vbi luserunt nauigia absorberentur.

¶ **H**ic phia excusat se de quodam dicēs. **S**ed vt ego phia arbi/
 troz id est opinor haud multum id est nō multum laborauerim reuoca/
 re. i. reducere. tibi hec supple p̄dicta de moribz fortūe in mēoriā. em̄ pro
 qz tu solebas. i. fluctus fuisti p̄ntem. i. astātem fortūam. qz pro z blandiē
 tem. i. a p̄laudētē in cessere. i. arguere virilibz. i. a sp̄is p̄bis. qz p̄ z insec
 tabare. i. p̄seq̄baris eam fortūam de nostro aditu. i. nrā informatiōe pro
 las. i. pronūciat⁹ sentētijs. vey pro sed omnis subita. i. festina mutatio
 nō p̄tingit. i. aduenit.

Sed vt arbitror haud multum tibi
 hec in memoriā reuocare laboraue/
 rim **S**olebas enim presentem quoqz
 blandientemqz virilibz incessere p̄bis
 eamqz de nostro aditu prolatis insec/
 tabere sentencijs. **V**erum omnis sub
 ita mutatio rerum non sine quodam q̄
 si fluctu contingit animorum. **S**ic fa
 ctum est vt tu quoqz paulisper a tua
 trāquillitate discesseris.

sine quodam p̄suctu.
 id est turbatiōe animo
 rñ. sic id ē taliter factuz
 est sez de te vt tu disces
 seris paulisp. i. modicū
 a tua trāquillitate. i. a
 tua mētis quiete.

¶ **N**ota q̄ sapiētis z
 magnanimi est contra
 fortūam p̄stāter milita
 re z nō pusillo animo
 succūbere. vñ **Seneca**
 in libro de clemētia d̄r
Magnos viros qui
 maligne fortūe succū
 bere nesciūt. z aduersas
 res sue p̄tuz expimen
 ra faciūt. **N**am fm̄ **A**
 ristotelem p̄mo ethico.

Sapiēs scit bene ferre fortūam qz hz se sine vitupio sicqz tetragonū. op⁹
 em̄ tetragonū q̄cūqz p̄ncip̄ firmiter stat. sic anim⁹ sapiēt⁹ p̄stās p̄maēt q̄
 cūqz fortūa iminēre. **N**ota q̄ q̄es animi fit p̄ sedatiōem passiōnū q̄ catur
 ex ordiatiōe rōnis cū deliberatiōe. sed subite mutatiōes p̄ueniūt delibe
 ratiōem rōnis. id mutāt z turbāt aim̄. p̄pter qd̄ d̄r phia **D**is subita mu
 tatio rez n̄ p̄tingit sine fluctu aīozum.

Hic phiā tangit o/
portunitatem medendi
ipsum boetium dicens
Sed tps est. i. inſtat te
boetiū haurire. i. recipe
ac pro etiā. guſtare ali/
quid molle. i. facile. atq;
pro 7. iucundū. i. dele/
ctabile qđ leue vel dele/
ctabile trāſmiſſum ad
interiora ſez tui animi
fecerit viā validioribus
hauſtib;. i. fortiorib; re/
medijs. **H**ic pro ergo.
ſuadela. i. perſuaſio rhe/
toricę dulcedinis. i. rhe/
torici ornatus aſſit. i. ſit pñs. que rhetorica procedit tm̄. i. ſolummō tunc
recto calle. i. recta viā cum non deſerit. i. non derelinquit nr̄a inſtituta. i.
documenta **L**unq; hac ſez rhetorica muſica. i. arithmetica vernacula. i.
famula nr̄i laris. i. noſtre domus ſez aſſit succinat. i. decantet. nunc. i. a/
liqñ leuioreſ modos. i. faciliores ꝑ ſus 7 nūc. i. aliquādo grauiores id eſt
difficiliores. **H**ora q; phiā inuitat duas ſcias ad curationē boe/
tij. ſ. rhetoricam 7 muſicā. rhetoricam inuitat rōne proſe in qua vrit rō/
nib; perſuaſiuis. rhetoricis col ozib; adornatis. muſicā inuitat ppter me/
tz. nam ſicut muſica vtimur arſi 7 theſi. i. cōcordi eleuatione 7 deꝑſſione
vocis. ſic ſilr in metro vtimur eleuatione qñ productę ſyllabę eleuantur
Et vtimur deꝑſſione qñ breues ſyllabę deꝑrimuntur quadam concor/
dia proportionali **H**ora dicit **L**ullius in prohemio rhetoricę ſue
q; eloquentea ſine ſapientia plęq; obelle poteſt. nuncq; autem prodeſſe.
cum igitur rhetorica ſit ſcientia eloquendi ornate. ipſa non. ꝑdeſt ſine ſa/
pientia. ideo dicit philoſophia q; rhetorica tunc procedit recto calle. qñ/
do non deſerit noſtra inſtituta. que ſunt inſtituta 7 documenta ſapię.

Hic philoſophia
adhibet Boetio leuia
medicamenta. **U**bi
nota q; leuia medica/
menta ſiue remedia di/
cuntur rationes ſump/
te ſcđm communem v/
ſum hominum. perſua/
dentes non eſſe dolen/
dum de aduerſitate for/
tunę. Remedia autem
validiora ſunt ratioēs
que ſunt contra com/
munē opñionē homi/

Sed tps eſt haurire te aliquid ac de
guſtare molle atq; iucundum qđ ad in/
teriora tranſmiſſum validiorib; hau/
ſtib; viam fecerit. **A**ſſit igit rhetoricę
ſuadela dulcedinis. que tunc tm̄ recto
calle. ꝑcedit. cum nr̄a inſtituta non de/
ſerit. **L**unq; hac muſica laris nr̄i ver/
nacula. nunc leuioreſ nunc grauiores
modos succinat

Quid eſt igitur o homo quod
te in meſticiam luctumq; deiecit ?
Nouum credo aliquid inuſitatum /
q; vidifti. **T**u fortunam putas cr/
ga te eſſe mutatam. erras. **H**ic ſem/
per eius mores ſunt. iſta natura. ſer/

uauit circa te propriam potius in ipsa
sui mutabilitate constantiam. **T**alis
erat cum blandiebatur. cum tibi false
illecebris felicitatis alluderet. **D**epre
hendisti ceci numinis ambiguos vul
tus. que sese adhuc velat alijs tibi ro//
ta prozsus innotuit

nū onderes qđ sit sum
mum bonum z in quo
přistat z quō ad ipm p
ueniat. z qđ mali sunt i/
porētes z bōi porētes.
z silita. **P**rīmo qđ ondit
phia nō esse dolēdum
de fortūa qz suat ppriā
nařam circa ipm. z h
ondit qđ qđ rōnibz p sua
suis. scđam poit tibi.
Si probas. terciā ibi.
An pō. qrtam ibi. qđ si
nec. qntam ibi **P**ostre
mo equo. zc. **P**ria rō

talis est. **N**ullus in mesticiam z luctū deicitur nisi ppter aliqđ nouum
vel inusitatum. ergo eius mutatio nullū debet eicere in dolorem. dr qđ in
lra **I**git o hō id est tu **B**oeti qđ est illud qđ deicit. i. pstrauit te in mesti
ciam. qđ pro z luctū. ego phia credo qđ tu **B**oeti vidisti aliqđ nouū qđ p
z inusitātū id est inēdūctū supple ptingere circa te. in **B**oeti putas. i. el/
timas ipām fortūam esse mutatā. i. puerſam a sua natura erga. i. circa te.
erras id est false estimas qđ hi sp sunt eius mores. ista est natura eius qđ
nūc sit aduersa nūc pspa ipsa fortūa seruauit circa te potius ppriam con
stantiam in ipsa sui mutabilitate. qđ mutatio fortunę est sua pstantia
Talis em erat sez mutabilis cum tibi blandiebatur. i. adulabatur. cum
tibi alluderet illecebris. i. delectatiōibz false foelicitatř. i. pspiratř. tu dep
hēdisti id est cognouisti ambiguos vultus. i. dubias facies ceci numinis
id est cece deę fortunę qđ sez fartūa adhuc velat id est occultat sese id ē seip
sam alijs hōibz tñ appellādo eis pspirate ipsa tibi tota innotuit id ē mā
festa est. prius. i. onino sez pspirate z aduersitate. **N**ota qđ illece
bra bz est delectatio carnalis illicita homiēm alliciens licet inueniat p
quacūqđ alia delectatiōe. **N**ota sicut bestia vel auicula vel piscis delec
tationis spe decipitur. sic homo delectiōe pspiratis fortunę fallaciter irre
titur. **U**n Seneca viij. epla **C**lamo vitare qđcūqđ casus tribuit ad om
ne fortuitum bonum suspiciosi pauidiqđ subsistite. nam fera z piscis spe
aliqua oblectāre decipitur. **N**ota delectationes fortunę sunt fal
se. nam fm **A**ugusti. **P**ro spera huius mūdi aspiratem hñt veram iocū
ditatem falsam. certum dolorem. incertam voluptatem. **N**ota phia ap
pellat fortunam cecū numen. **U**guitio dr qđ numen est pūs dei vel ipse
deus vel dei pūs vel matestas. hic ar accipit pro dea qđ atiqđ fortunām co
lebāt pro dea. **N**ota qđ fortunām dr esse cecam dr **L**ullius in li.
de amicitia **F**ortūa vt medicus ignarus multos excecavit nō qđ ipsa ce/
ca sit sed eos cecos plerūqđ efficit quos pplexa est. **N**ota qđ fortunā an/
tiqđtus depingebatř duplici frōre calua z capillata. p caluaz designādo ad
uersitatem. p capillatam prospiratem. qđ dr phia. dep hēdisti ambiguos
vultus fortunę.

C Hic ponit sedam
ronem q̄ talis ē. De il
lius amissione non est
dolendū qd̄ est p̄ncio
sum. ⁊ quo habito hō
nunq̄ est securus. for
tuna ē h̄mōi vt tangit
in l̄rā. ergo. ⁊c. **D**icit ḡ
Si p̄bas. i. a p̄bas
fortunā vtere moribus
cius ne queraris. i. con
queraris. si p̄horrescis
.i. pertimescis p̄fidiam
cius. sperne atq̄ abijce fortunā ludentē. i. ludendo iuferentem tibi p̄nci
osa. i. damnosa. nam fortuna q̄ nunc est tibi cā tanti meroris per sui ab /
sentia hęc debuit esse tibi cā tranquillitatis. i. securitatis per sui p̄ntiam
sed non fuit. em̄ pro q̄ fortuna reliquit te quam non relicturā nemo vn /
q̄ poterit esse securus. **N**ota circa hoc q̄ d̄t perniciofa ludentē d̄t
Seneca. Audit fortuna cuz suis moribz. ⁊ q̄ dedit aufert ⁊ que abstulit
reddit. nec vnq̄ tutius ē illam expiri q̄ cum locū iniurię nō hz. **N**ota
q̄ securitas maxime hōiem delectat p̄ter qd̄ est a p̄petenda. vñ **Seneca**
vi. epla. Nec res me vlla delectabit licet sit eximia ⁊ salutaris. q̄ q̄ mihi
vni securus sum. **N**ota q̄ p̄speritas fortunę non reddit hōiem secu
rū. q̄ d̄t **Seneca**. Munera fortunę amica putatis. insidie sunt. q̄ quis
vñ turā vitam agere volet. q̄ plurimū p̄ fortunę beneficia deuinet. in q̄
bus miserimi fallunt. hęc putamus honores. in p̄cipia cursus iste de /
ducit. **N**ota **Sen**. in li. de remedijs fortuito. ⁊. Exoneravit te fortuna
si intelligis. ⁊ tutiore loco posuit. damnū putas. remediū ē. clamas q̄
opibz expoliatus es. tuo vicio ista tibi iactura tam grauis est. non tā mo
leste ferres si tanq̄ perditurus habuisses

C Hic p̄bia ponit tci
am rōem que talis est.
Illud non c̄putandū p̄
ciosum ⁊ charū qd̄ non
ē mansurū ⁊ suo recessu
ē afflicturū. s̄ fortuna ē
h̄mōi. ḡ non est reputā
da p̄ciola ⁊ chara. ⁊ per
p̄ns non dolendū de ei⁹ amissione. nec gaudēdū de ei⁹ possessione. **U**n̄ d̄t
in l̄rā. **V**ero pro sed. an tu estimas foelicitatē abitura. i. recessurā supple
ēē p̄ciosaz. ⁊ fortunā p̄ns est chara tibi nec est fida manēdi. ⁊ cū discesserit
est allatura. i. adductura merore. qua si diceret n̄ d̄t estimari p̄ciola.

Nota q̄ appellat fortunā foelicitatē. q̄ fm̄ **Aristo**. fortunā vel est foeli
citas vel est prima foelicitati. vñ in libro de bōa fortunā d̄t **Arist**. q̄ nō cō
tingit esse foelicem sine rebus exterioribz quaz fortunā est d̄na ⁊ hoc est in
telligendū de foelicitate politica ⁊ non speculatiua. q̄ p̄sistit in actu sa

Si probas vtere moribz: ne queraris
Si p̄fidiam p̄horrescis: sperne atq̄ a /
būce p̄nciosa ludentem. **N**am q̄ nunc
tibi est tanta causa meroris. hęc eadez
tranquillitatis esse debuisset. Reliquit
enim te. quā non relicturā nemo vnq̄
poterit esse securus

An vero tu p̄ciosam estimas abituraz
felicitate? **E**t chara tibi est fortuna p̄
sens: nec manendi fida ⁊ cum discesse
rit allatura merorem?

plentię. ¶ Nota fortuna discedēs inducit merorem. qz dicit **Seneca** in libro de tranquillitate animi. Lectiores reliquit quos fortuna nūq̄ respexit q̄ mors deseruit. et **Boetius** postea dicit q̄ infelicissimum genus fortunij est felicem fuisse.

¶ Sic ponit quartam rōnem que talis est. Illud qd̄ est iudiciū futurę miserię nec est carum nec p̄ciosum nec p̄ p̄ns de ipso dolendum. fortuna est h̄mōi. sicut tangit in littera. vñ dicit q̄ fortuna si nec p̄t retineri id est haberi ex arbitrio id est s̄m volūtatem. et ipsa fugiēs id est recedēs facit calamitosos. i. miseros qd̄ aliud est fortuna fugax q̄ quoddam iudiciū id est signū futurę calamitatis. i. miserię. em̄ p̄ qz neq̄ sufficit intueri. i. inspicere illud qd̄ situm est. i. positus est añ oculos. id est qd̄ p̄ns ē v̄ ex p̄ sed. prudentia. i. hō prudēs metitur id ē mēsurat exitus. i. fines rez. qz p̄ et eadē mutabilitas. i. instabilitas in alterutro. i. in aduersitate et p̄sp̄itate. nec facit minas. i. insidias fortunę esse formidādas. id est timēdas. nec facit blandicias esse exoptādas. i. desiderādas.

¶ Si nec ex arbitrio retineri potest et calamitosos fugiens facit.

Quid est aliud fugax q̄ futurę quoddam calamitatis iudiciū? ¶ Neq̄ em̄ qd̄ añ oculos situm est. suffecerit intueri. Rerum exitus prudentia metitur. eadēq̄ in alterutro mutabilitas. nec formidādas fortunę minas. nec exoptādas facit esse blandicias

¶ Nota calamitas est miseria cum aliq̄s nihil h̄z nec in re nec in spe. et est dicta a calamo q̄ est vacuus et inanis. ¶ Nota q̄ nō sufficit solum intueri p̄ntia sed et̄ futura. qz licet qñq̄ p̄ma salua fiant iudicia. vltima tñ alterius saporis inq̄namēta p̄maebūt. h̄c in fine de disciplina scolariū. Et **Nullius** scdo rhetorice dicit. Errāt q̄ in p̄sp̄is oīms impetus fortunę putāt effugisse sapiēter cogitāt. in t̄p̄ibz p̄sp̄is causas aduersas reformidāt. Et **Seneca** in de quatuor p̄tutibz cardinalibz dicit. Si prudēs es animus tuus cribz t̄p̄ibz dispensetur. p̄ntia ordina. futura provide. et p̄terita recordare. Nam q̄ nihil de p̄terito cogitar. p̄dit vitā. Qui nihil de futuro p̄meditatur p̄ oia incaut̄ incedit. p̄c̄c̄e atē aīz tuum mala futura et bona. vt ista possis sustinere et illa moderari. et **Basfredus** in poetria. Exempla syrenes habe docearis in illis. Sub meliozi statu semp̄ peiora caueto. Nulla fides rez sequitur post mella vengnum. Et claudit nox atra diem nebulęq̄ seręnum.

Postremo equo animo tolere optet quicquid intra fortunę aream geritur

¶ Sic ponit q̄ntam rōnem q̄ talis est. Qui cunq̄ alterius iugo se submittit optet q̄ mo

res eius patienter susti-
near. sed hō affectione
tpaliuz summittit se iu-
go fortunę. ergo opz q
mozet fortunę patient
toleret. vnde sicut iniu-
ste agit q̄ vult impone-
re legem dnę suę. ita vo-
lens imponere legē for-
tunę agit iniuste. hanc
rōnem p̄ndit in lrā.

Secundo declarat dictum suū per quędam similia. ibi. Si ventis po-
stremo id est constanti animo quicquid geritur id est fit intra aream fortunę
id est intra mundum cum semel summisseris. i. subiugaueris. colla scz tua
iugo fortunę appetendo tpalia tanq̄ p̄mia tuoz meritoꝝ. q̄ pro sed Si
velis scribere id est scribendo imponere legē manendi ⁊ abeundi ci quaz
tu tibi dn̄am sponte elegisti. nonne fueris iniurius. ⁊ impatientia id est p̄
impatientia tuam exacerbabis. i. argues sortem. i. fortunā quam nō pos-
sis permutare ¶ Nota q̄ phia mundum appellat aream fortunę q̄a
sicut in area tritulando torquet manipuli. sic fortuna in mundo torquet
hōies nunc prosperitate nunc aduersitate rotando. ¶ Notandum circa
hoc q̄ dicit nonne iniurius fueris q̄ iusticia ē libertas animi tribuens
vniciq̄ quod suū est fm suam dignitatē. ideo amorē ⁊ obedientiā. ma-
iori reuerentiā. pari ꝓcordiam. ⁊ minori disciplinā. Si ergo famulus vel
let imponere legem dnę suę cui tenet exhibere reuerentiā operaret contra
iusticiam ¶ Nota quicunq̄ afficit bonis exterioribz mutat fm muta-
tionem eoz d̄ esse subiectus fortunę ⁊ colla sua iugo eius summittere. qz
fortuna est dn̄a bonoz exterioroꝝ. talis at̄ fuit boetius. ergo iniuriabat for-
tunę volens sibi imponere legem manendi ⁊ recedendi

¶ Hic probat dic-
tum suum per quędam
similia. scz q̄ fortuna ū
sit i potestate hominis
dicit. Si committeres
vela ventis tu ducere/
ris. non quo voluntas
tua peteret id est deside-
raret. sed quo status vē-
ti te pellerz. si crederes
id est committeres se/
mina aruis id est agris
tu pensares id est iudi-
cares annos feraces id
est ferales. qz pro ⁊ ste/

cum semel iugo eius colla summisseris
¶ Si manendi abeundi qz scribere legē
velis ei. quam tu tibi dn̄am sponte ele-
gisti. nonne iniurius fueris ⁊ impati-
entia sortem exacerbabis. quam pmu-
tare non possis.

¶ Si ventis vela committeres non
quo voluntas peteret: sed quo flatus
impellerent promoueres. Si aruis
semina crederes feraces inter se annos
sterilesqz pensares. Fortunę teregen/
dum dedisti. dominqz moribus opoz/
tet obtemperes. Tu vero voluentis
rotę impetum retinere conaris. At om-

nium mortalium stolidissimè. si manere
incipit. fors esse desistit.

riles inter se. ita q non
hres illos anos in pra
te tua. a fili. tu dedisti
te regedu fortue opter
q obtempes. i. obedias

moribz domine. po pro sed tu conaris. i. laboras retinere impetu. i. cur/
sum volueris rote. i. mobilis fortue z frustra laboras. **S**tolidissime. i. stul
tissime oim mortalium nescis tu q si fors. i. fortuna incipit manere. i. stabil
esse q tuc desinit. i. desistit esse fors. **S**ic em no simul stant q aliqs sit ho
z no sit ronalis. sic no stant simul q sit fortuna z no sit mutabilis

Hora q sicut mittes velu veto amplius no est in parte sua du
ci q vult sed fm impetu veti ducitur. z sicut mittes semina agro no est
in parte eius q proueniat ani fertiles vel steriles. sic a simili q mittit se
fortune no est in parte sua vt habeat fortunam pspam vel aduersam.

Hora circa hoc q dr volueris rote q atiquit fortuna depigebat
cum rota hac rone. Nam in rota sunt quatuor diuersitates. vna ps sum/
ma. alia infima. tertia qua de summo descenditur ad imum. quarta qua de
imo ascenditur ad summum. **S**ilr in hoibz inueniuntur quatuor varietates
qdam em sunt in summa. pspitate. tales sunt eleuati in rota fortune. alij
sunt in summa aduersitate. tales iacent deiecti sub rota. tertiij declinant
de prosperitate in aduersitatem. tales descēdūt de summitate rote. quartij
procedunt de aduersitate i prosperitate. tales ascendunt rotam fortune vñ
eleuatus in rota fortune dicit glorioz elatus. descēdes dr. descēdo mortifi
catus. deiectus dr. **F**inim? axe rotor. ascēdes dr. latus ad alta vehoz.

Hora q nasa no assuescit in contrarium. nam si lapis millefcies p
ijciatur sursum no assuescit ascēdere sursum cum natura eius sit descen
dere. **S**icut ergo esset stolidissimus qui laboraret alicui auferre suam
naturam. sic stolidus est qui laborat fortune auferre mutabilitatem q est
eius nasa. ergo dr phia. at oim stolidissime.

Metrum pmu scdi libri.

Hic incipit pmu
metrum hui? scdi qd
dr hyponauticu ab in
uetrore qz labor nauta
ru cantu hmoi metri
subleuatur. z dr metrū
iabicū a pede pdomi/
nante. est at iabi pes
puius trocheo. pstant
ex pma breui z vltia lo
ga z dr metrum trimetrū
licet enim hoc metrum
habet sex pedes tñ ppu
tādo duos pedes. pro
metro erit metrū trime
trum. in quo metro
phia describit mo /

Hec cū supba deterit vices dextra
At estuatis more fertur euripi
Dudu tremēdos seu a pterit reges
Pumileqz victi subleuet fallax vultū
No illa miseros audithaud curat flet?
Ultroqz gemit? dura qz fecit ridet
Sic illa ludit. sic suas pbat vires
Magnūqz suis mōstrat ostentum
Si qz visat vna strat? ac felix hora

res fortunę dicens. **C**ū hęc sez fortuna p̄terit vices. i. alternationes. p̄spe-
 ritatis z aduersitatis sup̄ba dextra. z cū fert more curipi. i. maris estuan-
 tis. i. inundantis. tunc fortuna seua. i. crudelis proterit. i. p̄culcat reges
 dudum tranēdos. i. metiendos. z ipsa fallax subleuat de aduersitate hu-
 milē vultum victi. i. dep̄ssi. nec ipsa audit fletus nec curat miseros. i. pau-
 peres. z ipsa ex̄tis dura qz non flectit ad voluntatē hoiz. ridet. i. deridet.
 vltro. i. spontaneę genitus miseroz quos fecit. sic illa ludit. sic probat. i.
 experit suas vires. z ipsa monstrat suis magnū oñtum. i. miraculū. si q̄s
 vifaf vna hora stratus. i. aduersitate dep̄ssus. z foelix. i. prosperitate ele-
 uatus. q̄si diceret. fortuna videt exhibere suis. i. hoibz qui bonis e^o inhi-
 ant magnū miraculum qm̄ aliq̄s subito videt mutari de aduersitate in p̄-
 speritatē z eonuerso. **¶** Nota qz fortuna dz sup̄ba. eo qz nullum veref
 nec aduertit probitatē nec maliciam alicuius. c̄si vocat more sup̄boruz
 obaudit. **¶** Nota qz curipus fm̄ aliq̄s est ventus turbinis. z dz curi-
 pus q̄si curus rapidus. z ē curus nomē venti. fm̄ alios ar̄ z forsan meli^o
 Curipus ē brachiū vel sinus maris. e^o decursus ē incertus. z p̄pter incer-
 titudinē sui. curus frequēter periclitantē ibi naues. z dz ab eu quod est bo-
 nū z ripa. quasi bona ripa p̄ ztrariū. Sicut ḡ curus euripi estuātis ē in-
 certus. sic z mutabilitas fortunę. **¶** Nota qz de opatione fortunę qua-
 liter hos eleuat z hos dep̄imit loq̄tur Alanus in anti claudiano dices.
 p̄cipitē mouet illa rotā motusqz labor. Nulla quies claudit nec sistit
 ocia motu. Hos premit hos eleuat hos deiecit erigit illos. Rogit z in va-
 rios hoies deicendere casus. Et samariens̄ als pau. henric^o. Quicquid
 agas quicquid dicas quicquid patiaris. Non facis vt retrahas que mea
 dextera trahit. Sic ego primatum venerandaqz sc̄ptra tenebo. Et pro-
 velle meo mel tibi felqz dabo

¶ Prosa secunda libri secundi

¶ **H**ic incipit prosa
 sc̄da huius sc̄di. in qua
 phia. pbat boetio non
 esse p̄rendum de for-
 tuna. qz nihil sibi abstu-
 lit. z introducit fortu-
 nā alloquentē boetiuz.

¶ **U**llē at̄ pauca tecū fortunę ipsi
 Quis p̄bis agitare. Tu igitur an-
 ius postulet aiaduerte

Et diuidit. qz prim^o p̄luadet boetio introductionē fortunę. Sc̄do intro-
 ducit eā ibi. **¶** Quid tu o hō. **¶** Primo phia dicit. **¶** Boeci. ego phia vellem
 tecū pauca agitare. i. discutere p̄bis ipsius fortunę. **¶** Tu vero aiaduerte
 an ius. i. iusticia postulet hoc. **¶** Nota qz similitudo ordōnis q̄nqz ge-
 uerat fastidiū. ideo q̄nqz ipsam oz mutare. **¶** Unde Tullius. iij. li. rheto-
 ricę dicit sermōne in dicendo zmutari oz. vt facile satietas variare vite
 tur. ideo phia h̄ic variat ordōem per introductionem nouę p̄sonę vtendo
 profopopeia. que figura a Tullio vocatur p̄formatio. **¶** P̄suadet igitur
 phia boetio introductionem fortunę dicens. **¶** Vellem at̄. zc.

¶ **H**ic phia introducit
 ortunaz alloquentem

¶ **Q**uid tu hō ream me q̄tidianis agi

querelis: quā tibi fecim⁹ iniuriam: q̄
tibi tua detraximus bōa: **Q**uouis iu
dice de opum dignitatūq; mecum pos
fessioe ptende. **A**tti cuiusq; mortaliuz
pprium quid hoz esse mōstraueris:
ego iam tua fuisse que repetis spōte cō
cedam. **C**um te matris vtero natura
produxit. nudum rebz omnibz. inopē/
q; suscepi. meis opibz foui. z qd te nūc
impatietem nostri facit. fauore prona
indulgētius educaui. oīmz mei iuris
sunt affluentia z splendorē circūdedi.
Nūc mihi retrahere manū libet. hēs
grām veluti vsus alienis. n̄ habes ius
querele. tanq; prorsus tua p̄dideris
Quid igitur ingemiscis: nulla tibi a
nobis est illata violētia. opes. hono/
res. ceteraq; talium mei sunt iuris. **P**o
minam famule cognoscūt. mecum ve
niūt: me abeūte discedūt. **A**udacter
affirmē si tua forēt que amissa p̄q̄reris
nullo modo p̄didisses.

qz si boetius a principio nō fuisset nutrit⁹ p̄spitate fortunē nō fuisset ipati
ens de amissioe eius. **E**t subdit **E**go circūdedi te affluentia z splendorē dī
um. bonoz que sunt mei iuris. i. p̄tēs. nūc at libet. i. placet mihi retrahere
manū. tu hēs grām. i. mihi referre grates. tāq; vsus aliēis nō hēs ius q̄re
le. tāq; tua p̄dideris. **Q**uid igitur ingemiscis q̄rulādo. nulla tibi a nobis
ēllata est violētia. opes. honores. z cetera talium sunt mei iuris. i. p̄tēs z fa
mule magis honores z p̄tēs recognoscūt me dnām. mecum veniūt. mecum

boetiū q̄ oñdit q̄rimo
nā ipsi esse iniustā. q̄a
nihil sibi abstulit. **P**ri
mo ergo fortuna ont q̄
nihil boetio iniuste ab
stulit. scdo qm rñsioem
Boetij excludit ibi an
tu mores. p̄mo scit qd
dictū est. scdo rñdet ta
cite q̄stioi ibi. **A**n ego.
Prio dē fortuna ad boe
tū. **S** tu hō qd agis. i.
veras vel facis me re/
am q̄ridias. i. assiduis
q̄relis. q. d. facere n̄ de
beres. **Q**uā tibi fecim⁹
iniuriā. quasi diceret.
nullā. **Q**ue tua bōa ti/
bi detraxim⁹. q. d. nlla
Cōtēde mecum in iudi
cio de possessioe opū z
dignitatū coraz q̄cūq;
iudice. z si mōstraueris
aliqd esse ppriū hoz bo
noz cuiusq; mortaliuz
ego spōte p̄cedā tibi ea
q̄ repetis fuisse tua. q̄ at
nō sunt tua nec alicui⁹
hois ppria. probō tibi.
qz cū nāra produxit te
de vtero mris ego susce
pi te nudū z inopē. i. ea
rētam oibz rebz. z foui
te meis opibz z ego pro
na. i. p̄mpra educaui. i.
nutriui te indulgētius
i. clemētius fauore. i.
grā mea. qd te nūc scit
ipatiētē nostri. i. n̄ nos

recedunt. audacter affirmem si tua forent q̄ quereris amissa. nullo mō
 ea p̄didisses. ¶ **N**ota q̄ tota rō fortunę in hoc p̄sistit. Nulli manet rōna /
 bilis q̄rimonia de eo q̄ nihil alioꝝ aufert sed pp̄ria p̄ suo libito disponit.
 sed fortuna nihil abstulit qd̄ erat boetij. sed pp̄ria disposuit p̄ suo libito.
 ergo. rē. ¶ **N**ota de hoc q̄ d̄t. q̄ tibi tua. Sen. d̄t in de remedij. Non est
 tuum qd̄ fortuna fecit esse tuū. Alienū est oē quicqd̄ oprando euenit. ⁊
 nihil ipsius pp̄rium putari licet qd̄ eripi p̄t. ¶ **N**ota q̄ hō producit nu
 dus ex vtero mris. p̄ hoc innuit magna e' miseria. si em̄ hō nudus nasce
 ret ⁊ nullo indigeret min' esset miser. sed qz nudus nascit nihil possidēs ⁊
 plurib' indigens. iō magis miser ē. Un̄ paup̄ henricus p̄mit' in mun
 do tecū tua q̄nta tulisti. Nudus eras p̄mo. ⁊ postea nudus es. ¶ **N**ota
 q̄ bona exteriora non sunt pp̄ria hōis. qz d̄t Sen. Nihil pp̄riū dicas qd̄
 mutari p̄t fortuna. Repolcat qd̄ dedit donū. qd̄ dari potuit auferri po
 tuit. ⁊ qd̄ fortuna non dedit non eripit.

¶ **H**ic r̄ndet tacite q̄
 stioni p̄icerz aliq̄s for
 tunę. liz bona exteriora
 sunt tua. tñ postq̄m ea
 hōi p̄tulisti n̄ d̄res am
 pli' auferre. Huic q̄sti
 onī r̄ndet fortunā dices.
 q̄ h̄ esset p̄ ius ⁊ natu
 rā suā quā null' d̄z sibi
 auferre. imo d̄z vti si /
 cut ⁊ ceterę res vt̄m̄
 sua natura. vñ d̄t Plū
 quid ego sola phibeoz
 exercere ius meū. cum
 oia alia exercēt nafaz
 suā qd̄ declarat. qz licz
 .i. licituz ē coelo. p̄ferre
 lucidos dies ⁊ eos p̄de
 re. i. abscondere tenebro
 sis noctib'. ⁊ liz āno re
 dimire. i. ornare vultū
 .i. sup̄ficiē terrę. nūc. i.
 aliq̄n florib' sicut in ve
 re. nunc frugib' sicut in estate. nunc p̄fundere eam nimbis. i. pluuijs ⁊ fri
 gorib' sicut in autumno ⁊ h̄yeme. Jus. i. natura ē mari. nunc. i. aliq̄n sez
 rpe sereno. blandiri. i. blandiū esse. equozē strato. i. pacificato. sed tpe tem
 pestatis inhorrescerei. i. horridum a p̄parere procellis ac fluctib'. i. inun
 dationibus. nunquid nexpleta. i. infaciabilis cupiditas hōim alligabit
 nos ad p̄stantiā alienam nris morib'. quasi diceret. non. etenim hęc ē no
 stra vis. i. naturalis p̄tās. hunc ludum p̄tinue ludimus. rotam p̄iamus
 volubili orbe. i. veloci circulatione. ⁊ nos gaudemus mutare infima. i.

An ego sola meū ius exercere phibeoz
 Licet celo p̄ferre lucidos dies eosdēq̄
 tenebrosis noctib' p̄dere. Licet anno
 terrę vultū nunc florib' frugibusq̄ re
 dimiri. Nunc nimbis frigoribusq̄ cō
 fundere. Jus ē mari nūc strato eq̄ f̄blā
 diri. nūc p̄cellis ac fluctib' inhorresce
 re. Nos ad p̄stantiā nris morib' alienā
 inexplata hōim cupiditas alligabit.
 Hęc nrā vis ē. hūc p̄tinuū ludū ludī.
 rotā volubili orbe p̄sam. infima sum
 mis. sūma infimis mutare gaudem'.
 Ascēde si placz sz ea lege ne vti cū ludi
 cri mei rō posset d̄ndere: iniuriā putes

aduersa summis .i. pspis. 7 summa infimis .i. pspa aduersis **Tu** boet
ascende rotam nrām si placet . sed ea lege .i. p ditione . vti ne putes tibi fieri
iniuriā si ptingit te descendere . cū rō mei ludicri . i. ludi iocosi h̄ posset

Hora q̄ qlibet res in sua nafali opatiōe delectat . frustra ḡ labo
rat q̄ naturā rei auferre conat cū nafa nō assuescat **Triū** . vñ paup henri/
cus **Nō**ne sua licite quis sic vtitur arte . **Qd** sibi fors dederit vñ ois hō
Diles . eques . piscator aqs . 7 cleric̄ hymnis . **N**auta fretis . pugiles mar
te . poeta metris . **R**usticus arua parat . numerat mercator auarus . **C**ir
go legit flores . stultus amator amat . **S**emiāt in spinis nature iura re/
tractas .

Hora q̄ d̄t cupiditatem hoim esse inepletā . qz d̄t **A**ri
stor . ij . politicoꝝ **I**nfinita est p̄cupiscētia hoim ad cuius repletōem mul
ti viuūt . **E**t **A**uicēna xvi . epla . **N**afalia desideria finita sunt . ex falsa at
opiniōe nascētia vbi desinat nō h̄nt . 7 lxxij . epla **Q**uia aliqs p̄temere
p̄t . oia at̄ h̄re non potest .

Hic fortuna excludit quādā r̄fisiōem boeti . posset em̄ dicere bo
etius **F**ortuna ego p̄questus sum . de tua mutabilitate . qz ignorauī mo
res tuos hanc responsi

An tu mores ignorabas meos? **N**esci
ebas **A**resū regē lydorū **C**yro pauloan̄
formidabilē . moꝝ deiñ miserādū rogi
flāmis traditū misso celit̄ umbre defen
sum? **N**ū te p̄terit **P**aulū persi regis a
se capti calamitatibz pias imp̄dōisse la
chrymas? **Q**uid tragediaz clamor ali
ud deflet . nisi indiscreto ictu fortunām
felicia regna p̄tentem? **N**ōne adolescē
tulus a yon eyot . i . duo dolia vini
altēz q̄dem malū aliud at̄ bonū in **J**o
uis limine iacere didicisti? **Q**uid si y
beri de bōꝝ pte sup̄sisti? **Q**uid si a teñ
tota discessi? **Q**uid si becipa mei muta
bilitas iusta tibi cā ē spāde meliora . tñ
le aīo p̄tabescas **E**t itra cōe oībz r̄gnū
locatus pp̄rio iure viuere desideras

onem excludit fortuna
per plura nota Boe/
tio ex quibus poterat
perpendere mores 7 sta
bilitatem suam 7 d̄t .

Nūquid tu ignorabas
mores meos . q . d . non .
Nesciebas quō **A**re/
sus rex lydorū qui pus
erat formidabilis cyro
regi persarum . sed po/
stea captus fuit a **C**y
ro 7 traditus ignibus
ad cremādum sed im/
bre misso coelitus fuit
defensus 7 euasit . **N**ū
qd̄ etiam p̄terit te quō
Paul⁹ p̄sul r̄omanus
fudit pias lachrymas
sup̄ calamitatibz . i . mi/
serijs **P**ersi regis quē
captiuauerat

Quid enim aliud de/
flet clamor **T**rage/
diarum id est poema/
tum reprehendentium
vicia hominuz nisi me
fortunam subuer

sentem foelicia regna indisereto ictu. i. incerto euentu. Nonne exis ado
lescentulus didicisti iacere in lumine. i. in domo iouis duo dolia. vnum
bonū aliud malum de q̄b̄ oportuit vnumquēq; intrancē gustare. Quid
quereris si vberius de bonoꝝ parte sumpſisti. Quid quereris si a te
non tota discessi. Quid quereris si hęc mei mutabilitas est tibi iusta cā
ſperandi meliora. i. prospera. tñ ne pro non p̄abefcas. i. deficias aio. ⁊ tu
locatus infra cōe regnum oib; ſez in mundum desideras viuere p̄prio iu
re. qz hoc eſſe non p̄t. vt eximaris a cōi lege hoim. ¶ Nota q̄ cū Cre
ſus rex lydoꝝ eſſet pugnaturus p̄tra regem perſaz ipſe ꝑſuluit Apolinē
de ſucceſſu p̄cene qui rñdit ſibi hmōi verſiculo. ¶ Creſus perdet alim
transgreſſus plurima regna. Alim eſt fluiuius q̄dam. Quem verſiculuz
Creſus ſic intellexit q̄ Creſus trangreſſus alim perdet. i. deſtruet pluri
ma regna ipſius. Cyri. ſed apollo ſic intellexit. Creſus trangreſſus alim
perdet. i. amittet plurima regna ſua. ⁊ hoc p̄igit. nam ipſe cū tranſgreſ
ſus eſſet alim victus eſt a Cyro ⁊ in ignem poſitus. ſed tanta inundatio
pluuie facta fuit q̄ extinctus fuit ignis ⁊ euasit. de quo cum multū glo
riaretur. dixit filia ſua nomine Hauia. O pater expecta vltimū diem an
te quem non eſt gloriandū. Quadam vero nocte vidit Creſus in ſomno
q̄ eſſet ſuper altā arbozem vbi Iuppiter eū rigabat. ⁊ phœbus eum ſic
cabat q̄d ſomniū cum retuliſſet filie ſue. rñdit filia. Tu cris cap̄ a Cy
ro ⁊ in cruce ſuſpenſus vbi Iuppiter. i. pluuia te rigabit. ⁊ phœbus id ē
ſol te ſiccabit q̄d ad vltimum p̄igit. ex quo p̄t perpendi mutabilitas for
tunę. ¶ Notandū q̄ Paulus ꝑſul romanus miſſus fuit pugnare cō
tra regē perſaz q̄ erat ſup̄biſſimus hoim. Cum at ipſum deuiciffet con
ſiderans prosperitatē p̄teritam ⁊ aduerſitatē p̄ntem eius. motus pietate
fleuit ſuper ipſum ⁊ dimiſit eū ex quo ſit̄ perpendit mutabilitas fortu
nę. ¶ Nota q̄ tragedia eſt carmen reſp̄henſiū vicioꝝ incipiens a p̄
ſperitate. deſinens in aduerſitate. Et d̄r a tragos gręce q̄d eſt hyrcus la
tine. ⁊ odos cantus. qz cantus hmōi carminis hyrcō remunerabit. Inde
d̄r tragedi poetę q̄ antiqua geſta ⁊ facinora ſcleratoꝝ regum luctuoſo
carmine p̄plo ſpectante. i. reſpiciente ꝑcinnebāt ſicut d̄r Thidoꝝus li. ethi
mologiaz. ¶ Nota homerus volens oñdere mutabilitatē fortunę
deſcribit in domo Iouis iacere duo dolia vini. vnū bonum aliud maluz
Et oēs intrantes domū de vtroq; oportebat guſtare. ſed q̄ſdam plus de
bono. quosdam ꝑo plus de malo. Et hęc deſcriptio publice depingebat
athenis in tēplo iouis. vbi Boetius ſtudiuit adoleſcens exis. ſicut ipſe te
ſtat in de ſcholarū disciplina. Per domū at̄ Iouis homer⁹ ſignificabat
mundū. per duo dolia prosperitatē ⁊ aduerſitatē. ⁊ oēs q̄ viuunt in mun
do de vtroq; guſtant. q̄dam plus de prosperitate. q̄dam plus de aduerſi
tate. ¶ Nota d̄r fortunā ſubuertentem foelicia regna. d̄r Sanfred⁹
in poetria. Vocynū ſc̄ire potes q̄ nulla p̄ris Eſſe moroſa p̄t. qz res for
tuna ſecundas ſimpat eſſe breues. ſi vis exempla. priores Neſpice fortu
nas. enarrat illa prioz. Florida prosperitas. ſ. minos ſubuertit athenas.
Alion atides. magne cartaginis arces Scipio. ſz multi romani fuit alea
fati. Epe verſa breui breuis ē diſtancia lecti. Omnis ⁊ m̄ceſti nox eſt vici
na dici. Hęc aliena docent ⁊ te tua fata docebunt.

Quod stud est scdm metz h^o scdi quod dz a sclepiadiu ab inuētoze choriābicū
a pede predominantē Quis sit pes choriambū prius habitum est. z pstat
illud metrum ex pmo spondeo z duobz choriambis z pyrrhikio vel iam
bo quale metrum est illius hymni **S**anctorum meritis inclyta gaudia

Petrz scdm libri scdi

Quātas ravidis flatibz incit^o

Pontus versat arenas

Aut quodt stelliferis edita noctibz

Aelo sidera fulgent

Tātas fūdat opes nec retrahat manū

Pleno copia cornu

Humanū miseras haud iō gen^o

Cesset flere querelas.

Quāuis vota libēs excipiat deus

Multi pdigus auri

Et claris auidos ornet honoribz.

Nil iam parta videntur

Sed quodsita vorās seuā rapacitas.

Alios pandit hiatus.

Que iā procipitem frena cupidinem

Aerto fine retentent

Largis cū potius muneribz fluēs

Sitis ardescit habendi

Nūquod diues agit quod trepidus gemens

Sese credit egentem.

pracula cupiditatē. **E**t tūc quodrit fortūa quod iā frena retērent. i. detineat cer/
to sine cupiditē. i. auariciā hoīm procipitē. i. procipitē hoīm cū sit. i. de
sideriū hādi fluēs largi muneribz ardescit in hoīe. z iō ille quod trepid^o terro

Scdm metz dz ferre/
gratium ab inuētoze
constās ex pmo spon/
deo. scdo dactylo. terci
o spōdeo vel trocheo.

In hoc gen metro fortu
na querit de incepta
cupiditate hoīm dicēs

Si copia. i. fortūa quā
getiles deam copie ap
pellabāt plēo cornu fū
dat hoībz tātas opes

quātas arenas versat
id est voluit pontus. i.
mare incitus id est cō/
motus rapidis flatibz

id est impetuosis ventz
z si fundat tātas opes
quot sidera fulgēt i cœ
lo edita. i. orta stellife/
ris noctibz. z ipsa copi
a nō retrahat manū au
ferēdo opes haud. p nō
ideo humanum genus

cessat flere id est flendo
pponere miseras quodre /
las z quoduis de^o pdigus
id est diues multi auri
id est ad modū pdigi
multū aux diffundens
ipē dominū libēs excipiat vo
ta hoīm. z ornet aui /
dos. i. cupidos claris
honoribz. tū iā parta. i.
acquistā z possessā nil
vidētur eis. sed seuā ra
pacitas vorās quodsita. i.
adquodsita pādīt. i. māllef
tat alios hiatus. i. rece

re aduersitatē ⁊ gemens credit sese egentē ille nunq̄ diues agit. i. vtrā dicit. ¶ Nota circa hoc q̄ d̄t pleno copia cornu. q̄ cū Hercules q̄daz tpe luctaret cum Achileo ⁊ Achileus mutaret se in tauz. Hercules appre hēdens ipsum p̄ cornu effregit illud ⁊ repletū pomis ⁊ floribz odoriferis sacrificauit illud fortunē. qd̄ cornu d̄t fortuna q̄busdam p̄pinare plenū q̄busdam vacuū. q̄busdam semiplenū. fm̄ diuersum statū prosperitatis ⁊ aduersitatis hoim. ¶ Nota q̄ fortuna inuehit ⁊ auariciā hoim. quod Tullius in li. tusculanaz questionū d̄t. auariciā studiū pecunię h̄z quā nemo sapiēs ꝓcupiuit. ea em̄ q̄si malis vengnis imbuta corp⁹ aīncz viri lē offendit. ipsa ei insatiabilis manens. neq̄ copia neq̄ inopia minuitur. Et in eodem h̄ d̄t. Quid ē q̄ multi cupiditate pecunię ferunt. quoz ita perturbant ai vt non multū absint ab insania. Et d̄t Sen. lxxv. eplā. Auaricia nunq̄ h̄z magis malū nisi q̄ inḡta ē. Et lxxiij. eplā. auaros ꝓpat canibz dicens. Quidisti aliq̄c canē missum a d̄no panis frustra a te carnis aperto oro captātem quicqd̄ arripit. p̄tinus integz deuorat. ⁊ sp̄ ad spes futuri inhiat. Idē euenit nobis. quicqd̄ nobis fortuna expectātibz porrigit illud sine oi volūtate dimittim⁹ ⁊ statim ad rapinā alter⁹ erigimur. ¶ Nota q̄ credit se egētem non est diues s̄z paup. qz d̄t Sen. prima eplā. Non q̄ par h̄z sed q̄ plus cupit paup̄ ē. Quid ei refert q̄tum illi in arca q̄tum in horreis iaceat si alieno hiatu imminet. ¶ Nota q̄ diuitie n̄ tollunt auariciā sed augmētant. vñ Sen. xvi. eplā. d̄t. Egerat in te q̄qd̄ locupletes possederit. vltra puatum pecunię modū fortuna te puehat. au ro regat. purpura vestiāt. terraz marmoribz abscondat. accedant itatqz ⁊ picturę. ⁊ quicqd̄ vlla ars elaborauit. maiora cupere ab his delictes. Cū inuenialis. Interea pleno dū turget sacculus gre. Crescit amor nūmī q̄ntum ipsa pecunia crescit.

¶ Prosa tertia secundi libri.

¶ Hic incipit tertia prosa huius secundi in qua phia probat Boetium non debere conqueri de fortuna. quia multa bona sibi contulit. Et primo inquit phia quid sentiat d̄ dictis fortunę. sc̄do bona fortunę sibi collata enumerat. ibi. vextū. Primo ostendit phia q̄ Boetius nihil habeat loqui contra fortunaz. secundo Boetius r̄ndet. tertio phia eius r̄nsionem approbat si cur patebit. ¶ Dicit p̄io Si fortuna loqueret te

quis igit si pro se tecū fortuna loqueret. quid p̄fecto ꝓtra hisce res non h̄eres. Aut si qd̄ est q̄ querelam tuā iure tuearis. p̄feras oz. dabim⁹ d̄ cēdi locū. ¶ B. Tū ego. spēosa q̄des ista sunt: inq̄s. oblita q̄rhetorice ac musice melle dulcedinis. Tum tm̄ cū audist̄ oblectāt. s̄z miseris: maloz altior ē sen sus. Itaqz cū hęc anribz insonare desierint. insit⁹ aīm meroz ꝓgrauat. ¶ Et

illa ita est inqt. **H**ec em̄ nōdū morbi
tūi remedia. sed adhuc ptumacis ad/
uersum curatioem doloris fomēta q̄/
dam sunt. **N**āq̄ in pfundū sese pene //
trēt. cū tēpestiuū fuerit admouebo .

cum his s̄bis p se. pfe
cto p certe. tu nō habe
res qd̄ s̄ h̄sceres. i. non
haberes vñ aperires of
ad m̄dēdum fortūe. at
si qd̄ est q̄ tuā q̄relam
iure tuaris optz id ēe
necē est. vt pferas dabi
mus tibi locum dicēdi

Tūc Boetius r̄ndet **S**peciosa q̄dem sunt ista que fortūa dixit z sunt
oblita id est delinita melle id est delectatione rhetorice dulcedinis. i. quā
tum ad prosam. a. c. p. z musice dulcedinis sez quātum ad metrū. z tūcum
tunc delectat aim meū cū audiūtur. sed sensus. i. pceptio maloz est altior
id est pfundior miseris q̄ ista possint attingere. q. d. q̄uis s̄ba fortūe su
p̄ficialiter me delectēt tñ ad pfunditatē mei doloris nō attingūt. **P**raez
.i. ergo cum hęc s̄ba fortūe desierint. i. cessauerint insonare auribz meis.
meroz inhitus id est immittus p̄grauat aim meū. **T**ūc p̄bia approbat r̄n
sioem Boetij dicēs. **I**ta est. hęc em̄ s̄ba fortūe nōdum sunt remedia tūi
morbi. sed sunt qd̄a fomēta id est lenimēta aduersum curatioem id ē con
tra sanatioem ptumacis doloris. nam remedia q̄ penetrēt id est immitt
tāt se in pfundum pturbationum expellēdo eām radicalem tūi morbi
ista admouebo. i. apponam cum fuerit tempestiuum.

¶ Nota q̄ Boetius nihil habuit loq̄ p̄tra s̄ba fortūe qz s̄m dixit
z p̄tra veritatē non ē loquendus. **N**ā vero oia p̄sonant z veritas sibi p̄s̄
attestā. s̄m **A**risto. **¶** Nota h̄sco ē s̄bum inchoat̄m z p̄fert p̄ syncopā
qz regulariter d̄zet dicit h̄sco. vñ h̄scere est h̄iatū inchoare cum aliq̄s a
perit os **¶** Nota q̄ oblit̄ media p̄ducta est p̄cipiū s̄bi obliuiscor. **S**z
oblitus media correpta d̄ndit a s̄bo oblitio. z oblit̄ idem ē qd̄ macula
tus. vñ. **I**mmemor oblit̄ notat. oblit̄ est macular̄. **¶** Nota circa hoc
qz d̄t in hitus meroz aim aggrauat. qz q̄s non doleret de infortunio nullū
p̄tigit nisi aio multū eleuato sup̄ fortunaz. qz dicit **S**eneca. lxx. epla. p̄
equo te dolere nolo. sed vt nō doleas vix exigere audeo. nullū āt ista firmi
tas ai p̄tngit nisi multū supra fortunā eleuato. z subdit illud agamus vt
iuanda nobis fiat am. s̄loz recordatio. nemo libent̄ ad id redit qd̄ nō s̄
ne tormento cogitaturus ē **¶** Nota qz p̄ rhetoricā z musicā dulcedinē for
tūe Boet̄ adhuc non fuit restitutus virtuti z sapie. qd̄ attestatur ei
meroz aggrauās aim. nam s̄tus z sapia dolorē z merore o p̄primūt **¶**
Sen. lxx. epla. **Q**uādamodū minuta lūia claritas solis obscurat. sic do
lores. molestias. iūurias. sapia. z p̄ sua magnitudine elidit atqz opp̄mit

¶ **C**ertū ne te miser existimari velis
an numerz modūqz tuę felicitatis obli
tus es? **L**aceo qz desolatū parente: sū
moz te viroz cura suscepit. **D**electus //

¶ **H**ic p̄bia enumerat
bona fortunę Boetio
collata rōne quoz non
debut se estimare mise
rum. z p̄mo enūerat
bona p̄terita q̄ ip̄m fce
g iij

licē fecerūt. Postea enu-
merat in q̄rta prosa bo-
na que ip̄suz in p̄ncipi fo-
licem oñdunt. **P**rimo
igit̄ ph̄ia describit foeli-
citatē suā p̄teritā. sc̄do
excludit q̄ndam obie-
ctionez. ibi. **Q**uod si id
circo. **P**rimo enumerat
quēdā bona cōia. sc̄do
magis specialia. **S**c̄da

ibi. **P**reterea libet. **P**rimo dicit. o boeci non velis te existimare miserum
Nunquid oblitus es numez et modū felicitatis tuę. taceo. i. pertransco
q̄ te desolatam. i. priuatum parente. i. p̄te et matre cura. summorū virozū
id est consulū romanorū te suscepit. et tu delectus. i. de alijs electus in affi-
nitatē principū ciuitatis coepisti prius esse charus q̄ primus qd̄ est p̄ci-
osissimū genus p̄pinq̄uitatis. **Q**uis non p̄dicabit te felicissimū cū tan-
to splendore. tuorū soceroz cum tanto pudore coniugis. i. vxoris et cuz opor-
tunitate. i. oportuna felicitate masculinę proles. quasi diceret. nullus est
qui non iudicauerit te felicē in his. **N**ota q̄ triplex ē genus p̄p̄n-
quitatis. **P**rimū q̄ p̄trahitur ex genealogia. et in tali p̄pinq̄uitate aliq̄s
simul efficitur proxim⁹ et charus. nam frater fratri ē charus et proxim⁹.
Alia est p̄pinq̄uitas que p̄trahitur ex matrimonio et vocatur affinitas. et
in tali p̄pinq̄uitate aliquis prius efficitur p̄pinq̄⁹ q̄ charus. **T**ercia p̄-
pinq̄uitas contrahitur ex bonis moribus et virtutibus. et hoc est p̄ciosissi-
mum genus p̄pinq̄uitatis. et in tali aliquis prius efficitur charus q̄ pro-
pinqu⁹. et sic **B**oetius prius factus fuit rhomanis principibus char⁹.
ratione virtutis q̄ propinqu⁹ matrimonii contrahendo cum eis

Nota q̄ philosophia dicit Boetiū fuisse felicem splendore soce-
rorum in plurali. cum tamen non habuerit nisi vnum socerū. Nam so-
cer dicitur cuius filiā aliquis ducit. et non legitur q̄ boetius habuit du-
as vxores. **A**d hoc potest dici q̄ hic accipitur socer large non tantūz pro
patre vxoris. sed etiam pro fratre qui large etiam potest dici socer. ergo
dicit pluraliter soceroz. **N**ota q̄ ex tribus philosophia dicit **B**o-
etium felicē fuisse. ex honestate soceroz. ex pudore coniugis. ex oportuni-
tate masculinę proles id est suoz filiozum.

Hic ph̄ia enūerat
quēdaz bona specialia
ex q̄bus boetius nō de-
bet se ḡtimare miserū.
et dicit. **E**go p̄tereo id
est pertransire volo qz
mihi libet p̄terire com-
munia bona. et delectat

q̄ in affinitates p̄ncipum ciuitatis (qd̄
p̄ciosissimū p̄pinq̄uitatis genus ē) p̄-
us charus q̄ primus eē cepisti. **Q**uis
non te felicissimū. cū tanto splendore so-
ceroz. cum coniugis pudore. cuz mascu-
le q̄z ples oportunitate p̄dicauit

Pretereo. libet enim p̄terire cōmunia
sumptas in adolescētia: negatas seni-
bus dignitates: ad singularē felicitatē
tuę cum ulū venire delectat. **S**i q̄s
rerū mortalium fruct⁹ vllū beatitudi-

te. Boetius aut in adoleſcētia aſſe triceſimū annū electus fuit in ꝑſules. ꝛ hoc phīa vocat foelicitatē cōem non ꝛ cōiter oībꝫ hoc ꝑcedereſ ſed ꝛ nō ſolū Boetio ſed alijs paucis hoc accidit. Refert ei **Tullius** in li. de amicitia ꝛ **Scipio** aſſe triceſimū annū bis factus eſt ꝑſul. ſilꝛ **Germanicus** iuuenis factus eſt ꝑſul aſſe triceſimū annum. ſed ſingularē foelicitatē boetij tangit dicens. cū duos pariter ꝑſules. **Nota** ꝛ ſm ꝑſid. in li. ethi mol. curules erant ſedes in quibꝫ mgrātē ſedentes iura reddebant. ꝛ dñr curules a curru. ꝛ tali ſede utebantꝫ in curru iudices quo vehebantꝫ ex peditiꝫ ꝑſo iudicia redderent. **Nota** ꝛ ꝑſuetudo erat apud romanos in electione ꝑſulū hꝛ ſermonē ad ꝑſm de laudibꝫ regum ꝛ electoꝝ in mgrātuum. eſi bene ꝑdicauit inde glām ꝑſequebatꝫ **Diuſimo** dī ſermonē fecit boetius in electione ſuoꝝ filioꝝ in ꝑſules. ꝛ exinde ſua gloria fuit geminata. Et ꝛ ꝑſimilis ſermo ꝑſueuit fieri in triumphis in laudem eoꝝ qui obtinuerant victoriā. ideo hꝫ ſermonē vocat triumphalē largitionē. **Nota** ꝛ bonum aliqꝫ ꝑmittit ꝛ non adimplet ille dat verba ꝛ non rem. ꝛ ſic decipit. ergo dicit phīa. dedisti fortunę verba. .i. deceptione ꝑmittendo ei aliqꝫ boni ꝛ ipſa te ita fouet. **Nota** ꝛ calculus in vna ſignificatione ē paruus lapillus ꝛ calcando non ledit. ꝛ ꝛ talibus lapillis utebantꝫ antiqui in ꝑputando. ideo calculare vel calculū ponere ponit ꝑꝑutare vel ꝑꝑonem facere. ergo dicit phīa. **Uis** ne cum fortuna calculū ponere. quaſi diceret. non debes. ſi ꝑputabis cū ea ipſa inueniet te multo foelicioꝝ iꝫ miſerę.

Hic phīa excludit quādā obiectiones. ꝑſet aliqꝫ dicere. hꝛ ꝑdicata bona nō faciunt me foelicē ꝛ ſunt ꝑtrāſita. **Hęc** obiectionē excludit phīa dicens. ꝛ ꝑ ſed ſi non eſtimas te fortunatum. .i. foelicē ꝛ illa abierunt ꝛ tunc videbatur letā. etiā nō debes te eſtimare miſerę. ꝛ que nunc credunt. .i. vident mœſta ꝑtereunt. **Hunc** quid tu veniſti primuz in hęc ſcenā. .i. vmbꝫ vitę ſubit. .i. ipꝫ uſus ꝛ hoſpes. .i. aduēta tu ignozas ꝛ gerāt i hac vita. **Ne** ꝑ niqꝫ reris. .i. opianis vllā ꝑſtantiā in eſſe humanis rebꝫ cū ipſum hoīem ſepe diſ-

Qſi idcirco te fortunatū eſſe nō eſtimas. qm̄ que tunc letā videbantꝫ abierunt. Non eſt ꝛ te miſerę putes. quoniam que nunc credunt mœſta ꝑtereūt. **An** tu in hanc vitę ſcenā nunc primuz ſubitus hoſpeſꝫ veniſti? **Allā** ne humanis rebꝫ in eſſe ꝑſtantiā reris. cū ipſum ſepe hoīez velocꝫ hora diſſoluat. **Nam** eſi rara eſt fortunis manendi ſides: vltimus tamen vitę dies. mors ꝛ dam fortunę eſt etiam manētis. **Quid** igitur referre putes? **Tu** ne illam moriendo deſeras.

Toluat velox hora mortis. nam si fortuitis rebz est fides pmanēdi. licz ra
 ra. tñ vltimus dies vite est qdam mors fortunę. etz manētz fortunę. Quid
 igitur putas referre id est distare ne id est an tu desera s illam fortunam
 moriendo. an pro vel. illa te deserat fugiēdo. quasi dicat nihil refert quā
 tum ad incōstantiam fortunę. siue fortunā hoiēm deserat siue deserat mani
 festum est q manere nō p̄t. ¶ Notādum q in rebz humanis nō est
 pstantia. cuius rō est. In isto qd est genitū nulla est constantia. qz nihil
 est genitum qd nō sit corruptibile z nō pmanēs. sed res humane sunt ge
 nite z producite ḡ zc. ¶ Notādum q nō est durabilis fortunę prof/
 peritas qz ipsam cito fugat aduersitas. vñ Sanfredus in poetria Om/
 nibz ne crede tuis si tempore paruo Illuxere tibi mox sunt clausura sere
 num Hubila fata diem inducentqz crepuscula noctem. ppter qd nō est
 adhibenda fides rebz fortuitis. ¶ Hora qz pbia tangit vnam rō/
 nem q fortuna non est constans quę talis est. Homo non est constans
 ergo nec fortuna. An̄s prz qz hoiēm sepe dissoluit hora mortis. Conse
 quētia probatur ex hoc qz fortuna nō habet esse nisi circa homiēm cum
 sit in agentibus a pposito. ij. phisicor. ergo d̄t pbia. nihil differt quo ad
 incōstantiam fortunę siue fortune derelinquat homiēm fugiendo siue
 homo derelinquat ipsam moriendo quocūqz modo fiat semper ipsa est
 incōstans z non permanēs.

Petrum tertium libri scđi.

Qum polo phebrosēis qdrigis
 Lucē spargere ceperit.

Pallet albētes hebetata vultus
 Flammis stella p̄mentibz
 Cum nem^o flatu zepbir itepentis
 Vernis irrubuit rosīs
 Spiret insanū nebulosus auster.
 Jam spinis abeat decus.
 Sepe tranq̄llo radiat sereno
 Immotz mare fluctibz
 Sepe feruētes aq̄lo pcellas
 Verso concitat equore
 Rara si p̄stat sua forma mūdo
 Si tantas variat vices

¶ Istud est tertius
 metrum h^o scđi cuius
 p̄mus p̄sus d̄t saphic^o
 ab inuētoze trochaicus
 a pede predominantē.
 Petz at scđi p̄sus d̄t
 glyconicū ab inuētoze.
 choriābicū a pede p̄do
 mināte In hoc ḡ me/
 tro pbia declarat tribz
 exēplis mutabilitatem
 mūdanoz. Primū exē/
 plum est de corpibz cœ
 lestibz tale. Sole lucē
 te in celo tūc obscura
 tur lumen aliarum stel
 larum. Ecce mutatio
 stellarum quo ad lu/
 men quod tamen p̄zi/
 us apparebat tempo/
 pore noctis. Sed sole
 le nobis lucēte n̄ appa
 ret. vnde dicit in lit /

tera **¶** Cum phœbus. i. **¶** Crede fortunis hominum caducis:

sol cepit. i. incepit spar
gere. i. emittere lucem
¶ Bonis crede fugacibus

roseis quadrigis id est
roseo curru stella hebe
rata. i. obscurata flam/
mis. id est luminibus

¶ Constat æterna positūq; lege est
¶ Ut constet genitum nihil

solis p̄mentib; ipsa pallet. i. pallida fit s̄m albentes vultus. Scdm exē/
plum ē in terrenascētib; tale. zephyro flante terra ornat florib;. sed au/
stro flante flores deficiunt. ecce mutatio in terrenascētib;. vnde dicit
in lr̄a. **¶** Cum id est quando nemus irruit vernis. i. vernalib; rosus fla/
tu zephyri tepentis. i. calentis. si auster nebulosus sp̄ret. i. flare incepit
insanum. i. insane. iam decus rosarū abeat spinis. i. recedat de spinis

¶ Tercium exemplum ē de mari tale. **¶** Quā mare non agitur ventis appa
ret tranquillū. sed ventis agitur tumultuosum. ecce mutabili
tas maris. vnde dicit in lr̄a. **¶** Sepe mare radiat. i. splendet tranquillo se/
reno. i. serena tranquillitate immotis. i. non motis fluctibus. sepe aqui/
lo concitat id est prouocat feruentes procellas. i. tempestates p̄so equore.
id est motu mari. **¶** Tunc hortatur phia ne credamus bonis fortunę di/
cens. **¶** Si mundo constat id ē permanet sua forma rara vt ex dictis patet

¶ Et si mundus variat tantas vices. i. alternationes. tūc crede caducis. i.
transitorijs fortunis hominū id est noli credere. z loquitur hyronice. de/
bet em̄ intelligi per cōtrarium. crede id est noli credere bonis fugacibus
qualia sunt bona fortunę. quod p̄z ex hoc quia constat. i. manifestum est. z
est positum. i. stabilitū æterna lege id ē diuina lege. vt nihil genitum con
stet id ē immutabiliter p̄maneat **¶** Nota q; poetę attribuunt soli qua
drigam quę d̄r a numero quatuor equorū. poetę ei fingunt curę solis tra
hi quatuor equis p̄pter quatuor diuersitates solis **¶** Nam sol cum orit̄ est
rubeus. hora tertia splendens. hora meridiei est feruens. sed hora ves per
tina est tepens. **¶** Lunę vero attribuunt bigam p̄pter duas p̄prietates lu
nę. nam luna virtualiter est frigida z humida **¶** Nota circa hoc q;
dicit crede fortuitis bonis. **¶** Sen. d̄r in li. de consolatione filij **¶** Alyg. **¶** Nunq;
ego fortunę credidi quę cū mecum videretur pacē agere oia quęcumq; in
me indulgentissime p̄ferebat. pecuniā. honores. grām. eo loco posui vñ
de possēt sine motu meo repetere. **¶** Interuallū magnum inter me z ip̄sam
habui. itaq; nec illa abstulit nec euulsit. **¶** Nemine aduerfa fortuna omi
nuit nisi quem secūda decepit. **¶** Fortuna fortes metuit. ignauos expandit.
opes auferre potest. anīmū at̄ surripere non potest **¶** Nota q; phia
bona fortunę appellat caduca. q; d̄r Seneca. lxxvij. epla. **¶** Omnia ista in
quę fortuna dominū exercet. sua sunt. sicut pecunię. honores. imbecilla
sunt. fluida. mortalia sunt z passiones incertę **¶** Nota d̄r nulluz ge
nitum esse p̄stans. dicit Seneca. epla p̄allegata. **¶** Omnia mortalia mi
nuuntur cadunt deferuntur. decrescunt exhauriuntur. itaq; in illis in for
te causa incerta inæqualitas est. diuinorū at̄ vna natura est.

¶ Sequitur prosa quarta secundi libri.

Hec est quarta proſa huius ſcđi in qua p̄bia p̄bat Boetium nō eſſe conquerēdum de fortuna p̄pter p̄ntia bōa q̄ ſibi dereliq̄t. At p̄mo Boetius p̄ſicitur ſe fuiſſe felicem deplāgens p̄ntem infelicitatez. ſcđo p̄bia oñdit ip̄m eſſe felicē in p̄nti. ibi. **S**z q̄ tu. **D**icit q̄ Boetius **P**bia nutrix oim̄ p̄tutū tu p̄memoras p̄a. nec poſſum inficiari. i. negare velociſſimum curſum. i. reſeſſum meq̄ p̄ſpiraris: ſed hoc eſt qđ coquit. i. anxiat vehemēter me recolentem p̄teritam. p̄ſpiratem. nam in oim̄ aduerſitate fortunę infeliciffimū genus infortunij eſt fuiſſe felicem z iam non eſſe.

Nota p̄bia d̄r nutrix oim̄ p̄tutū. qz oim̄ p̄tus p̄ſiſtit in medio. mediū nō attingit niſi recta rōne. q̄ recta rō eſt ſapie z p̄hie.

Proſa quarta ſcđi libri.

Ameſo. **V**era inq̄z comme/
moras **P**̄tutum oim̄ nutrix
nec inficiari poſſum proſpiratis meq̄
velociſſimum curſum. **S**ed hoc ē qđ
recolentem vehementius coquit. **N**ā
in oim̄ aduerſitate fortunę infeliciffimus
genus eſt ifortunij fuiſſe felicem

Ite cū p̄bia dida tur in practicam z ſpeculatiuam. ipſa inducit prudētia q̄ eſt recta rō agibiliū ex vi. ethic. prudētia at colligata ē oim̄ p̄tutibz. ex eodem vi. p̄terea p̄bia d̄r nutrix oim̄ p̄tutū. **N**ota q̄ recordatio p̄terite felicitatē coq̄t hōicm̄ iō d̄r Seneca lxx. epla **I**llud agam⁹ vt iocūda nobis fiat amiſſoz re

cordatio. hoc at cōtingit cum animus p̄patus eſt ad amiſſionem eozum
Nota q̄ duplex eſt infortunium. quoddam p̄tinuum. aliud in terpolatum ſine diſcontinuum. p̄mū infortunij eſt felix. ſcđm̄ eſt infeliciffimū. **I**nfortunij em̄ p̄tinuū ex conſuetudine minus nocet. q̄a d̄r **S**eneca in li. de trāquillitate animi. **T**olerabilius eſt bōa nō acquirere q̄z acquiſita amittere. ideo qz letiores videbis q̄s fortuna nūq̄z iſpexit q̄s q̄s deſeruit. **I**te d̄r in libro de ſolatiōe filij **A**lye. **U**num h̄z bonū aſtidua infelicitas q̄ illos indurat quos vexat. **I**nfortunium at diſcontinuum eſt cum aliq̄s mutatur de aduerſitate in. p̄ſpiratem. z itez de p̄ſpirate in aduerſitatem. z tale eſt infeliciffimū genus. qz ſepe deſicit hōicm̄ in deſp̄tatiōem. **U**n̄ Samaritanenſis alias paup̄ henricus. **Q** bōa p̄ſpiras vbi nūc eſ. nūc mea p̄ſa eſt **I**n luctum cathara. fit lachrymoſa lyra. **Q** ma / la dulcedo ſubito q̄ ſumpta venenas **Q**ue recōpētas mellica felle gū

P. Sed tu inquit falſe opinionis ſup
plicium luis. id rebus iure imputare
non poſſis. **N**am ſi te hoc inane for //

Dic p̄bia oſtē /
dit Boetium in p̄nti
eſſe felicem propter
multa bona que ad /
huc poſſidet. ſecundo

probat felicitatem for-
tuitā nulli posse totali-
ter euenire **Tercio** pro-
bat verā felicitatez in
bonis fortuitis non cō-
sistere. **Secūda** ibi. **Quis**
est em̄. **tercia** ibi. **At** vt
cognoscas. **Primo** po-
nit phia. q̄ non d̄z q̄ru-
lari boetius de infortu-
nio cū adhuc abundet
plurib; bonis z illa bo-
na phia enūerat. scdo
ipsa p̄solat eū. ibi. **Cū**
iḡit. **Dicit** p̄mo. o boe-
ci. q̄ tu luis. i. pateris
suppliciu fallē opinio-
nis illud n̄ potes iure i-
putare reb;. nā si mouz
te inane nomē fortunę
felicitatis. licet. i. licitū
ē vt tu reputes. i. cō-
putes mecū q̄plūmis.
q̄z. p̄ z maximis bonis
abundes. si iḡit illd̄ bo-
nū tibi seruat diuinit̄
illesum z inuiolatū qd̄
tu possidebas p̄ciosissi-
mū in oī censu. i. thesau-
ro tuę fortunę. poteris
ne retines queq̄z melio-
ra iure causari. i. que-
ri de infortunio. q̄ si di-
ceret n̄. **Tunc** enūerat
bona eius. atq̄z p̄ cer-
te illud p̄ciosissimuz
dec̄ humani ḡnis scz
Symach locer tu iste
vixit incolumis. i. san-
quod inq̄z decus non segnis. i. non tardus emeris p̄cio vite. quasi di. tu
tū diligis eum q̄ vitā tuam. p̄ eo exponeres. **Symachus** vir tot̄ factus
ex sapia z virtutib; ille securus suaz iniuriarū ingemiscit de tuis iniurijs
vixit vxor tua modesta ingenio. p̄cellens pudore pudicię. z vt includaz
breuiter oēs dotes. i. virtutes eius. ipsa est filis p̄ri suo. i. **Symachor** ip-
sa exis exosa. i. tediola huius vite tū tibi seruat spiritum. id est tū ipsa
vixit propter te. in quo vno concedo tuā felicitatē minui q̄ vxor tua

tuite nomen felicitatis mouet q̄pluri-
mis maximisq̄z abundes mecum repu-
tes licet. **Igitur** si quod in omni fortu-
nē tuę cēsu p̄ciosissimuz possidebas id
tibi diuinit̄ illesum ad huc inuiolatū
q̄z seruat. **Poteris**ne meliora queq̄z re-
tinens de infortunio iure causari. **At**/
qui viget incolumis illud p̄ciosissimū
humani generis dec̄. **Symachus** so-
cer. z quod vite p̄cio non segnis eme-
res. vir totus ex sapia virtutibusq̄z fa-
ctus. suaz securus. tuis ingemiscit in-
iurijs. **Vixit** vxor ingenio modesta.
pudicię pudore p̄cellens. z vt oēs e-
dotes breuiter includā. p̄ri similis. vi-
uit inq̄m tibi que tū vite huius exosa
sp̄m seruat. **Duoq̄z** vno felicitatē mi-
nui tuam vel ipsa p̄cesserim. tui deside-
rio lachrymis ac dolore tabescit. **Quid**
dicam liberos p̄sulares: quoz iam vt
in id etatis pueris. vel p̄ni vel aui-
ti specimen elucet ingenij.

habetur id est tristatur lachrymis et dolore desiderio tui. **Quid** dicā libe-
ros tuos psulares q̄z specimē id est similitudo ingenij paterni. i. tui v̄l
auit. i. auū ip̄oz scz **Gymachi** q̄ fuit auus ip̄oz ex pte matris elucet vt
in id erat pueris. q. d. liberi tui sunt similes patri et auo ip̄oz in prude-
tia in quāti eras p̄mittit. ¶ **Nota** dum sicut inferius probabit q̄ i
rebus fortuitis nō potest p̄sistere vera felicitas. **Id** illi q̄ adoptioe talium
rebus felices se existimabāt. et ex amissioe earum infelices. falsa opinioe
decipiebantur. et licet in opinioe eoz sic esset. nō tñ erat in re. id ēt p̄bia
ad **Boetium** q̄ tu falsę opiniois supplicium luis id rebus us imputare nō
potes. ¶ **Nota** supplicium falsę opiniois est in animo non in re
vñ **Sen.** xvij. ep̄la **Pulc.** parasse diuitias nō fuit finis miseriarū s̄z ma-
tatio diuitiarū. nec hoc miror. non em̄ in rebus est vicium sed in animo. s̄z
pius em̄ opinioe q̄ re laboramus. **G.** infortunū **Boetij** nō erat imputā-
dum rebus q̄ nō erat sed imputādum fuit suę falsę opinioi.

¶ **Nota** q̄ p̄bia oñdit p̄ntem felicitatem in tribus consistere. scz in
amicis. in vxore pudica. et filioz suoz prudentia. **Primo** em̄ ad felicitate
tem requiruntur amici nam amicū est p̄ciosissimum genus diuitiarum
ex octaua prosa huius sc̄di. et **Aristo.** ix. ethico. **Nemo** eligit viue sine
amicis habens reliqua bona. et fm̄ **Tullium** in li. de amicitia. **Qui** ami-
ciam tollit de mūdo solem tollere videtur. et **Sen.** in de reme. fort. **Hi**
hil est p̄cius q̄ amicos nō habere. si amicu p̄didisti aliū quere et ibi eum
queras vbi inuenies. quere inter artes liberales. inter recta et honesta of-
ficia. quere in laboribz. ad mēsam ista res nō queritur. **Secdo** requiritur ad
felicitatem politicam vxor pudica que rara est. **Un̄** **Sen.** in de reme.
fort **Pulc.** inter p̄bas matrimonialis ordinis. cęperūt esse exempla me-
retricularū. q̄ multas ex iungibz optimis pessimas videmus. ex diligen-
tissimis dissolutissimas. ex liberalissimis rapacissimas. **Etiam** si bonam
vxorem habuisti non potes affirmare eam esse permāsuram in illo p̄po-
sito. nihil tam mobile. nihil tam vagum q̄ foemiarum voluntas. **Ter-
cio** requiritur ad felicitatem politicam proles. q̄ fm̄ **Arist.** i. ethico. n̄
omnino felix est qui specie turpis est aut solitarius aut prole carēs

¶ **Nota** fm̄ **Aguitioem** specimē est pulchritudo vel similitudo vel
signum vel imago vel noticia vel experimentum vel bonum opis docu-
mētum sed in p̄posito accipitur pro similitudine. **Item** fm̄ eundem a-
uitus ra. tum. id est ab auo habitus vel possessus vel ad ipsum p̄tincens
et ponitur quandoq̄z pro antiquo.

Lum igitur p̄cipua sit mortalibz vi-
tę cura retinēdo te si tua bōa p̄gscas
felicem. cui suppetūt etiam nūc que vi-
ta nēo dubitat ēē chariora. **Quare** sic
ca iā lachrymas nōdū ēad vñū omnis

¶ **Hic** p̄bia ex dī-
ctis consolatur **Boe-
tium** dicens. **Ex** quo
hominibz est p̄cipua
cura id est maxima cu-
ra retinēde vitę id ē sal-
uandę vitę o te felice si
p̄gnoscas tua bōa cui

etiam nunc suppetunt
.i. abundant talia bo-
na. qz nemo dubitat eē
chariora ipsa vita. qre
iam sicca lachrymasz
noli flere. nondū enim
ois fortuna est tibi cro-
sa. i. aduersa ad vnū. i.
omnino nec tibi incu-
buit. i. inscitit tempe-
stas aduersitatis nimi-
um valida. qm tenaces
ancorę. i. amici in sepa-
buit. i. herent. i. firmiter
manent. que scz ancorę
non patiunt tibi eē so-
lumen pntis tps. nec
spem futuri tps. **Et**
dē boetius pcor. vt he-
reant. i. maneāt illę an-
corę. qz ipsis manent/
bus vtiungz. i. qualif/
cungz res se habeant.

nos enatabim? euadendo aduersitatē fortunę **Sed** o phia tu vides qntū
decus nris ornamentis bonoz exteriorz quibz ornabamur decesserit. **Sed**
dit phia Nos pmouimus aliquatū aīm tuū ad solationem si nondū
piget te totius tuę sortis. qz maior pars salua tibi manet. sed nō possum
ferre tuas delicias q tam luctuosus. i. plenus luctu atqz anxius quere-
ris aliquid abesse tuę beatitudini. i. tuę foelicitati. ¶ **Nota** qz sicut mors
est oim amarissima. qz oia abscindit. oia deuorat. z qz aliqui iudicant se
non timere mortē z tñ timent fm Senecā in de reme. for. Sic vita est o-
nium dulcissima. oia ei appetunt esse z viuere. id vnumqđqz naturalr ni-
tif ad saluādum vitam q nihil est charius. Si ergo boetius possedit bo-
na q chariora sunt vita non debuit se estimare miser sed magis foelicem
¶ **Nota** qz phia amicos appellat ancoras. Sicut ei tempestate incum-
bente p ancoram nauis retinet z a periclitatione saluat. sic imminēte ad-
uersitate fortunę hō fidelibz amicis ne succumbat infortunio subleuat. si
deles em amici retinent hōiem impetu fortunę agitatū ne totaliter deici-
atur a sua stabilitate. ¶ **Nota** fm Uguitionē suppetere. i. summi-
nistrare vel superabundare. sed pigere est pigz esse vel penitere. vel gra-
uare vel offendere

¶ **Hic** phia pbat foe-
licitatē nulli posse co-
taliter euenire. scdo oñ
dit qz qnto aliqs ē foeli-

exosa fortuna **Nec** tibi nimiū valida
tempestas incubuit qm tenaces herēt
ancorę. que nec presentis solamen nec
nec futuri spem tps abesse patiantur
B. **Et** hereant inqz pcor. Illis nanqz
manentibz vtiungz se res habeant. ena-
tabimus. **Sed** (quātum ornamentis
nostris decesserit) vides. **P.** **Et** illa.
Promouimus inquit aliquatū. si te
nondū totius tuę sortis piget. **Sz** de-
licias tuas ferre non possum: q abesse
aliquid tuę beatitudini tam luctuosus
atqz anxius pnueraris.

Quis est em tam ppositę foelicitatis vt
non aliqua ex parte cum status sui qli-
tate rixetur? **Anxia** em res est humano

z est deponentis generis. licet fm antiquos inueniat neutrius gñis. z sic Boetius ponit hic in neutro gñe. cum dr moestus illachrymat.

Hic oñdit phia qd hō magis foelix leuiori ad ueritate. pfernit. cum hoc pparando Boetiū ad alios. z dr. **A**dde p dictis qd sensus cuiuslibet hōis foelicissimi. i. fortunatissimi est delicatissimus. i. impatiētissimus nisi ad nutuz suū cuncta suppetant. i. abundant. ipse erit insolens. i. impatiēns. oīs aduersitatis z proster nit a sua foelicitate quibusqz minimis aduersitatibus. adeo perigua sunt. i. valde exigua que fortunatissimis detrahunt. i. aufert summas. i. perfectionem bñitudinis. **B**oeci qm̄ulos esse pietas. i. opinaris qd se arbitrentur proximos esse celo. i.

deo. si eis pingeret minima pars de reliquijs. i. de particulis tuę fortunę hic locus quem tu uocas exilium ē patria incolentibz. i. habitantibz ita eoz iudicio spectat ad foelicitatem. **U**niuersaliter ergo de rebz fortunatis pculit. adeo nihil est miser nisi cum tu putes. i. nisi ex reputatione aī tui q̄times. z p̄ra. i. per p̄rarium. oīs fors est beata equanimitate. i. patientia anīmi tolerantis. **Q**uis ē ille tam foelix qui cum dederit manū impatiētię. i. cum fuerit factus impatiēs quin ipse non optet mutare statū suū. q. d. nullus tam foelix. **N**ota qd forsan aliq̄s diceret nulli hōi placet statū suus si deest sibi magnū fortunium sed defectus modici boni non impedit p̄placentiā status quin hō totaliter sit foelix. hoc excludit phia dicens. q̄nto aliq̄s est foelicioz tanto ē delicatioz. z quanto ē delicatioz tanto magis grauat ex defectu modici boni. z sic foelicissimis detrahif p̄plemētum bñitudinis. **N**otādum qd vna z eadē res quam vnus iudicat spectare ad miseriam. alius iudicat spectare ad foelicitatem. q̄ dr phia. locus que tu exiliū uocas incolentibz est p̄ria. **N**otādum q̄ntum cum q̄s hō sit abundans rebz fortunatis si aliquid displicet sibi in statu suo ipse optat statū suū mutari. q̄mēdādo statū alterius vñ miles emerit lau dat statū mercatoris. ecōtra mercator expē picula marina laudat milici

Adde qd foelicissimi cuiusqz delicatissimus sensus ē. z nisi ad nutū cūcta suppetāt. oīs aduersitatis insolens minimis quibusqz pfernit. **A**deo perigua sunt qd fortunatissimis bñitudinis summa detrahunt. **Q**uāmultos eē pietas qd sese celo p̄rimos arbitrent. si de fortunę reliquijs ps eius minima p̄t̄gat. **H**ic ipse locus que tu exilium uocas incolentibz patria est. **A**deo nibz est miser nisi cum putes. **N**otra qd bñ foris oīs ē eq̄nimitate tolerant. **Q**uis ē ille tam foelix qd cum dederit impatiētię manū statū suū mutare non optet.

am. similiter legis periti laudant agricolos. et agricolos urbanos. Similiter
exemplum patet in Boetio de scolarium disciplina de filio inconstanti q ha-
bens displicentiam unius stat? semp alium et alium assumpsit. ¶ Nota q di-
cit nihil est miser nisi cum putes. unde dicit Seneca. ir. epla. Miser est
q se beatus non iudicat. licet mundo imperet non est beatus qui se beatus non
esse putat.

**Quam multis amaritudinibus humane
feliciter dulcedo resperfa est. Quasi e-
tiam fructu iucunda esse videatur. tamen quo-
min? cum velit abeat. retineri non possit**

**Liquet igitur quod sit mortalium rerum mi-
sera beatitudo que nec apud equanimi-
mos perpetua perdurat. nec anxios tota
delectat**

mortalium que nec perpetua perdurat apud equanimos id est ostendit vel pati-
entes. nec ipsa tota. i. simul delectat. anxios id est miseris. ¶ Nota q fee-
licitas et dulcedo humana non est sine amaritudine. quod dicit beatus Bernardus
¶ Nunquam in honore sine labore. nunquam in plantatione sine tribulatione. nun-
quam in sublimitate sine vanitate quis esse potest. ¶ Item Alanus in anreclaudia
non dicit. Sed nihil inuenio quod in omni parte beate uiuat. quin multas no-
bis deferre querelas. Possit. si nostram velit accusare mineruam

**Quid igitur o mortales extra petitis
tra positam felicitatem? error vos insci-
entia profundit. Ostendat breuiter tibi su-
me cardine felicitatis. Est ne aliquid ti-
bi teipso preciosius? nihil inquires. Igi-
tur si tui copios fueris possidebis quod
nec tu amittere unquam velis. nec fortuna
possit auferre**

eius per tranquillitatem animi tu possidebis quod nunquam amittere velis.
Et delectationem in operationem perfectam futuris. nec fortuna poterit tibi aufer-

¶ Hic philosophia ostendit for-
tunam felicitatem esse ama-
ram et miseram dicens quod
multis amaritudinibus
dulcedo humane felici-
tatis est resperfa id est p-
mixta. que etiam si vide-
atur iucunda homini fru-
entia. tamen non potest retine-
ri. quo minus? pro ut. homo
habeat eam cum velit id est
non potest retineri ad volun-
tatem hominis. et liquet id
est manifestum est quod mi-
sera sit beatitudo rerum

¶ Hic philosophia inueni-
tur contra homines. et
dicit sic. O mortales qui
repetitis id est queritis
extra id est in rebus ex-
terioribus felicitatem
positam inera vos. et
error et inscientia id est ig-
norantia confundit vos
ostendam tibi breuiter
cardinem. id est radicem
esse summe felicitatis. et
ne aliquid tibi preciosi-
us teipso. nihil inquires.
si igitur fueris copios

re **C** Nota q̄ duplex ē b̄tudo p̄fecta ⁊ imp̄fecta. p̄fecta b̄tudo habet post hanc vitā. ⁊ ē vita ęterna de qua loquit̄ Iohannes dicens. Nec est vita ęterna vt cognoscant te solū vey deū ⁊ quem misisti iesum christū. Alia est b̄tudo imp̄fecta que p̄t esse in p̄cī vitā quam p̄bī posuerunt consistere in operatione optime virtutis. **C**ū radix talis b̄tudinīs est tranquillitas aī ex moderatione ⁊ sedatione passionū per habitum p̄tutis. p̄ talem at̄ tranquillitatem hō efficitur sui p̄pos vt non deiciat̄ passionib;. ista at̄ tranquillitas non est ęrenda in reb; exteriorib;. sed solum h; esse in aīo hōis. de qua b̄tudine ⁊ tranquillitate hīc loquit̄ p̄phia dicens. Quid igit̄ o mortales. ⁊c. **E**t Gene. loquens de eadē f̄licitate. ix. epla d̄t. Summū bonū extrinsecus instrumenta non ęrit. domi colif. ex se totum ē. incipit fortunę esse subiectū si quā p̄tem sui foris querit. It̄ Sen̄ xxiij. epla d̄t. F̄licitatis auditas cura ē. q̄ si aut vnde pueniat queris. ex bona p̄scia. ex honestis p̄silijs. ex rectis actionib;. ex p̄emptu fortunitorum. **E**t. xxi. epla d̄t. Illud bonū est querendū qđ non fiat de die in diē peius. qđ est hoc. animus. sed hīc rectus. bon⁹. magnus. qđ aliud voces hunc aim qđ deum in corpore humano hospitatū. **E**t. xli. epla d̄t. Lau-da bonum in hōie qđ eripi non p̄t quod est p̄prium hōis queris qđ sit illud. animus ⁊ rō p̄fecta. rōnale namq; al' est hō.

C Hic p̄phia probat ve-rā f̄licitatē non posse p̄sistere in reb; fortunib;. scđam po-nit. ibi Ad hęc. terciaz ibi **E**t qm̄. Prima rō-ralis ē In illo non p̄-sistit f̄licitas hōis. qđ p̄t auferri ab hōine. sed bona fortuna sūt h̄mōi ergo. ⁊c. maior nota qz summū bonū ē p̄prium hōis. bonum aut̄ quod auferri p̄t non est sum-

mum bonū. quia illud quod auferri non potest melius est eo quod aufe-ri potest. **V**inor patet. bona fortuna possunt auferri cum sint mutabi-lia. **V**nde dicit in littera. **V**t agnoscas beatitudines non posse constare in reb; fortunib;. sic collige per tales rōnes. **S**i beatitudo est summuz bonum nature degentis ratione id est nature rationalis. nec illud ē sum-mum bonū quod vllō modo potest eripi id est auferri. quia illud bonum quod nequeat id est non potest auferri hoc p̄cellit id est melius est eo qđ potest auferri. ex quo manifestū est qđ instabilitas fortunę non possit as-pirare id est accedere ad beatitudinem accipiendā. **C** Nota qđ beati-tudo est summū bonū. quia in tercio huius secunda prosa dicitur qđ beati-tudo est status perfectus aggregatione omnū bonoꝝ. ⁊ beatitudo est summū bonū nature degentis id est viuētis ratione id est nature rōna-

Atq; vt cognoscas in his fortuit; reb;

b̄tudinē p̄stare non posse: sic collige.

Si b̄tudo est summū nature bonum ratione degentis nec est summū bonū quod eripi vllō modo p̄t. qm̄ p̄cellit id est qđ nequeat auferri māifestuz ē quin ad beatitudinem percipiendā fortunę instabilitas non possit

lis sicut hoīs qz hoīm genus viuit arte z rōne. ex p̄hemio metaphisice
Nullum em̄ alioz aīalium est foelix ex r. ethicoz. Bruta em̄ animātia
nemo foelicitabit p̄mo ethico. Et talis beatitudo nō p̄sistit in bonis ex
terioribz sed in actu sapiētīe. qz d̄t Aristo. in li. politicoz. Testis est mi/
hi deus q̄ in bonis exterioribz nō p̄sistit summū bonum. Et idem in
eisdem Nos sumus foelices z dij. dij at̄ nō sunt foelices bonis exterioribz
q̄ nec hominēs. ¶ Nota licet in bonis exterioribz fortuitis nō con
sistat foelicitas formaliter z cēntialr. tñ foelicitas p̄sistit in eis organice
qz deseruūt ad foelicitatem veram. sine em̄ rebz exterioribz quaz fortūa
dñā est non p̄tingit esse foelicem supple organice ex li. de bōa fortuna. z ex
r. ethicoz. Opus est exteriori prosperitate omni enti. Natura enim p̄ se
non est sufficiens ad speculandum sed oportet cibum potum z reliquum
famulatum p̄ceexistere.

¶ **Hic** phia ponit scdm rōnem q̄ talis est. Ille q̄ foelix est fortui
ta foelicitate aut sit eam mutabilem esse aut nescit. si nescit est ignorans
z p̄ p̄ns est infelix. Si
scit eam esse mutabile
necē est q̄ timeat ne eā
amittat. cui autem ict
p̄tinuus timor foelix ēē
nō potest. An d̄t in lra
sic Ad hęc scz p̄dicta ad
dam scz aliam rōnem.
homo quem vehit id ē
ducit ista caduca id est
fortuita foelicitas. vel
scit eam esse mutabilez
vel nescit. si nescit que/
nam sors beata id ē q̄
foelicitas brā p̄t esse cē
citate ignorantis. q̄. d.
nulla Si scit eam esse
mutabilem. necē est vt

Ad hęc. quem caduca ista foelicitas ve
bit. vel scit eam. vel nescit tam esse mu
tabilem. Si nescit. q̄nam beata sors
esse potest ignorātiē cecitate. Si scit.
metuat necē est. ne amittat qd̄ amitti
posse uondubitat. Quare p̄tinuus ti/
mor nō sinit esse foelicem. An vejsi ami
serit. negligendum putat. Sic quoqz
perexile bonum est quod equo animo
feratur amissum.

metuat ne amittat illud qd̄ n̄ dubitat posse amitti. q̄re p̄tinu⁹ timor nō
sinit ipsum esse foelicem. Et forsan dicerēs hō nō timet amissioēm fortūg
qz n̄ curat vtz eam amittat vel nō. s̄ excludēs phia d̄t. si amiserit bouū
fortuitū z putat illud negligēduz. i. nō curādum. tūc illd̄ bonū erit valde
exile qd̄ amissum feratur equo aīo. i. equali animo. sic p̄seruatum. z per
p̄ns illud nō est summum bonum. ¶ Nota ex tercio huius profa
ix. hā z p̄fecta foelicitas scit homiēm potētem. reuerēdū. celebrē. z lērum.
ergo hā foelicitas excludit timorem z p̄ p̄ns p̄tinuus timor q̄ excludit lē
ticiā nō sinit esse foelicem. vñ Peñ. ix. eplā Ille beatissimus est z securus
sui possessor q̄ crastinū diem sine sollicitudine expectat. ¶ Itē nota ex q̄
foelicitas p̄sistit in speculatione dei z substātia. sepatay ipa excludit cē/
citate ignorātiē in q̄ ignorātia foelicitas esse nō p̄t

Hic ponit phia terciā
rōnem que talis est Si
beatitudo p̄sisteret in re/
b̄ fortuitis cum bona
fortuita finiunt morte
hois sequitur q̄ ois hō
in morte fieri miser qd̄
non est verum quia ml̄
ti per mortem p̄sequu/
ti sunt foelicitatē sicut
martyresz alij sci qui p̄
pelli sunt maxima tor
menta vt p̄sequerentur
beatitudinē in anima.
Dicit ergo sic in littera
Quoniam tu idem es
hō cui ego scio esse per
sua sum permultis. id ē
valde multis demōstra
tionibz mentes. i. ani/
mas hoim nullo modo
esse mortales. z cum sit

claz. i. manifestum fortuitā foelicitates fini. i. terminari morte hois ne
quit. i. non p̄t dubitari si hęc fortuita foelicitas p̄t afferre. i. dare beatitu/
dinem quin oē genus mortalium. i. hoim labatur in miserā in fine mor
tis. Sed si scimus multos sez sanctos quesisse fructū beatitudinis nō so
lum morte. verū etiam doloribz z supplicijs quonam mō. i. per que modū
p̄gens vita supple bonis fortuitis ornata p̄t facere beatos que vita trāf
acta. i. terminata non efficit miseros. q. d. nullo modo ¶ **H**ora cui
p̄sentia est causa foelicitatis eius absentia est causa miserie z infœlicita
tis. Sicut em̄ naua per sui p̄sentia est causa foelicitatis nauis. sic eius
absentia est causa periclitationis eius. ¶ **E**t. ij. phisicor. Si ergo ho
na fortune sui p̄ntiam essent cā beatitudinis. per sui absentia essent cā mi
serie. Cum at̄ in morte hois bona fortuna relinquunt hoim fugiendoz
hō relinquat ea moriendo. ois hō post mortem esset miser z infœlix quod
falsum est. nā multi post mortē p̄sequunt beatitudinem. ¶ **E**t qz forsan aliqs
diceret mortuo hoie moritur z aia eius. z sic post mortem nullā p̄sequet
beatitudinē. Hoc excludens phia dicit ad Boetiu. tu es idem ille cui p̄
sua sum est multis demōstrationibus animas hoim esse immortales

¶ **H**ora q̄ oēs leges in hoc ueniunt q̄ aia intellectiua hois sit immor
talis. separaf em̄ ab alijs sicut perpetuū a corruptibili. ex. ij. de aia. z hoc
est rationale qz aia intellectiua immaterialis non est educta de poten
tia materie sed ex extra. sez a deo. ipsa em̄ fm̄ Aug. creando infunditur
z infundendo creatur p̄pter quod cum abscisio materie sit causa perpetui
itatis per commūcatorē. p̄mo cœli z mundi. Aia intellectiua immate
rialis ex̄ns ipsa est immortalis

Et qm̄ tu idem es cui p̄suasum atqz in
situm p̄ multis demonstrationibz scio
mentes hoim nullo mō esse mortales.

Lūqz claz sit fortuitā foelicitatē corpis
morte fini. dubitari neqz si hęc affer
re beatitudinem p̄t. quin oē mortaliū
genus in miserā mortis sine labatur.

Si multos scimus beatitudinis fru
ctum non morte solū. verum etiā dolo
ribz supplicijsqz quesisse. quonam mō p̄
sens vita facere beatos p̄t que miseros
transacta non efficit.

Hic incipit quartū metz h^o scđi qđ d^r metz anacreontium
ab iuctore. iā bicū a pede p̄domināte. dimetrū a numero pedū. catalecti/
cū qā deest vna syllaba
ad p̄plemētū metri.

Metz quartum scđi libri.

Quisquis volet perennem
Cautus ponere sedem

Stabilis q̄. nec sonori

Sterni flatibus euri

Et fluctibus minantem

Lurat spernere pontum

Montis cacumen alti.

Bibulas vitet arenas

Illud proteruus auster

Lotis viribus v̄iget.

Hependulum solute.

Pondus ferre recusant

Fugiens periculosam

Sortem sedis amene

Pumili domū memento.

Lertus figere saxo.

Quamuis tonet ruinis

Discens equora ventus.

Tu conditus quieti.

Felix roboze valli

Duces serenus euum

Ridens etheris iras.

stat auster proteruus id est ventus impetuosus. **T**unc assignat cām qua
re debeat vitari arene quia h̄e arene solute id est disuncte per siccitatem
recusant ferre id est nolunt portare pendulum pondus. i. labile pōd. **T**u
q̄ fugies periculosam sortem. i. euentum amene sedis. i. amene māsiōes z

Hic metro adiungit
metz feregratū sic dic
tum ab iuctore de q̄ su
perius dcm̄ est. **I**n h̄ ḡ
metro p̄bia p̄medat vi
tā mediocrem p̄ talem
metaphorā. **E**dificium
p̄structū in loco nimis
alto v̄iget tempestatibz
v̄etoz. z fundatū in lo/
co arenoso defluit. sed
fundatū in loco hūili z
saxoso v̄itūz vitat icō
modū. sic vita p̄ns ni/
mum eleuata p̄sp̄itate
vel nimū depressa ad/
ueritate frequēter euē
tu inopinato calamita
ribz defluit. mediocris
ār secura manet. **D**icit
q̄ in lra. **Q**uisquis hō
cautus volet ponere se
dem perennem id ē fir
mā mansionem z ipse
stabilis existens nec ve
lit sterni id ē de h̄i so/
noris flatibz curi illius
v̄eti. z q̄squis curat sp/
nere potū minātem flu
ctibz. i. mare fluctuans
illevitet cacumē. i. sum
mitatē alti mōs. z vitet
arenas bibulas. i. siccas
Tūc assignat cām q̄re
debeat vitari in edificā
do cacumē alti mōtis.
quillo. i. cacumē alti mō
tis v̄iget id est manife/
stus assignat cām qua

certus exñs memento figere. i. stabiliſſe domũ tuã in humili ſaxo. i. deſiſſo lapide quãvis ventus miſcens equora. i. voluens maria tonct. i. ſeniſſo at ruinis. i. ſtatibz ruinoſis. tu foelix yditus robore. i. firmitate quieti valli. i. munitionis t tu ſerenus. i. tranquilluſ duces. i. ages quũ. i. vitam tuã ridens. i. deridens z pro nihilo hñs ira s. i. pſequutiones etheris. i. aure e ventu ſequentis ¶ **Nota** q ois vtuſ ſuperfluitate corrumpit cum vtuſ conſiſtat in medio. **Eſt** em virtus habitus electiuſ in medietate conſiſtens reſerta rone determinatus. i. ois ſuperfluitas tanqſ vicioſa vitãda e. **Phia** g docet vitare ſuperfluã proſperitatẽ quã designat p cacumen alti montis. q proſperitas plex qſ impugnat inuidia z potetia magnatũ q p vctuſ impellentẽ designat. **Pocet** etiã vitare nimiam paupertatem quã designat bibula harena q paupertas recuſat ferre indigentia necãrioz que p pondus pendulũ designat. indigentia ei grauat hoiem ad modũ penduli pãderis. ¶ **Nota** ſecuritas fm Culliuſ in rhetorica ſua e vtuſ incommoditates imminetes z inchoate rei affines non formidãs. que ſecuritas maxie appeteda eſt. ppter quod phia docet appetere vitã mediocrem que reddit hoiem ſecuz fm illud poeticuſ. **Medio tutiſſimũ** iſbis. z **Lato** **Luta** magge puppis e medico que flumine fert. **Quã** vitã mediocrem designat p humile ſaxũ in quo edificiuſ impetu venti non deſicit nec inundationibz tanqſ bibula harena diſſoluũ. ¶ **Nota** q duplex e paupertas. voluntaria z lãta. alia inuolũtaria z triſtis. **Phia** paupertas e appetenda. ſcãda fugienda. **De** pma loqitur **Sen.** in epla. **Honeſta** reſ e lãta paupras. paupras em expedita ſecura e. **Et** xvij. epla. **Lucille** incipe cum paupertate hãre z mertiuſ. aude ptemnere opes. nemo alios eſt deo dignũ qſ qui opes ptemperit. **Scãda** paupertas ſez inuolũtaria z triſtis fugienda eſt quia mortalis eſt z rone triſticie ſtupefacit z corrumpit naturam

¶ **Hic** incipit qnta. p ſa huius ſecũdi. in qua phia ponit remedia magis monentia. **Poetiũ** ad oſtendendum q bona fortunẽ ſunt cõtemnenda z minus eſſe dolendum de amiſſione eorum. **Iſta** autem remedia ſunt rationes ſũptẽ ex conditionibus peticularium bonorum fortunẽ. ſcilicet diuitiarum. bonoz. pãtium z gloriẽ. **De** primo oñdit hoc de diuitijs / q non ſunt magnopere appetende ponendo vnã rationem generalem reſpicietẽ oia bona fortunẽ. **Secundo** ponit rationes de diuitijs. **Ibi** **Diuitijs** **Pri**mo intendit talẽ rõem. **Nullus** magnopere debet illud appetere qd n po

¶ Proſa quinta libri ſecundi.

Ad quã rõnum iam in te meaz fomenta descendunt paulo validioribus vtẽdum puto. **Age** ei ſi iam caduca z momentaria fortunẽ dona nẽſſent. **Quid** in eis eſt quod aut veſte vnqſ fieri queat aut non pſpectum cõſideratumqſ vileſcat.

rest esse suū z qđ in se p̄sideratū est vile. sed oīa bona fortuita sunt h̄mōi.
 qz sunt mutabilia ideo non p̄nt esse pp̄ria h̄ōis z in se p̄siderata vilescūt
 ergo. zc. vnde dicit in l̄rā. **Q**uā fomenta. i. medicamenta meaz rōnum v/
 tendum validioribz rōnibus. i. magis mouentibz. **A**ge est aduerbiū hor/
 tandi. si em̄ dona fortunę non essent caduca. i. casualia z momentaria id ē
 transitoria ad modū momenti quid est in eis quod ynq̄ queat fieri v̄m
 aut perspectū z in se p̄sideratū non vilescat. q. d. nihil. ¶ **N**ota qz bo
 na fortunę sunt caduca z transitoria. qz d̄t. **S**en' lxxvi. epla. **D**ia bona
 fortunę nobis accidunt sed non adherent et si abducant sine vlla nri la/
 chymatione discedunt. ex quo pz si mutabilia sunt qz non sunt pp̄ria bo
 na h̄ōis. qz fm̄ eundem **S**enecā. **N**ihil pp̄rium dicas quod mutari p̄t.
 ¶ **N**ota qz bona fortuna in se p̄siderata vilescunt. qz d̄t **J**oan. crisof.
Bona fortunę in seipsis veterascunt z p̄sumunt aut ab extraneis dolo
 violentia vel calumnia diripiuntur.

Divitię ne vel vr̄a vel sui natura p̄/
 ciosę sunt? **Q**uid eaz potius? aux ne.
 an vis p̄gesta pecunię? **A**tqui hęc effun
 dendo magis q̄z coaceruando melius
 nitent. **S**iquidem auaricia semp̄ odi
 osos. claros largitas facit. **N**si mane
 re apud quenq̄z non p̄t. quod transfert̄
 in alterum tunc est p̄ciosa pecunia cū
 translata in alios largiendi vsu: desi/
 nit possideri.

Hic p̄hia ponit rōnes
 de diuitijs in special.
 qz non sunt magnopere
 appetendę **S**cdō p̄bat
 hoc generaliter de diui
 tijs ibi. **Q**uid s̄t **P**ria
 diuidit̄ in quinqz par
 tes fm̄ qz quinqz sūt ge
 nera diuitiaz qz probat
 non multuz esse appetē
 da scz pecunia. gemmę
 possessioēs. vestes z fa
 muli. **P**rimo ost̄dit p/
 positū de pecunia. secū
 da de gemmis. ibi. **T**er
 cio de possessionibus. ibi. **A**n
 ynos **Q**uarto de vestibz. ibi.

Fam vero **Q**uinto de
 famulis. ibi. **A**n vero. **P**rimo duabus rationibus probat diuitias non
 multum esse appetendas. secunda ibi. **A**t eadem. **P**rima ratio talis est.
Nlla non sunt multum appetenda que nec ex sui natura nec ex natura v/
 tentis sunt preciosa. diuitię sunt huiusmodi. ergo. zc. **D**ator nota quia
 nihil appetitur nisi bonum z preciosum. **P**rioz declaratur. diuitię non
 sunt bonę ex sui natura quia non faciunt bonū eum cui adueniunt. **N**ec
 sunt bonę ex parte vtentis. quia non in quantum conseruantur. sic enim
 faciunt hominē auarum. nec in quantum distribuuntur quia sic relin/
 quunt hominē. **D**icit enim in littera **D**iuitię vel sunt preciosę sui natura
 aut natura vestri vtentium eis. z quid earum est potius id est preciosius
 an aurum aut vis congeste pecunię id est congregatę. qz qui pro certe. hęc
 scilicet diuitię non sunt preciosę conseruando eas. quia melius nitent ef/

fundendo. i. distribuendo eas q̄ coaceruando. i. retinēdo eas. si q̄dē auaricia q̄ pecuniā coaceruat sp̄ facit hoīes odiosos. ⁊ largitas que pecuniā effundit facit claros. i. honestos. Subdit. etsi illud q̄d transfert in alios non p̄t manere apud quenq̄ tunc ē preciosa pecunia loquēdo hyronicē cum ipsa vsu largitēdi translata in alios desinit possideri. ¶ **N**otan dū q̄ aliqd̄ est bonū dupl̄. vel ex natura sui vel ex natura vtentis. Illud d̄ bonū ex natura sui q̄d a se vel in se h̄z vnde sit bonum. ⁊ cuiuscq̄ ad uenit facit ipsum bonū sicut rō recta. pax. ⁊ similia. sed illud d̄ bonū ex parte vtentis quo si aliquis p̄uenienter vtaf̄ aliquid boni inde prouenit

¶ **N**ota s̄m b̄m̄ Bernhardū. Solus error hoīm facit q̄ auz ⁊ argenti reputant preciosa. cum sint nisi terra rubea ⁊ alba. ¶ **N**ota q̄ s̄m̄. lxxviiij. epla. pbans diuitias n̄ esse bonas sic arguit. Qd̄ bonum ē bonos facit. diuitiē non faciunt bonos. q̄ diuitiē bonę non sunt. Itē illd̄ quod p̄t p̄tingere p̄tempissimo ⁊ turpissimo bonū non ē. diuitiē at ⁊ leuoni ⁊ lanistę p̄tingunt. q̄ bonę non sunt. Itē bonum ex malo n̄ fit. diuitiē at̄ sunt ex auaricia que mala est. q̄ bonę non sunt

¶ **H**ic ponit secundā rationem que talis ē. Illa non sunt multum appetēda que a pluribus non possunt possideri. ⁊ non trāseunt ad aliū sine paupertate alioꝝ. diuitiē sunt h̄mōi. ergo ⁊c. Unde dicit in lra. Si eadē pecuniā q̄nta est vbiq̄ gentiū. i. apud oēs gentes si illa ḡgeratur apud vnum hoīem ipsa facit ceteros hoīes inopes sui. i. carentes. ⁊ vna vox pariter tota. i. simul replet audituz multoꝝ. diuitiē at̄ non p̄t transire in plures nisi p̄minute. i. diuisę in pres. qd̄ cum sc̄m̄ est. s. q̄ p̄minute trāseunt in alios. necē est vt illos faciant paupes q̄s relinquunt. Et tūc exclamat s̄ diuitias dicēa. ¶ **I**git̄ supple dico diuitias eē angustas. i. artas ⁊ inopes q̄s n̄ licet pluribz h̄re totas. ⁊ q̄ n̄ veniunt ad quēlibet sine paupertate ceteroꝝ. i. alioꝝ hoīm. ¶ **N**ota q̄ diuitiē n̄ veniunt ad quēlibet sine alioꝝ paupertate. vñ s̄m̄. in de re. for. Pecuniā p̄didisti quam vt h̄es alius ante te perdidit. p̄didisti pecuniā h̄es vno periculo minus. q̄ te fecit si cum illa auariciā p̄didisti. Et idem. lxxviiij. epla. d̄. Diuitiē aīos inflant. supbiā pariūt. inuidiā p̄rahūt. mētē alienāt. timorē inducūt. insolentiā faciunt. nihil at̄ aliud isolētia ē q̄ spes fallę magnitudis. q̄ diuitiē bonę n̄ sūt

Et eadē si apud vnū quanta ē vbiq̄ gētiū ḡgerat. ceteros sui inopes fecerit. Et vox q̄dem tota pariter multoꝝ replet auditū. Vestre vero diuitiē nisi p̄minute in plures trāsire nō p̄nt. Qd̄ cū factum ē: pauperes necesse est faciant quos relinquunt. ¶ **I**git̄ angustas inopes ⁊ diuitias quas nec h̄re totas pluribus licet. ⁊ ad quēlibet sine ceteroꝝ paupertate non veniunt

An gemmarum fulgor oculos trahit? sed
si quid est in hoc splendore precipui gem-
marum est lux illa non hominum. **Quas** qui-
dem mirari homines vehementer admi-
ror. **Quid** enim carere animę motu at-
que cōpage, quod animatę rationabili-
que nature pulchre esse iure videatur?
Quę tamen si cōditoris opera suisque dis-
tinctione postremę aliquid pulchritu-
dinis trahunt, infra vestram tamen ex-
cellentiam collocatę admirationem ve-
strā nullo modo merebantur

mas vehementer admiror homines mirari id est mirando desiderare tanquam
bonum suum. **Quid** est enim carere motu atque cōpage, id est coniunctiōe membrorum
quod dicitur quod reperitur in rebus inanimatis, quod iure videatur, id est videri debeat esse pul-
chrum rei aitate et rationabile nature, quod dicitur nihil, quod gemme tamen si per quavis tra-
hant, id est recipiant aliquid postremę pulchritudinis opera, id est diligentia cōditoris
et sui distinctiōe, id est specifica formatione, tamen ipsę collocatę infra vestram excellen-
tiam, id est dignitatē nullo modo merebantur vestram admiratōem. **Hora** que non
est gloriandum de gemmis tanquam de proprio bono, quod dicitur Seneca, xli. epistola. **Ne-**
mo gloriari debet nisi de suo, quod enim est stultus? quod in homine aliena laudare, quod est
eo demeritis qui ea miratur quod ad alium transferri potest, possunt. **Non** facit e-
quum meliorem aurei freni. **Hora** que quadruplex est pulchritudo. **Prima**
est animalium rationalium, secunda est brutorum sensibilium, tertia plantarum vegeta-
bilium, quarta est rerum inanimatarum, in quo genere gemme collocantur, pro-
pter quod dicit philosophia. **Si** gemme trahunt aliquid postremę pulchri-
tudinis id est vltimę pulchritudinis.

An vos agrorum pulchritudo delectat?
B. **Quid** nisi. **Astem** pulcherrimi ope-
ris pulchra portio. **Sic** quondam sere-
ni maris facie gaudemus, sic celum, sive
ra lunam so-

Hic philosophia ostendit
que gemme non sunt appe-
tende tanquam proprium bonum
hominis, intendens rati-
onem. **Quicquid** bonita-
tis vel preciositatis est in ge-
mis, hoc consistit in luce
et splendore gemmarum, scilicet
lux gemmarum non est proprium
bonum hominis, scilicet bonum
nisi ipsarum gemmarum er-
go est. **Unde** dicitur in li-
tera. **An** fulgor gemma-
rum trahit oculos ho-
minum supple ad concupi-
scendum cas tanquam proprium
bonum, sed si quid
est precipui, id est preciosa-
tis in hoc splendore, illa
lux est gemmarum et non
hominum, quas quod dicitur gem-

Hic philosophia idem de pos-
sessionibus sicut de a-
gris, et intendit hanc se-
tentiam. **Bonitas** a-
grorum, vel consistit in
pulchritudine eorum que
delectant aspectum, et
talis pulchritudo non
magis est ipsius

hōisq̄ pulchritudo flo-
rum vel stellaz quęri
am delectat aspectum
hōis. ⁊ tñ nihil ad ho-
minē pulchritudo isto-
rū. **¶** Vel bonitas agro-
rum consistit in utilitate
eoz quę ē ad sustentatio-
onē hōis. sed hęc posses-
sio agroz non est mul-
tū appetenda vt sit am-
pla qz natura paucis ē
p̄tenta **¶** Unde dicit in lra
¶ An pulchritudo agro-
rū delectat vos vt gau-
deatis de ea tanq̄ de
bono v̄o. **¶** Et dicit boeti-
us. **¶** Quidni. i. quare nō
delectaret. est enim pul-
chra portio operis pul-
cherrimi. i. mundi **¶** Sic
nos gaudemus facie. i.
aspectu maris sereni. i.
tranquilli. sic. i. eadem
rōne miramur cœlū. si
dera. solentz lunā. **¶** Nū-
det phia. **¶** Nunquid ali-
quid hoz attingit te an-
teq̄ p̄prium. q. d. non

Nunquid audes glari splendore alicuius talii tanq̄ tuo. q. d. nō. **¶** Nun-
quid tu distingueris. i. ornaris vernis floribz. certe non **¶** Nunquid tu vber-
tas. i. fertilitas intumescit. i. superbit in estiuos fructus. i. per estiuos fru-
ctus. q. d. non **¶** Quid raperis. i. circumdaris inanibz gaudijs supple repu-
tando ista esse tua bona. **¶** Quid amplectaris externa bona pro tuis. q. d. fru-
stra hoc facis. qz fortuna nunq̄ faciet esse tua q̄ natura rez a te fecit alie-
na. **¶** Tunc dicit phia. **¶** Non nego quin ista p̄nt tibi esse vtilia fructus em̄ ter-
raz proculdubio debent alimentis animantium. i. animalibz. p̄ alimentis
¶ Sed si velis replere indigentia nature q̄ satis est. i. ad sufficientia nihil
est. i. non oz qz petas. i. desideres affluentia fortune supple ad dilatanduz ⁊
ampliandum agros. natura em̄ paucis p̄tenta est cuius satietatez si velis
vrgere. i. cogere supfluis cibis ⁊ potibz illud q̄ infuderis ventri supflu-
um aut fiet iniocondū. i. triste. aut fiet noxium. i. periculo sum

¶ Nota qz ex lra p̄t formari talis rō. **¶** Si illud q̄ magis videt inesse
non inest. nec illud q̄ minus sed magis videt qz hō debet glari de pul-
chritudine cœli ⁊ stellaz: ⁊ non debet qz nihil hoz ē suum. ergo min⁹ dicit
glari de pulchritudine agroz ⁊ aliaz possessionum **¶** Nota qz na-

lemqz miramur. **¶** **¶** Num te hoz ali-
qd attingit? **¶** Num audes alicuius ta-
liū splendore glari? **¶** An vernis floribz
ipse distingueris? aut tua in estiuos fru-
ctus intumescit vbertas? **¶** Quid inani-
b⁹ gaudijs raperis? **¶** Quid externa bo-
na pro tuis amplectaris? **¶** Nunq̄ tua fa-
ciet esse fortuna: q̄ a te natura rez fecit
aliena. **¶** Terraz quidem fructus aiān-
tium proculdubio debent alimentis **¶** S⁹
si qd nature satis est replere indigenti-
am velis: nihil ē qd fortune affluentia
petas **¶** Paucis em̄ minimisqz natura cō-
tenta est. cui⁹ facietatez si superfluis vr-
gere velis: aut iniocondū qd infude-
ris fiet aut noxium

tura non est oneranda superfluis. sed e alenda paucis. qz paucis pteca e.
vnde Seneca. xvi. epla. Si ad natura vixeris nunqz eris paup. si ad opi
nionē nunqz eris diues. Exiguū natura desiderat. opinio pō immensum
Et beatus Aug. dicit. Sumēda sunt alimēta tanqz medicamēta. Gre/
gori? Dum vter nimia satietate extendit a culeus libidinis suscitatur

¶ Nota q Aristoteles i quadā epla ad Alexandrū dicit Qui trās
greditur debitū modū in pleno et in vacuo non poterit euadere furorem
egritudinis et molestias infirmitatū Qui ergo appetit viuere z domi/
nari renūciat desiderio pprie voluptatis. nec comestione comestioni sup/
addat. qz omnis incōtinēs volūtariē est egrotans. ij. ethicoz Et subdit.
Iudiciū ab Hypocrate q cōseruauit dietas. p quibus debilitatē corpis
sustinebat. aut dixit suus discipul? Doctor egregie si velles bñ comedere/
re nō sustineres tantā corpis debilitatē Qui respōdit Hypocrates Ego
comedo vt viuā. nō viuo vt comedā Cū dicit Aristoteles. ibidē Alimē
tum ppter durabilitatē est querēdum nō durabilitas ppter alimentum.
Subdit Vultos noui qui diminuerūt de alimento et comestione. ab/
stinētes a suis appetitibus et parcētes gulę viuētes tēperate per dietas q
fuerunt sanissimi corporis longioris vite z boni appetitus

Jam vero pulchrū varijs fulgere ve/
bus putas. quaz si grata intuitu spe/
cies est. aut materie naturam. aut in/
genium mirabor artificis

Hic phia ostēdit q nō
sūt gaudēdum de pul/
chritudine vestituz tan
qz de pprio. bono. z ar/
guit sic. De illius pul/
chritudine nō est gau/
dendū quē nō est hois
pulchritudo. sz pulchri

tudo vestitū nō est hominis pulchritudo. sed ē ipsaz vestitū. ergo zc An
de dr in littera. Jam putas pulchrē esse. i. tue pulchritudini ascribēdum
fulgere varijs vestib? q. d. nō debes hoc putare. quaz scz vestitū. si species
id ē pulchritudo. est grata id ē delectabilis intuitu. ego mirabor naturaz
materie vestitū. aut mirabor ingentiū. id ē subtilitatē artificis vestē formā
eis nihil ascribēdo tibi **¶** Nota q splēdor habit? exterioris non fa/
cit hominē meliorē. nisi fulgeat habit? mētis interior in eo Vnde Gene
ca Nullus dicit gladiū esse bonuz si balteus eius deauratus ē z vagina
gēmis distincta. sed glagi? bonus est qui bene incidit z bonū acūmē ha/
bet. z mucro bonus est q omne munimen ruptur? est. vñ sunt plus Au/
rea nobilitas luteā si vestiat ollā Nō ideo sequitur hanc min? esse lutuz
Item poeta Linge capat lauro. tege corpus gēmis z auro Si fuer? pzi
dem remanebis rusticus idem

An vero telong? ordo famulorū facit
esse felicem Qui si viciosi morib? sunt
perniciosa dom? sarcina. et ipsi domi
no vehemēter inimica. Sin vero. pbi

Hic phia ostendit
non esse gloriādum de
multitudine famulorū
tanqz de proprio bono
et arguit sic. Jamulū
aut sunt pueri in mo/
ribus. et sic sunt noci

at. aut sunt bñ morige
rati. tunc nihil ad te. qz
hec pbitas est famuloꝝ
z non tua. Unde bt in
lra. An vero longus or
do famuloꝝ facit te ec
foelicem q̄ sez famuli si
sint vicioli moribz tunc
sunt pernicioſa ſarcina
.i. periculoſum pondꝝ
ipſius domus z ſunt ve
hementer inimica ſar
cina ipſi dño. ſi ſo ſint
probi quonā mō. i. per
quē modū aliena probi
tas numerabit. i. opu
tabit in tuis opibz. q. d
nullo modo. Et tunc
concludit de oibz pdi
ctis dicens. Et q̄bus
omnibz pzdictis mon
ſtraſ liquido. i. apte ni
hil hoz eſſe tuū bonuz

qui tu oputas in tuis bonis quibus ſi nihil ineſt appetende pulchritudi
nis ſupple q̄ tibi aſſcribi poterit. quid eſt. i. quare eſt q̄ tu doleas de amiſ
ſis vel lēteris de retentis. q̄ pro ſed ſi pzdicta ſunt pulchra natura. i. p̄
naturam p̄riā. quid refert id tua. i. quid pertinet hoc ad te. q. d. nihil. nā
hec ſequeſtrata. i. diſiſa a tuis opibus per ſe placuiſſent. non em̄ idcirco
ſunt p̄cioſa q̄ in tuas venere diuitias. ſed quia tibi videbantur p̄cioſa
ideo maluiſti ea annumerari tuis diuitijs. ¶ Nota q̄ ſerui guerſi
in moribz ſunt. familiares inimici dñz totius domus. de quibus poſtea
dicetur tercio huins q̄nta proſa. non eſt peſtis efficacior ad nocendum q̄
familiaris inimicus. eſt vident aliqui amici. hoc eſt rōne vtilitatis. nō rō
ne virtutis. De quibz loquitur Seneca in de reme. ſoz. dicens. Vel mu
ſce ſequunt. cadauera lupi. frumenta formice. p̄zda ſequit iſta turba. non
hoiem. ¶ Sen. dicit. xli. epla. In hoie illud laudādum eſt qd̄ ipſius ē.
ſi familiam formoſam hz z domū pulchram. ſi multū ſerit. ſi multum ve
neratur nihil hoz in ipſo eſt ſed circa ipſum. lauda in illo. quod p̄rium ē
quod nec auferri nec eripi poteſt

¶ Hic philoſophia
oſtendit generaliter di
uitias non eſſe appeten
das magnopere. z facit
hoc tribus ratiōibus.
Secundam ponit ibi.

quonam mō in tuis opibus aliena p/
bitas numerabit. ¶ Et quibus oibz ni
hil hoz que tu in tuis oputas bonis.
tuum eſſe bonū liquido monſtratur.
Quibus ſi nihil ineſt appetende pul/
chritudinis. qd̄ eſt q̄ vel amicis dole/
as vel lēteris retentis. ¶ Si natura pul
chra ſunt. qd̄ id tua refert. ¶ Nā hec p̄ ſe
a tuis quoqz opibz ſequeſtrata: placu
iſſent. ¶ Neqz em̄ idcirco ſunt p̄cioſa q̄
in tuas venere diuitias. ſz qm̄ p̄cioſa
videbant. tuis ea diuitijs annumera
re maluiſti

¶ Quid at tanto fortunę ſtrepitu deſi
deratis. ¶ Fugare credo indigetia copia
quiritis. ¶ Atqui hoc vobis in p̄trariū

cedit pluribus quippe ad minuculis opus
est ad tuendam preciosae suppellectilis vari-
etatem. verum quod illud est. multis eos in-
digere quod multa possideant. Contra quod
minimum qui habundantiam suam naturae
necessitate non abicit superfluitate metiatur

sequitur per diuitias sicut declarat in littera dicens Quid autem tanto strepitu id est
labore desideratis. id est cum desiderio insistitis fortunae. credo vos quod ritis fugare in-
digentiam copia. id est diuitiis. quod dicitur. Non desideratis diuitias ut suppleatis ve-
stram indigentiam. sed hoc cedit vobis in praeterritum. quod pluribus administratis. id est
adiutorijs est opus ad tuendam varietatem preciosae suppellectilis. id est possessio-
nis. verum quod illud est multis eos indigere quod multa possident. et est praeterritum. id est
per praerogative abicitus. id est cupiditatis sed necessitate naturae.

C Nota secundum Senecam multis indigent quod multa possident. propter quod
multae diuitiae non fugant indigentiam sed magis excitant. Vnde poeta Nulla di-
tari ratione potestis auari. Vos faciunt inopes quas cumulatis opes.

C Nota circa hoc quod dicitur minimum indigent dicitur Seneca. lxxij. epistola. Tan-
tus paucissimorum iugum pascuis implet. et vna silua pluribus elephantibus
sufficit. homo terra pascitur et mari. quod igitur tam insatiabilem ventrem na-
tura dedit nobis cum tam modica corpora nobis dederit. ut vastissimorum
edacissimoque animalium auiditatem vinceremus quantum est enim
quod naturae datur. paruo illa educatur. non fames nostri ventris nobis
magno constat sed ambitio. ventri autem obediens loco animalium nu-
meremur non hominum.

Ita ne autem nullum est proprium vobis at-
que insitum bonum ut in externis ac sepo-
sitis rebus bona vestra quaeratis. sic re-
versa positio est. ut diuinum merito rationis
animal non aliter sibi splendere. nisi
inanimatae suppellectilis possessione vide-
atur. Et alia quodem suis praeterea sunt.

Vos autem (deo mente consimiles) ab re

Ita ne. tertia sibi. Ego
vero nego. Primum ratio est
ista. Illa non sunt multum
appetenda per quod homo non con-
sequitur ea propter quod appeti-
tatur. sed per diuitias homo
non sequitur ea propter quod
diuitiae appetuntur. appeti-
tatur enim diuitiae propter fu-
gam indigentiae. quam fu-
gam indigentiae homo non

sequitur per diuitias sicut declarat in littera dicens Quid autem tanto strepitu id est
labore desideratis. id est cum desiderio insistitis fortunae. credo vos quod ritis fugare in-
digentiam copia. id est diuitiis. quod dicitur. Non desideratis diuitias ut suppleatis ve-
stram indigentiam. sed hoc cedit vobis in praeterritum. quod pluribus administratis. id est
adiutorijs est opus ad tuendam varietatem preciosae suppellectilis. id est possessio-
nis. verum quod illud est multis eos indigere quod multa possident. et est praeterritum. id est
per praerogative abicitus. id est cupiditatis sed necessitate naturae.

C Nota secundum Senecam multis indigent quod multa possident. propter quod
multae diuitiae non fugant indigentiam sed magis excitant. Vnde poeta Nulla di-
tari ratione potestis auari. Vos faciunt inopes quas cumulatis opes.

C Nota circa hoc quod dicitur minimum indigent dicitur Seneca. lxxij. epistola. Tan-
tus paucissimorum iugum pascuis implet. et vna silua pluribus elephantibus
sufficit. homo terra pascitur et mari. quod igitur tam insatiabilem ventrem na-
tura dedit nobis cum tam modica corpora nobis dederit. ut vastissimorum
edacissimoque animalium auiditatem vinceremus quantum est enim
quod naturae datur. paruo illa educatur. non fames nostri ventris nobis
magno constat sed ambitio. ventri autem obediens loco animalium nu-
meremur non hominum.

C Dicitur post secundam rationem
nem. sed concludit mani-
festum errorem hominum ibi
quod vero late. Et ratio
nalis est. Illa non sunt
appetenda quibus ap-
petitis homo putans
se talibus ornari facit
iniuriam suo creatori.
sed bona exteriora sicut
diuitiae sunt huiusmodi
ut declarat in littera.
ergo etc. Et dicitur
homines nunquid nul-
lum bonum est proprium atque insi-
t

euz. i. naturale et intrin-
secum vobis ita ut que-
ratis bona vestra in ex-
ternis rebus. i. in extrin-
secis rebus. et in rebus
sepositis. i. a vobis seor-
sum positis. q. d. imo in
vobis est bonum si co-
siderare vultis. sed sic e-
versa. i. mutata conditio
reus. ut animal diuinus
scilicet homo / qui est similis
deo. non aliter videat
sibi splendere nisi in pos-
sessione suppellectil' ina-
nimata. i. bonorum ex-
teriorum que sunt ina-
nimata. et alia quidem
ab homine contenta sunt
suis bonis. vos autem
homines deo similes
mente captatis id est qui
ritis ornamenta vestre
excellens nature a re-
bus infimis scilicet inani-
matis. quod est errone-
um nec intelligitis quam
tam iniuriam faciatis
vestro conditori supple

peruertendo ordine ab eo institutum. ille enim conditor volebat humanum
genus preterire id est precellere omnibus terrenis. sed vos detruditis vestram
dignitatem infra queque reus infima. quod probatur ex hoc. Nam omne bonum
est preciosius eo cuius est bonum. cum vos iudicatis vilissima reus sicut sunt
dona fortunę esse vestra bona. vos summittitis. i. subijcitis vos ipsos eisde-
m vestra existimatione. i. opinione. et hoc non immerito accidit homini. Nam
illa est conditio humane nature que tunc tantum excellat ceteris rebus cum se cog-
noferit. eadem tamen natura humana redigatur infra bestias si defierit se nos-
se. Nam ceteris animalibus natura est ignorare sese. sed hominibus venit. i. pue-
nit ex vicio. ¶ Nota que homini est institutum proprium bonum quod est recta ratio
que sepe deprecatur ad optima. in cuius actu et speculatione consistit felici-
tas. que sapiens maxime est felix. et ethicoz. Et homo curas intellectum deo a-
maturus. videt ibidem. ideo non est querendum bonum hominis in rebus externis
¶ Nota que homo mente et ratione est similis deo. que secundum Senecam ratio nihil ali-
ud est quam spiritus diuini spiritus mensa in corpore humano. Et dicitur idem que animus re-
ctus. et quasi deus in humano corpore hospitat. Et idem dicitur. Disce potius animi
extollere in immensum. uobilitas eius generosa res est animi. ¶ Nota que ho-

bus infimis excellentis nature ornamentum
ta captatis. nec intelligitis quantum condi-
tori vestro faciatis iniuriam. Ille genus hu-
manum terrenis omnibus prestare voluit. vos
dignitate vestram infra infima queque de-
truditis. Nam si omne quod cuiusque bo-
num. id est eo cuius est prestat esse preciosius.
cum vilissima reus vestra bona esse iudi-
catis. eiusdem vos metipsum vestra existima-
tione summittitis. Quod quidem haud im-
merito cadit. Humane queque nature ista
conditio est. ut tamen tantum ceteris rebus. cum
se cognoscit: excellat. eadem tamen infra be-
stias redigatur si se nosse defierit. Nam ce-
teris animantibus sese ignorare nature
est. hominibus vicio venit.

mo seipsum ignorans deterior est bestia. vñ boetius. in tractatu de summo bono allegas pmetatorē sic dicit. **U**e vob hōib; q̄ denumero bestiarū p̄putati estis. diuinū qd̄ in vob est n̄ p̄scētes p̄pter qd̄ ad sup̄iora ascēditis et dō similes estis. **E**t subdit Diuinū at̄ in hoīe vocat̄ intellectū et rōnem. **N**ota q̄ nihil p̄hibet vnū et idem esse nobiliū et ignobiliū qd̄ diuersificat̄ p̄m p̄ditioem seu p̄sideratioem. vñ quīs hō p̄m se et sim/pliciter sit nobilior bestijs. et̄ inc̄ptū deficit ab aliq̄ qd̄ sibi debet p̄m naturā. i. p̄scere se. qd̄ n̄ debet bestijs. sic est ignobilior bestia e

Hic p̄bia p̄cludit māifestū errorē hoīm dicēs **H**oīes q̄s late p̄z vñ error q̄ existimat̄ aliqd̄ posse ornari ornamētis alienis. sed illd̄ fieri neq̄t. **N**am si aliqd̄ lu-

Quā p̄o late patet vester hic error. q̄ ornari posse aliquid ornamētis existiātis alienis. **A**t id fieri neq̄t. **N**ā si quid ex appositis luceat. ipsa q̄des q̄ sunt appositae laudantur. in sua nihilominus feditate p̄durat.

cet ex oppositis sibi et n̄ ex p̄p̄ia pulchritudine tūc opposita illa laudatur. sed illud qd̄ est velatum et tectū appositis illis nihilominus p̄durat. i. p̄seuerat in sua fedicitate. i. turpitudine

Nota si aliqd̄ est foetidum in se. eius fœditas nō tollitur p̄ or dicitas nō tollitur p̄ or

natum extrinsecum. vñ de poeta Aurea nobilitas luteā si vestiat ollam. **N**ō id sequitur hāc minus esse lutū. **E**t qd̄ā clericus rīdes mulieri q̄renti vix eēt pulchra. dixit **O** dñā pulchra sunt tibi appensa.

Ego p̄o nego vllum esse bonum quod noceat hūi. **N**um id mentior? **M**ini me inquis. **A**t qui diuitiē possidentib; per sepe nocuerunt. cū pessim⁹ q̄sq; eo q̄ alieni magis auīdus. q̄cquid vsq; auri gēmarq; est se solum q̄ habeat dignissimum putat. **T**u igitur qui nunc contum gladiumq; sollicitus pertimescis: **S**i vitē huius callem. va / cuus **Q**uātor intrasses? coram

Hic p̄bit t̄ciam rōnē q̄ talis ē. **I**llud n̄ est multū appetendum qd̄ nocet possidenti. sed diuitiē sepe nocuerunt possidentibus quod declarat ex duobus. **P**rimo quia diuitiē faciūt possidentes de se falsa opinari vel existimare. **S**ecundo quia faciūt possidentes amissa securitate timere. vnde de in littera **E**go philo sophia nego illud esse bonum quod nocet habēti. **N**um id mentior. inquis minime. atq; p̄ certe diuitiē per sepe nocuerunt possidentibus

qz quisqz hō eo q ipse ē
auid' magis alieni eris
ipse putat illū hoiez so
lum dignissimū q hz. i.
possidet quicqz vsqz ē

auri z gemaz. Tu igit hō q in diuitijs pstituit nunc pimescis gladium z
contum si intrasses callem. i. semitā huius vitę tanqz viator vacuus corā
latrone securus cantares. Tunc inuehit ptra diuitias. **P**clara beati
tudo opū mortalium. z loquit hyronicę. qua si diceret. minime pclara quā
tu hō cum adeptus fueris securus esse distis. **N**ota diuitię nocēt
habenti. **U**n Aristō. primo ethi. dicit. Talem qdem errorem hñt dona
q multis ptingunt detrimenta ex ipsis. multi em ppter diuitias perierūt
Nota q mali tm diuites reputant esse dignos. vñ dicit Ambrosius
Ita incubuerunt mores hoim in admiratioe diuitiaz vt nemo nisi di
ues putetur dignus. **N**ota diuitię non reddunt hoim securz. **U**n
Iuuenalis poeta. Pauca licet portes argenti va scula puri nocte iter in
gressus contum gladiūqz timebis. Et mote ad lunā trepidabis arundi
nis ymbzā. Cantabat vacuus corā latrone viator. Et Sen. xliij. epla
dicit. Rudum latro transmittit. z in obfessa via pauperi pax est. z lxxvi.
dicit. Quisquis se multū fortunę dedit ingentem sibi viam perturbatio
nis fecit. vna hęc via est ad tuta vadendi. cetera despiciere z ho nesto con
temptum esse

Hic incipit qntum me
trum huius secundi qd
dicitur pentatecum ab inue
toze, anapestici a pede
predomināte. z ē dime
trum qz quatuor pedū
naz duo pedes vñū me
trum pstituit. z ē cata
lectici. qz in quarto pe
de vna sylba deficit ad
pblemētum metri. In
quo metro phia pmen
dat primā etatē. q erat
sine cupiditate diuitia
rum deplāgendo pfen
tem etatem in qua dñā
tur z regnat auaricia
Primo ergo pmen dat
etatē antiquoz. secūdo
nrām etatem deplāgit
ibi. **U**nā mō primo
dicit. Prior etas nimum
foelix fuit pnta fideli
bus aruis id ē fideli a

latrone cantares. **P**clara opum mor
taliū beatitudo. quā cum adeptus
fueris: securus esse desistis

Metrum quintū libri secundi.

Alix nimium prior etas
Contenta fidelibus aruis
Nec inerti perditā luxu

Facili quę sera solebat

Ieiunia soluere glande

Nec bacchica munera norat

Liquido confundere melle

Nec lucida vellera serum

Tyrio miscere veneno

Somnos dabat herba salubres.

Potum quoqz lubricus amnis

Umbra altissima pinus
Rodum maris alta secabat.
Nec mercibus undiq; lectis
Noua litora viderat hospes.
Tunc classica seua tacebant
Odij neq; fufus acerbis
Cruor horrida tinxerat arma
Quid em furoz hosticus vlla.
Vellet prior arma mouere?
Cum vulnera seua videret.
Nec premia sanguinis vlla?

agricultura. nec fuit p/
 dita. i. deprauata iner/
 ti luxu. i. graui fupstus
 tate q; gras solebat sol/
 uere. i. remouere sera. i.
 tarda ieiunia facili gla
 de. i. vili fructu. nec illa
 gras nozar. i. nouerat p
 fundere. i. miscere bac/
 chica munera. i. vina li
 qdo melle ad faciendum
 mellicratum sic; modo
 fit. nec et; nouerat mis
 cere. i. intingere lucida
 vellera. i. alba lanam.
 sez. i. illoz. p. loz tyrio
 veneno. i. sanguine co/
 chilioz quoz copia a/
 pud tyrum inuenit ad
 faciendum purpureuz co

lorem. Herba dabat eis salubres somnos. non enim dormiebant in
 lectis eburneis sed in herbis. z lubricus amnis id est labilis aqua dabat
 eis portum. z pinus id est illa arbor altissima dabat eis ymbzas. id est
 ymbrosas habitationes. non enim in domibus z in curiosis edificijs ha
 bitabant. nondum hospes aliquis existens secabat id est diuidebat na
 uigando alta id est profunda maris. quia adhuc non erat vsus nauium
 nec mercibus undiq; lectis id est collectis viderat noua litora id est alie
 nas terras quia manebant in patria. **T**unc in illa grate tacebant seua
 classica id est tube vel cornua vocantia homines ad bellum. **D**icta clas
 sica a calo quod est voco. **N**eq; cruor fufus acerbis odij tinxerat id est
 madidauerat horrida arma quia tunc no erat vsus armorum. quid em
 id est propter quid hosticus furoz vellet prior arma mouere cum videret
 seua vulnera nec videret vlla premia sanguinis quia nihil erat pro quo
 pugnarent. ¶ **N**ota circa hoc q; dicit prior gras. quatuor gra
 tes distinguuntur fm poetas. **I**n prima fuerunt homines boni z sim
 plices paucis contenti qui comedebant glandes bibebat aquam no cole
 bant vineas. hanc gratem vocabat poete aurea z erat sub saturno de qua
Boetius loquitur in tra. **S**eda gras dicebatur argetea q; erat sub ioue
 cu homies magis astuti inuenerut agriculturaz ceperut inhabitare domos
 z platas vineas. **T**ercia grate vocabat enea in q; homies pp; ppriam cu
 ram re; ceperut alios depellere z se aliquat malicie dare. **Q**uarta grate
 vocabat ferrea qn; intm abudabat malicia z auaricia hoim q; nec fides
 nec iusticia mast in terra in qua grate nos sumus qua in fine Boeti de
 plagit. ¶ **N**ota circa h q; de inerti luxu. q; inertia z ocii sunt ca
 luxurie. vñ poeta. **O**cia si tollas perire cupidis artes. **I**tem **O**ratius
Queritur egistus quare sit factus adulter **I**n pmpu ca est. q; desidio/

sus erat. **E**st at triplex luxuria ex de scholarium disciplina. qdam consistit in
 coitu. qdam in crapula. et quoda in vestitu. et quilibet e fugienda. **N**ota
 circa hoc q dicitur. lucida vellera ser. seres sunt qdam hoies. apud qos dicitur
 lana de arboribus. fila q qua a vermibus qui dicitur bombices operant. illa vo
 car hic lucida vellera. **N**ota q tyrus e vermis venenosus in e sanguine
 intingit purpura. **A**lij dicunt q sit genus scilicet in quoz sanguine in
 tingit purpura. quoz scilicet copia inuenit apud tyrum insulam.

Hic phia deplangit
 pntem gratie dices **U**
 nam nra tpa. i. dicitur
 nri tps redirent mo. i.
 redigeret in priscos mo
 res. i. in mores antiqs
Sed heu non e ita. sed
 amor. i. desideriu hndi
 ferens seuior. i. pericls
 sior ignibus ethne illi
 monti ardet. **H**eu q
 fuit ille q primus fodit
 i. effodit pondera tecti
 auri. i. abscondit. et effo

Utinam mo nostra redirent

In mores tpa priscos

Sed seuior ignibus ethne

Feruens amor ardet habendi

Heu primus quis fuit ille

Auri qui pondera tecti

Gemmaeque latere volentes

Preciosa pericula fodit

dit gemas volentes latere que sunt preciosa pericula. qz multi ppter eoz p
 cio sitate pericula incidunt. **N**ota **S**en. in li. de diuisione sciaz co
 mendas porum gratie dr. **F**elix prior gras que tot ptulit sapientes q
 velut stellis fulgentibus mundi tenebras irradiaret. sed heu nunc alij ter
 renis curis inseruiunt. alij tpalis dignitatis ambitione inardescunt oes
 vere circa studiū sapiē elanguescunt. **N**ota q ethna e mons sicilie
 qui frequenter ignibus inardescit. ad e silitudinem hz se auaricia et cupidi
 tas hoim q insatiabilis nunq penitus extinguit. **E**n **T**ullius in li. de fi
 nibus bonoz et maloz dr. **C**upiditates hoim sunt insatiabiles. que nomo
 singulares sed vniuersas familias evertunt. **E**x cupiditatibus em odia. se
 ditiones. discordie. bella nascunt. ex quibus vitam amarissimā necesse est ef
 fici.

Hec est sexta pro
 sa huius secundi. in q
 philosophia ostendit.
 q dignitates et potesta
 tes non sunt magnope
 re appetende. **E**t primo
 probat intentum de di
 gnitate et potestate si
 mul. **S**ecundo de pote
 state diuissim. ibi. **Q**ue
 vero. **T**ercio iterato sil

Profa sexta libri secundi

Quid at de dignitatibus potetia
 que differat. que vos vere dignita
 tis ac potetatis insciz. celo exequatis: q si
 in improbissimus quenas ceciderint q
 incendia flammis ethne eructuantibus.

quod diluuiū tantas strages dederit?
Certe (vti meminissete arbitroz) psu-
lare imperiū (quod libertatis p̄cipi-
um fuerat) ob superbiam consulum. ve-
stri veteres abolere cupierunt **Qui** ob
eandē superbiam prius regiū de ciuita-
te nomen abstulerāt. **Et** siquādo) qđ
perrariū est) pbis honores deferatur.
quid in eis aliud qđ probitas vtentius
placet? **Ita** fit vt nō virtutib⁹ ex digni-
tate. sed ex p̄tute dignitatibus honoz

accedat.

dederint tātas strages. i. pericula flāmis eructuantibus. i. ex cunctibus. et
qđ diluuiū dederit tātas strages sicut illi mali quib⁹ adueniūt dignitates
quasi. d. plura mala pueniūt ex dignitatibus et p̄tibus maloz qđ ex in-
cendio ignis vel diluuiū fluij **Et** subdit p̄hia. **Sicut** arbitroz te memi-
nisse vestri veteres. i. antiquiores rhomani cupierūt abolere id ē delere im-
perii psulare id est dignitatem psularem p̄pter supbiam psuluz quod i-
perii psulare fuerat principium libertatis. qz rhomani liberi viuēbant
sub psulibus qđ sub regibus. qui rhomani etiam p̄us abstulerāt de ciui-
tate nomē regiū p̄pter eādem supbiam. s. regum **Et** quo patet qđ dignita-
tes faciūt malos deteriores **Si** autē p̄tates et dignitates deferant pbis.
(qđ rariū est) quid in eis aliud placet dignitatib⁹ qđ probitas vtētium.
q. d. nihil ita fit. i. p̄pter hoc fit vt virtutib⁹ non accedat honoz ex digni-
tate. sed honoz accedit dignitatibus ex virtute vtētium eis. et ita dignita-
tes nihil boni adijciūt ipis bonis **¶ Nota** duplex est dignitas et pote-
stas. quodā mūdāna siue tēporalis que p̄sistit in bonis tēporalibus exte-
rioribus. et in tali nō p̄sistit vera foelicitas cū sit resperla multis amaritu-
dīnib⁹ **Alia** est dignitas et p̄tās anime siue spūalis que p̄sistit in sciētīis.
et p̄tutib⁹. et illa nō pōt superari vicio. nec aduersitatibus. nec p̄sperī-
tatib⁹ in qua cōsistit beatitudo et brā vitā **¶ In** Ambroz in li. de officiis
dicit **Dico** brām vitā cōsistere in altitudine sapiētīe. i. suauitate p̄sciētīe
et in virtutis sublimitate **¶ Nota** qđ in scīj dignitates et p̄tates mūda-
nas adaequāt celo. qz nō recte iudicant **Judicāt** em̄ fm̄ p̄cupiscētiam et
nō fm̄ rei veritatem. **Imperiti** em̄ velut a longe distantes a veritate spe-
culant p̄ elencoz **¶ Nota** qđ mali dignitatibus et potestatibus p̄cedit
plus nocent qđ ignis vel diluuium aquaz. qz mali dignitate sua et p̄tate

de dignitate et p̄tate
Ad hęc **Dico** intēdit ra-
tionē talē. **¶ Illa** nō sunt
multum a p̄tēda qđ cū
adueniūt malis faciūt
ip̄os deteriores et bo-
nos nō efficiūt melio-
res. **¶ Sed** dignitates et
potestates h̄mōi sunt si-
cut declarat in lra. igi-
tur. et. vñ dr sic. **¶ Quid**
differā. i. dicā de digni-
tatibus et p̄tibus qđ
vos in scīj. id est ignari
vere dignitatis et p̄tāz
vere exequat. i. assimi-
latis celo. i. summo bo-
no. que si ceciderint in-
quēqđ improbissimuz
i. viciossimū que in-
cendia eth̄e illi mōz

extollunt in supbia. alios iugo seruitutis opprimendo. p̄ q̄ ereq̄ndo mouē
tur bella q̄b̄ huānū gen^o plus offendit q̄ igne l' diluuiō. ¶ Nota q̄ ciui
tas romana a tpe romuli sui p̄ditors a regib̄ erat gubnata. postea rōa /
ni exigēte malicia ⁊ supbia regū ipsos deleuerit. ⁊ p̄sules instituerit q̄ etiā
p̄pter eoz supbiā erant abiecti. Ex q̄ p̄z q̄ dignitas ⁊ p̄as maloz eos ef
ficat peiores. ¶ Nota hōz non debet alicui rōne dignitat̄. sed potius rōe
p̄tutis. vñ Aristo. iiii. ethi. Nō erit vtriq̄ dign^o hōre p̄auus exis. p̄tutis
em̄ p̄m̄ium hōz ē. Vñ fm̄ veritatē solus bon^o est hōrandus.

¶ Hic philosophia
pbat specialiter de po
testate q̄ non sit multū
appetenda duab̄ rōni/
bus. sc̄da ibi. quid autē
est. Rō talis est illa po
testas. non ē multū ap
petenda q̄ non ē magnē
⁊ fortis reputationis.
sed tm̄ est fragilis ⁊ im
becillis. Sed p̄as rpa
lis est h̄mōi. q̄ per eam
hō non p̄t supra at̄m.
sed tm̄ supra corpus ⁊
super ea bona que eoz
potis sunt humano at̄
corpore nihil est imbe
cillius. Hic ergo in
lra. Que est ista v̄a ex
petibilis. i. desiderabi
lis ac p̄clara. i. nobilis
potentiā. quali diceret.
nulla est. nōne p̄sidera
tis terrena animalia q̄
bus videamini p̄cesse
Si enim inter mures
videres vnum p̄z cete
ris sibi vendicantem id
est usurpantem ius ac
potestatem super alios
mures. Q̄ quanto ca
chinno id est risu tu mo
uereris. q̄ derisibile eēt
⁊ talis est p̄as terrena
sez derisibilis q̄ non ex
tendit se nisi ad corpus.
Quid s̄o si tu. spectes.

Que vero ē ista v̄a expetibil' ac p̄clara
potētia? Nōne o trēna aīalia p̄siderat̄
q̄b̄ q̄ p̄sidere videamini. Nū si int̄ mu
res videres vnū aliq̄e ius sibi ac p̄tā
tē p̄z ceter̄ vindicātē. q̄to moueris
cachinno? Quid s̄o si corp^o spectes: i
becillius hoīe repire q̄as: q̄s sepe mu
sclāz q̄s vel morsus. l' in secreta q̄s re
p̄tatiū. necat introit^o. Quo s̄o quisq̄
ius aliq̄d in quēpiā nisi in solū corp^o ⁊
q̄d infra corp^o est (fortunā loq̄r) possit
exerere? Nū q̄cq̄ libero impabis aīo?
Ann̄ mētē firma sibi rōne coherētē de
statu. p̄p̄z q̄ctis amouebis? Lū libez
quēdam v̄z supplicis se tyzann^o adac
tuz putaret. vt aduersum se factē p̄iu
rationis p̄cios p̄deret. linguā ille mo
mordit atq̄ abscidit. ⁊ in eos tyzani se
uiens abiecti: Ita cruciatus q̄s puta
bat tyzann^o materiā crudelitatis. v̄r
sapiens fecit esse virtutis.

id est si liber corpus est imbecillius id est debilius homine. q. d. nihil quos
 homines sepe necat. i. interficit morsus muscularum. i. puorum vermium vel etiam
 introitus in secreta. i. in interiora hominis queque reptantia. i. serpentium
Quo homo. i. quod quisque potest exercere ius aliquod in quaerenda nisi in solum corpus
 et in fortunam. i. in bona fortunam que sunt infra corpus. q. d. nullo modo. **N**umquid
 tu vincis impabis libero aio. q. d. no. **N**umquid tu amouebis de statu proprie
 detis mentem sibi firma ratione coherentem. q. d. no. **E**t hoc probat exemplo
 cuiusdam philippi que nullis tormentis ad hoc potuit compelli ut illud faceret quod
 ratio naturalis iudicabat non faciendum. unde dicitur **C**um quidam tyrannus putaret
 se adacturum. i. compulsum supplicijis quedam liberum viz. i. philippum ut ipse prode
 ret conscius facte iuratiōis aduersum se. ille liber homo linguam momor
 dit atque abscondit et abiecit eam in os. i. in faciem seueritatis tyranni. **I**ta il
 los cruciatus que tyrannus putabat esse materiam. i. causam crudelitatis. vir
 vir sapiens fecit esse materiam periturus quod homo per se per se crudelitate ei reputa
 tum est. **H**ora que muscula est diminutum huius nominis muscula. et per
 musculam dat intelligere quecumque animalia venenosa vel vermes venenosos. et
 ab isto loco recepit auctor florentinus cum dixit debilius quod sit mare que necesse mu
 scula perdit. **H**ora que animus hominis liber est et cogi non potest. unde **Seneca**.
Errat si quis seruitutem credit transire in totum hominem. non enim transit in animam
 que libertas est in anima. **H**ora que homo liber et potest nullis supple
 tibus vinciri potest. quod dicitur **Seneca** in libro de clementia. **D**igni animi proprium est pla
 cidum esse et tranquillum et iniurias et offensioes superbe despiciere. **E**t. xxviii. episto
 la triginta tyranni **S**ocrate circumsteterunt nec potuerunt animam eius infringere

Hic philosophia ponit secundam rationem que talis est **I**lla potestas non est in
 appetenda per quam nemo potest facere que alius non possit in ipsum quod ipse
 potest in alium. sed potestas est
Quid autem est quod in alium facere
 quisque possit. quod sustinere ab alio ip
 se non possit. **B**usiridem accepimus ne
 care hospites solitum. ab **H**ercule hos
 pite fuisse mactatum **R**egulus plures
 penarum bello captos in vincula piecerat
 sed mox ipse victorum catenis man
 p̄buit. **Q**uam ne igitur eius hominis potestiam
 putas. que quod ipse in alio potest. ne id in se al
 ter valeat efficere non possit.

Illa potestas non est in
 potestalis est huiusmodi
 sicut in lege declarat po
 nes duo exempla de **B**u
 siride et regulo. **P**rimum
 exemplum est de **B**usi
 ride **B**usirides fuit fili
 us neptuni ex matre
Libia que hospites suos
 mactabat. **H**ercules
 autem apud ipsum ho
 spitatus ipsum econ
 tra mactabat.
Secundum exem
 plum est de **R**egulo.
Regulus iste de quo
 hic fit mentio fuit con
 sul **R**omanus.

q̄ cum multa bella gessisset cum carthaginētibz. multos ex eis captiuu /
 uit. sed eādem ab eis fuit captus. Ex quo p̄ q̄ quicqd̄ p̄t aliqs̄ in aliuu /
 facere p̄t etiam illud ab alio pati. vñ Cato. Victore a victo. zc. zper cō /
 sequens nulla est potentia humana q̄ hoc intercepte p̄t. vñ d̄t in lrā. qd̄ /
 est quod quisq̄ p̄t facere in aliuu quod ipse non possit sustinere ab alio. /
 q̄ d̄ nihil. postea declarat. Nos accepimus. i. cognouimus. Busiridem /
 solitū. i. suetum necare hospites ipsum fuisse mactatū ab Hercule ho /
 spite supple s̄no. Aliud exēplum ponit. Regulus p̄sul r̄omanus plures /
 penoz. i. carthaginensiu capros bello p̄iecerat. i. posuerat in vincula. s̄z /
 mox ipse prebuit manus catenis victo. i. carthaginensiu. Nunqd̄ igit̄ /
 yllam putas esse hoim potētiā q̄ non possit efficere ne alius valeat in /
 se quod ipse p̄t in alio. q̄ d̄. nulla reputanda est hęc potentia

Hic p̄bat p̄hia s̄it /
 de dignitatibz z p̄tati /
 bz q̄ non h̄nt in se ali /
 quod naturale bonum /
 p̄pter qd̄ sint appetēdy. /
 Secdo oñdit q̄ idēz p̄t /
 concludi de oibz bonis /
 fortuitis. ibi. Postreō /
 Primo facit quod di /
 ctum est. Secdo oñdit /
 falsam noiationem bo /
 noz exterior. ibi De q̄ /
 bus etiam illud Ratio /
 quā intendit ē illa. Al /
 lud qd̄ in se naturalit̄ /
 est bonū non p̄radun /
 gi pessimis. sed dignita /
 tes z p̄tates pessimis /
 adueniunt. ergo. zc.

Maior declaratur in /
 lrā. Vñ d̄t Si ipsi di /
 gnitatibz z p̄tati bz inesset aliqd̄ naturalis z p̄tati bonū nunq̄z puenirent /
 pessimis neq̄z em̄ aduersa. i. o p̄posita solent sibi sociari. qz natura respu /
 it vt queq̄z p̄traria iungant. i. stent simul. Cū ergo non sit dubium pessi /
 mos pleq̄z fungi. i. vti dignitatibz illud etiam liquet. i. manifestum est /
 ipsa non esse bona sui natura q̄ se pessimis patiant herere. i. conmanere /
 Quod q̄dem dictum de dignitatibz z p̄tati bz digni p̄t existimari de cū /
 ctis muneribz fortunę q̄ se muna vberiora. i. copiosiora. pueniunt ad /
 quēq̄z improbissimū

Ad hęc Si ipsis dignitatibz ac p̄tati /
 bus inesset aliquid naturalis ac p̄tati /
 boni: nunq̄z pessimis puenirent Neq̄z /
 em̄ sibi solent aduersa sociari. Natu /
 ra respuit vt p̄traria queq̄z iungantur /
 Ita cū pessimos pleq̄z dignitatibz s̄i /
 gi dubiū non sit. illud etiā liquet natu /
 ra sui bona non esse que se pessimis be /
 rere patiant **Q**d̄ q̄dem de cunctis for /
 tunę muneribz dignius existimari pōt /
 que ad improbissimum queq̄z vberio /
 ra proueniunt

Nota q̄ duplex ē bonū. vnum qd̄ p̄tati /
 bonū ē. z sic dignitates z p̄tates licet malis adueniant tñ sunt bo /
 nę. Aliud ē bonum qd̄ est quēdam q̄litas derelicta ex bonis operationi /
 bz z vocat bonum moris. z sic dignitates z p̄tates bonę non sunt. qz vt /
 plurimū pessimis sociantur.

C Hic phia probat q bona fortuita nō possunt in suū effectum
z sic p pns habent falsam denominationē arguēdo sic. Omne quod est
naturaliter bonum efficit quod est ei ppiūm z expellit p̄rariū . sicut for
tudo facit fortem . velocitas ylocelem . sed bona fortunę nō efficiunt qđ
videtur esse ppiūm . qđ diuicie nō faciūt diuitem cum non restringāt a

C De q̄b illō et p̄siderādū pu/
to . q nēo dubitet esse fortem cui fortitu
dinē inesse p̄sperit . **A**t cuiūq; velo
citas adest manifestum est esse velocez
Sic musica musicos . medicā medi
cos rhetorica rhetores scīt . Agit em̄ cu
iūsq; rei natura qđ ppiū ē . nec p̄rariū
rerum miscetur effectib; . sed vltro q̄ s̄
aduersa depellit . **A**tqui nec opes iner
pletam restringere auariciam queunt
Nec p̄tās sui compotem fecerit nūc vi
ciose libidines insolubilib; astrictum
retinēt catenis . **E**t collata imp̄bis dig
nitas . nō modo nō efficit dignos . sed
prodit potius z ostētat indignos . **C**ur
ita pueit . **S**audet; em̄ res sese aliter hū
tes . falsis p̄pellare nōib; q̄ facile ipaz
rerum redarguūtur effectū . **I**taq; nec
ille diuicie . nec illa potentia . nec hęc di
gnitas iure appellari p̄t .

dit z ostentat indignos . **C**ur ita prouenit q bona fortunę non efficiunt
quod videtur eis esse propriūm . hoc est ideo . quia vos homines gaude
tis res sese aliter habentes q̄ videantur compellare id est denominare fal
sis nominibus que nominationes facile redarguūtur effectū ip̄sarum re
rum . **I**deo nec ille diuicie iure possunt appellari cum non faciunt diuī/
k i

uariciam . nec potentia
facit potentem . nec dig
nitas dignum . p̄t qđ
diuicie false nomināt .
En̄ d̄t in littera . **D**e
q̄b bonis fortuit; illō
etiam puto p̄sideran
dum q nemo dubitat
illum esse fortem cui cō
spererit inesse fortitudi
nem . z illum esse velo
cem cuiūq; inest ve
locitas . z sic musica fa
cit musicos . medicina
medicos . rhetorica rhe
tores . **N**atura em̄ cuiū
scūq; rei agit qđ sibi est
ppriū . z nō miscetur
effectib; p̄rariōrum . z
vltro id est sponte repel
lit q̄ sunt aduersa id est
p̄raria . **A**tqui pro cer
te nec opes id est diuī
cie quēūt id est possunt
restringere in expletam
auariciam hoīm id est
insatiabilem . nec potes
tas facit illum compo
tem id est potentē quē
viciose libidines reti
nent astrictum insolu
bilib; catenis id est pas
sionib; z dignitas col
lata improbis non mo
do id est non tantum n̄
efficit dignos sed pro

rem. nec illa poterit nec hęc dignitas iure appellari p̄t. ¶ Nota q̄ dī
uitię non faciunt diuitē. qz non restringunt auariciā. Nā diuitię fm̄ Sen
xxvij. ep̄la. sunt p̄posita paupertas in lege naturę. talis at̄ paupertas fm̄
legem naturę excludit auariciā quę insatiabilis ē. Natura em̄ paucis cō
tenta est. ¶ Nota q̄ dignitas improboꝝ oñtat improbos. qz impro
bus tanto a pluribz cognoscit. q̄nto magis innotescit eius viciū. ⁊ q̄to
aliquis in maiori dignitate p̄stituit. tanto plus cognoscit. p̄pter qd̄ dicit
Sen. in. puerbijs. Loco ignominie apud indignū est dignitas

Hic phiā oñdit idem
posse p̄cludi de oibz bo
nis fortuitis dicens.
Postremo. i. finalit li/
cet hoc idē p̄cludere de
tota fortuna in qua ni
nihil est appetendus. i.
desiderandū. nihil in
esse sibi nature bonita
tis. i. naturalis manifestum ē. quę fortuna non adiungit se sp̄ bonis. ⁊ q̄
bus fuerit adiuncta bonos non efficit. ¶ Nota q̄ bonū fortune non
facit illud bonū cui additur. si musica facit musicū. ⁊ p̄tus facit p̄tiosus
Sed qz fortuna malos quibz aduenit non facit bonos. p̄z qz nihil nati
ue bonitatis sibi inest. qualiter autē mali malos faciunt bonos. patebit
in quarto huius p̄osa sexta

Postremo idem de tota p̄cludere for/
tuna licet. in q̄ nihil appetendus: nihil
nature bonitatis inesse manifestum est
quę nec se bonis sp̄ adiungit. ⁊ bonos
quibz fuerit adiuncta non efficit

¶ Istud est sextum
metrum huius secun/
di quod dicitur saphi/
cum ab inuente. tro/
chaicum a pede p̄cedo/
minante. ⁊ est vndeca/
syllabum. quia quilibz
versus continet vnde/
cim syllabas. Et est a/
catalecticum quia nul
la sillaba deficit ad per
fectionem metri. In
q̄ metro philosophia
declarat per exempluz
q̄ dignitates ⁊ potesta
tes malis aduenientes
non faciunt eos bonos
Et hoc declarat p̄ He
ronem qui quanto fu/
it potentior. tanto fuit
peior. Tangit autē phi

¶ Petrum sextum libri secundi

Quim⁹ q̄stas dederit ruinas
Urbe flāmata p̄ibusqz cęsis
Fratre qui quondā ferus interempto.
Patris effuso maduit cruore
Corpus ⁊ visu gelidū pererrans
Ora non tinxit lachrymis. sed esse
Lensoꝝ extincti potuit decoris
Hic tamen sceptro populas regebat
Quos videt p̄dēs radios sub vndas.
Phebus extremo veniens ab ortu
Quos p̄emunt septem gelidi triones.

Quos notus sicco violētus estu .
Torret. ardētes recoquēs arenas
Lelsa num tandem valuit ptās
Vertere prauī rabiem Heronis .
Deu graue fortē . quotiens iniquus .
Additur seuo gladius veneno

losophia quatuor ma-
 licias Heronis in hoc
 metro. Prima est q̄ vz
 bem rromanā incēdit.
 arsit septem dieb; 7 sep-
 tē noctib; vt spectaclo
 illius ignis pgnosceret
 quāt̄ oliz fuerat ignis
 qm Troia capta arse/
 rat . Scdm malum ē
 q̄. Nero magnā ptem
 senatus sine vlla cā in

refecit. Terciu est q̄ ppiū frēm occidit. vt solus securius regnaret.
 Quartum est q̄ mrem suam occidi fecit vt videret locum vētris in quo
 iacuit . Dicit ergo in littera. Nouimus quātas ruinas id est quanta pe-
 ricula dedit Nero vrbe suple rromana flammata. id est incensa. 7 ce-
 sis id est occisis patribus id est senatorib;. qui Nero quondam ferus id
 est crudelis interempro fratre Ipse etiam maduit cruore matris effulo
 Et designans eius crudelitatem circa matrem dicit. Et ipse Nero. perer-
 rans id est transiens visu gelidū corpus id est infrigidatum corpus mā-
 tris. non tinxit id est madidauit ora id est faciem suam lachrymis sed ip-
 se potuit sine omnibus lachrymis esse censor id est iudex. extrinxi decora
 id est interfecte matris quę decora fuit Tamen hic Nero licet ita mal-
 esset. regebat p̄los sceptro id est imperiali dignitate. hos inquam popu-
 los rexit quos phœbus id est sol veniens ab ortu extremo videt cōdens
 id est abscondens radios suos sub yndas. Et loquitur more poetarum.
 quasi diceret Ipse rexit omnes p̄los qui erant ab ortu solis vsq; ad oc-
 casum Similiter regebat populos quos septentriones id est septem stel-
 le quę sunt in maiori vr̄sa quę dicuntur triones quasi teriones. quia illā
 plagam terunt gelidi id est frigidi premunt. plaga tm̄ septentrionalis fri-
 gida est quasi diceret regebat omnes p̄los aquilonares. 7 istos regebat
 quos northus id est ille ventus collateralis austro violentus exis torret
 id est crenat sicco estu. i. calore. northus in quaz recoquēs ardētes arenas
 id est calidas. venit em̄ ille ventus a torrida zona 7 iō calidus est. q. d.
 Nero etiam regebat om̄s p̄los australes. 7 sic p̄ quatuor plagas mūdi
 ostendit eius potestatem sup om̄s p̄los. Tandem cella ptās id ē mag-
 na nō valuit vertere id est mutare rabiem id est crudelitatem prauī He-
 ronis. Et tūc deplangit p̄iunctioem magne potestatis cum magna mali-
 cia. quia multa mala ex ea proueniunt dicens. Deu suple dico esse gra-
 uem fortem id est cūctum quotiens iniquus gladius. i. iniqua ptās addi-
 tur seuo veneno. i. venēose crudelitati. **C** Nota fm̄ Arist. v. ethicoꝝ
 Principatus viz̄ oñdit. malicia em̄ hoīs vel pbitas oñdit principatu si-
 cur ptz in nerone cuius malicia 7 crudelitas in imperio sue dignitat; ap-
 paruit p̄ qd̄ dixit Aristo. Seuissima est iniusticia hñs Er vij. ethicoꝝ
 de. Simile est igitur p̄parare iniusticiam hōi iniusto. Et enim deterior
 bestia decies miles. plura em̄ vici; mala faciet homo mal-
 q̄ bestia.

¶ Nota ppter hęc mala Peronis q̄ tangunt in lr̄a multo plura ipse p̄petrauit. nam de phia tercio h̄. quinta p̄sa. Nero Senecā familia rē suā p̄ceptore ad eligendę mortis coegit arbitriū. 7 qz Nero fuit crudelissim⁹ hoim. ideo Seneca scripsit quēdam libellū ad ipsum. q̄ intitulat liber de clementia in q̄ hortat eū ad fugam crudelitatis 7 ad r̄sum clemētię q̄ lib̄ sic incipit. Tibi scribere de clementia Nero cęsar institui

¶ Hic incipit septima prosa hui⁹ scđi in qua oñdit phia q̄ glā mundana non sic multū appetenda. 7 primo inducit Boetii⁹ p̄sentē se nō desiderasse multū p̄dicta. s. pt̄ates 7 dignitates nisi inquātū sunt materia rez gerendaz. Secdo oñdit phia q̄ glā sit perexile bonuz

fit non multū appetenda. scđa ibi. Et illa. Dicit primo. Cum pro tunc ego boeti⁹ inq̄. i. dixi. o phia tu scis ambitionē. i. cupiditatē rez mortaliū. de quibz dixisti minimū nobis fuisse dñatam. sed bñ optauimus materiam rez gerendis quo ne. p̄ vt non p̄senesceret in nobis p̄tus tacita. i. nō excitata. **¶** Nota q̄ in sapiēte non dñatur cupiditas rez t̄paliū. qz phia inducit mobilis affluentię p̄emptū. ex libro de plantis Et Socrates cū Athenis ad studiū pergeret. magnū pondus auri in mare proiecit dicēs. Pergā te ne mergar a te. **¶** Nota q̄ materia rez gerendaz sunt ista sine quibz res p̄uenienter geri non p̄nt. 7 sunt tria. sapia auctoritas 7 potentia. Sine em̄ sapia nihil p̄uenienter gerit. vt de se p̄. res etiam gerēda auctoritate ornat. qz hō auctenticus libenti⁹ audif. **¶** Saalius ei credit. Potentia p̄o mali deprimunt 7 boni extollunt. hanc materiā boeti⁹ desiderans potentia 7 dignitates q̄sui. **¶** Nota q̄ boetius materiā dignitatis 7 pt̄atis ideo quēsiuit ne p̄tus sua tacita p̄senesceret. i. neduz ipse ad senectutē p̄ueniret. p̄tus sua tacita esset. dum nullus aliqd loqueret̄ d̄ laude suę virtutis vel scriberet. Tunc em̄ virtus tacita p̄senescit qñ non agit aliquis vnde alij loquant. 7 dū nihil scribit de suis bñficijs. qz virtus h̄ntem pficit 7 opus eius laudabile reddit.

Hic phia oñdit glām mundanā n̄ eē appetēda. Et p̄mo p̄mittit q̄ cupidido glē multos allicit. scđo p̄bat eā esse exilē 7 vanā. ibi. Om̄ terrę ābitū. Primo d̄ sic. Et quo boetius quādoqz

¶ Prosa septima secundi libri

Tum ego scis inq̄ ipsa minimū nobis ambitionē mortaliū rerum fuisse dñatam. Sed materiā gerendis rebus optauimus. quo ne p̄tus tacita p̄senesceret

¶ Et illa. Atq̄ hoc vnū est qd̄ p̄stantes q̄dem natura mentes. s. nondū ad extremā manum p̄tutum p̄fectione p̄ductas (allicere possit) glorię scz cupidō. 7 optimoz in rempublicam fama

¶ Et illa. Atq̄ hoc vnū est qd̄ p̄stantes q̄dem natura mentes. s. nondū ad extremā manum p̄tutum p̄fectione p̄ductas (allicere possit) glorię scz cupidō. 7 optimoz in rempublicam fama

meritorum. **Quæ** q̄ sit exilis et totius vacua ponderis: sic considera.

¶ **Q**uiuit. id est dicitur philosophia. hoc unum est. scilicet cupiditas glorie et fama optimorum meritorum in rem publicam. quæ fama solet allicere mentes hominum natura prestantes. id est excellentes. sed non dum. id est non adhuc productas ad extremam manum perfectionis. tutum id est ad summam perfectionem quæ fama et gloria quæ sit exilis et vacua totius ponderis. id est preciositatis sic considera ex sequentibus.

¶ **N**ota quod cupiditas glorie multos allicit et delectat. unde Seneca. lxxi. epistola dicit. Illud precie puer nos impedit quod cito nobis placemus si inuenimus quod nos bonos viros dicat. quod prudentes. quod sanctos. non sumus modica laudatione contenti quicquid in nos adulatio sine pudore congerit tamquam debitum putamus. optimos nos esse sapientissimosque affirmantibus assentimus cum sciamus nos esse multum miri. adeo quoque indulgemus nobis ut laudari velimus in id cui contrarium maxime fecimus.

¶ **N**ota quod duplex est bonitas mentis. scilicet naturalis et acquisita. Naturalis bonitas est semper quam aliqui naturaliter sunt per se. mansueti. sobrii et casti. sed hæc bonitas si non emendat prout et sapientia cito extollit hominem ad inanem gloriam. Alia est bonitas acquisita exercitio virtutum et scientiarum quæ non permittit hominem extolli vana gloria. quæ sapientis fructus suum ponit in conscientia. sicut ait in laude semper macrobium. **Id** est philosophia quod cupiditas glorie allicit mentes natura prestantes non dum adhuc virtutibus prectas.

¶ **N**ota quod fama est frequens laus optimorum meritorum in rem publicam. sed gloria est clara noticia cum laude vel gloria est late patens per conium id est annunciatio.

De m terra habitum (sicuti astrologicis demeratioibus accepisti) ad celi spacium puncti potest obtinere rationem. **Id** est ut si ad celestis globi magnitudine referat.

nihil spacii prius habere iudicet. **Qu**ius igitur tam exigue in mundo regionis: quarta fere portio est (sicuti Ptolomeo probate didicisti) quæ nobis cognitis aërantibus incolat.

Huic quarte se quantum maria paludesque premunt. quantumque sui vasta regio distenditur. cogitatione subtraheris. **vix**

¶ **H**ic philosophia ostendit gloriam mundanam esse exilem. nec multum appetendam. primo hoc ostendit ex parte spacii in quo dilatur se. cuncto ostendit hoc ex diuersitate nationum ad quas non divulgatur. **T**ercio ostendit idem ex diuersitate morum propter quos de eodem contrarie iudicatur.

Quarto ostendit idem ex breuitate durationis propter quam non perpetuatur. scilicet ibi. **A**dde quod hoc ipsum. tertia. ibi. **Q**uid quod diuersarum.

Quarta sibi. Sed qm multos. **P**ro intendit talem roem. **P**artitudo fame p̄sistit in latitudine terre sup quam dilatat sed terra non ē lara sup quā fit dilatacio fame. sicut declarat in lrā. **G** fama late non p̄t diffu di. 7 per p̄ns est exilis. nec multū appetenda. vnde d̄t in lrā. **T**u ac/ cepisti. i. didicisti astro/

logiciis demonstrationibz oēm ambitū terre. i. spaciū terre obtinere. i. habere rōnem puncti ad spaciū coeli. i. ad magnitudinē coeli. qd̄ magis exponens d̄t. **E**t si terra p̄feratur. i. p̄paretur ad magnitudinē celestis globi. ipsa iudicet̄ p̄orsus nihil spaciū h̄re. **H**uius igit̄ tam exigue regio nis. i. terre in mundo fere quarta portio. i. quarta pars est que incolit̄ id ē inhabitatur ab animantibz nobis cognitis sicut tu didicisti a Ptolomeo hoc probante. **S**i subtraheris cogitatio. h̄nc quartę terre quātuz maria 7 plaudes p̄munt. i. occupant. 7 p̄tum vasta. i. ampla regio disten/ ditur sicut i. siccitate tunc vix relinquetur hōibus angustissima area id est artissimus locus inhabitandi. **I**n hoc ergo quodā minimo puncto pun cti. i. minima portione terre vos hoies circumsepti atq; p̄clusi cogitatis de peruulganda fama de p̄ferendo. i. extollendo noine. i. fama 7 hoc fit inuoliter. **S**ed quid habeat. i. p̄t habere gl̄a amplum 7 magnificūz que artata est tam angustis 7 exiguis limitibus. i. terminis. q. d. nihil habet magnificū. **M**ota terra respectu coeli non est alicuius q̄ritatis sensibilis. sed h̄z se sicut punctus. qz̄ orizon qui terminat visum nr̄m di/ uidit coelū in duo media quod non esset si terra in p̄paratione ad coelum haberet aliquā q̄ritatem. **I**tē si terra esset alicuius quantitatis sensibil̄ respectu coeli. tunc stelle non a p̄parerent nobis eiusdē quantitatis. qd̄ p̄z falsum. qz̄ in ea parte vbi terra esset magis gibbosa 7 p̄pinquior̄ coelo ap p̄parerent stelle maiores 7 in o p̄posita parte minores. **S**ed minima stella fixa visu notabilis. est maior tota terra. **S**i ergo talis stella appa/ ret nob. s. ex̄itibus in terra sicut punctus. multo magis terra respectu ce li erit sicut punctus. **I**tē punctus est quoddā indiuisibile a quo linea q̄q̄ liter distans facit circulum. 7 quia coelū ex omni parte equaliter distat a terra ideo terra respectu coeli habet se sicut punctus. **M**ota q̄ tres partes terre sunt inhabitabiles. vna p̄pter n̄m̄m calozē. duę p̄pter n̄m̄m frigus. sed quarta pars que est temperata a caliditate 7 frigidita te a nobis inhabitatur. sed quia adhuc non tota inhabitatur p̄pter ma/ ria 7 plaudes 7 p̄pter n̄m̄m siccitatē. ideo dicit phia q̄ quarta ps fere est habitabilis. **E**t dicit fere fm̄ alios qz̄ estus solis non facit corridam zonā totaliter inhabitabilez cum quodā cuitas dicta zenit. supra quam Ptolomeus d̄t fundasse astrolabiū directę sit sub equinoctiali. sed d̄t in/

angustissima inhabitādi hōibus area relinquet. **I**n hoc minimo igit̄ puncti quodā puncto circumsepti atq; p̄clusi **D**e peruulganda fama. **d.** p̄ferendo noie cogitatis. **A**t quid habeat amplū ma gnificūz gloria tam angustis exiguis qz̄ limitibz artata.

habitabilis qz est quibus inhabitatio. s; vltra equoetalem omnino est
inhabitabilis ppter nimium calorem. Et de quarta parte terre inhabitari ab arian/
tibus nobis agitur. h; forsitan de pte arripedes si se q nob se ignori

C hic phia onit glam non esse appeteda ex diuersitate nationum
ad qs n diuulgat intedes elem roem Diuerse natioes z diuerfa ydioma

Adde q hoc ipm breuis hitaculi septu
plures incolunt nationes. lingua: mo
rib; totius vite rone distates. **A**d qs
tum difficultate itinez. tum loquendi
diuersitate. tum mercij insolentia. non
mo fama hoim singloz. sed ne vrbium
qdem puenire queat. **A**tate deniq;

Marci Tullij (sicut ipse qdam loco ft
nodu caucasum moterhomaie reipub
lice fama trascenderat z erat tuc adul
ta parthis etiam ceterisq; ad locorum
gentibus formidolosa **V**ides ne igit
qs sit angusta qs compressa gloria qua
dilatare ac ppagare laboratis? **A**n vbi
rhomani nominis transire fama ne //
quit Rhomani hominis gloria pro //
gredietur. . . .

ydiomatum. tum id est tam insolentia id est inconuetudine commercij.
quia aliqui homines non consueverunt cum alijs communicare in com
mercij. quia etate id est tempe **M**arci Tullij sicut ipse **M**arcus Tul
lius ft quodam loco id est in qbusdaz suis scriptis fama rhomane reipu
blice nondum trascenderat caucasum montem. z tñ fama rhomanoz erat
adulta. i. ab antiquo nota. etiam formidolosa parthis talib; hoib; z cete
ris gentib; id locoz circa caucasum montem. **V**idesne igitur qs angusta
sit gloria. qs ppressa id est in modicum redacta quam laboratis dilata //

re ⁊ pagare. an pro nunquid gla vnus hoīs rhomani illuc p̄gredietur
.i. proueniet vbi fama rhomani noīs. i. rhomanę vrbis neq̄ transire. q̄
d. non **C** Nota p̄tem terrę habitabile vocat septē. q̄ est septa. i. cit /
cundata mari. vñ Linconien sis in tractatu suo de sphaera. ⁊ etiam Da
crobius dicunt q̄ q̄rta porcio nr̄a habitabilis nudicę cingitur mari

C Nota q̄ insolentia fm̄ Sen. est sprcies falsę magnitudinis. Sed
fm̄ Uguitionē Insolentia ē superbia vel fatuitas. In p̄posito at̄ p̄ ex /
poni pro inconsuetudinē. ⁊ tunc d̄r ab in q̄d est non ⁊ soleo q̄d est cōsue /
leo **C** Nota q̄ caucalus est mons q̄dam situs in parte septentrionis
ad quē non puenerat fama rhomanę vrbis. licet parthis ⁊ alijs gentibz
assidentibz fama rhomanoꝝ erat formidolosa. i. formidabilis

C Hic ondit glaz mū
danā esse exilē. ex parte
diuersitatis moꝝ. p̄pter
quos de eodē apud di /
uerlos p̄trarię iudicat.
⁊ intendit talē rōnem.
Eōtrarietas ⁊ institu
tionū ⁊ legū impediūt
famę dilatationem. sed
hoīs p̄trarię institu
tionū ⁊ legū terrā inha
bitant. ergo diuersitas
institutionū ⁊ legū im
pediūt dilatationem fa
mę. ⁊ p̄ p̄ns non ē mul
tum appetenda. Unde
d̄r in lr̄a. Quid supple
est iudicandū q̄ mores

et instituta ⁊ leges diuersaz gentiū inter se discordant. vt illud q̄d apud
alios iudicat dignū laude. apud alios iudicet dignū supplicio. quo fit. i.
p̄pter q̄d fit vt si p̄dicatio. i. dilatio fame delectat quē. i. aliquem nullo
mō p̄ducit. i. laborer proferre nomen. i. famā suā in plurimos p̄plos. q̄
licet ab aliquibz laudare. ab alijs tñ vitupere. Er̄t igit quisq̄ p̄tentus
gla peruagata. i. dilatata inter suos. Et ista p̄clara immortalitas fame
(⁊ loquit hyronicę q̄ n̄ est p̄clara nec immortalis illa) coartabit. i. p̄strin
get̄ intra terminos vni⁹ gentis. i. vni⁹ idiomatis **C** Nota q̄ tāta est diuer
sitas moꝝ in gentibz q̄ illud q̄d reputat apud alios laudabile. apud alios
reputat vitupabile Reputat ei apud syrios laudabile comedere parētes
mortuos ne comedant a vermibz in terra. q̄d apud alios extraneos ē cre
crabile. Silt̄ apud iudeos reputat laudabile ducere vxores p̄sanguinita
te p̄rimas q̄d apud ch̄istianos prohibet **C** Er̄t in triualtis laudabile ē
occidere p̄tem sexagenariū ⁊ eremare ipsum. q̄d apud alios est vitupabi
le. Gl̄a d̄r poeta. Sunt loca sunt gentes quibz ⁊ mactare parentes. Est
fas ⁊ pietas dum longa supuenit etas

Quid q̄ diuersaz gētū mores inter se
atq̄ instituta discordant. vt q̄d apud
alios laude. apud alios supplicio dignū
iudicet? Quo fit vt si quē fame p̄dica /
tio delectet? Huic in plurimos popu
los nomen proferre nullo modo cōdu
cat. Er̄t igitur peruagata inter suos
gla quisq̄ p̄tentus. ⁊ intra vnus gen
tis terminos p̄clare illa fame immor /
talitas coartabitur

Hic phia ondit exilitatem glorie ex breuitate duratiois ppter
quam non pperuatur Et diuiditur in tres ptes. pmo ondit hoc ex hoim
obliuione. scdo ex tpris breuitate. ibi **V**os ho. tercio ondit glam a viris
prouolis no esse a pperedam. ibi. **V**os at. **P**rimo dr q fama z gla non sit

Sed q multos clarissimos suis tpi b
viros: scriptoz inops deleuit obliuio

Quaq; quid ipsa scripta proficiant.

q cum suis auctorib; premit longior
atq; obscura vetustas

auctorib; quoz sunt scripta.

Nota q p scripturam fama gesto
rum transmittitur ad posteros. talis at scriptura qnq; deficit vel ppter
inopiam scriptozum vel qz ipsa scripta in se vetustate psumuntur. z ideo
fama z gloria in obliuioem pueniunt. vñ **V**alustius in catilinario pque
ritur res gestas rhomanoz minus esse famosas. ppter inopiam scriptozu
Atheniesiu ho maiores fame q rhomanoz ppter scriptoz copiam.

Vos ho immortalitatem vobis ppa //
gare videmini. cum futuri famam tem
poris cogitatis. **N**o si ad eternitat; id

finita spacia ptractes. quid habes q
de nominis tui diuturnitate leteris?

Unus etem mora momenti si decem
milib; pferatur annis. qm vtrumq;
spacium definitum est. minimam licet
habet tamen aliquam portionem **A**t
hic ipse numerus annozu. eiusq; quan
tumlibet multiplex ad interminabiles
diuturnitatem ne comparari quidem
potest. **E**tem finitis ad se inuicem fue

Hic phia ondit
famam z glam non ce
durabilem z immorta
lem ex temporis breui
tate dicens. **V**os vero
homic; videmini vo
bis pparare id est fac
re immortalitatem cuz
cogitatis famam futu
ri temporis. z in hoc
frustra cogitatis. quia
exilis est duratio fame
per tempus. quod scilicet
tempus si ptractes
id est compares ad in
finita spacia eternitat;
quid habes quod lete
ris de diuturnitate tui
nominis. id est tue fa
mo. quasi diceret nihil
est em mora vnus mo
menti si pferatur id est
pparetur decem milib;
annis habet aliquam

pporcionē licet minimā
.i. valde parua, qm̄ vtz
q̄ spaciu t̄pis est finitū
sed hic numerus anno/
rū scz decē millia vel e
numeri quantumlibet
multiplex sicut duplex
vel triplū non p̄t p̄pa/
rari ad interminabiles
diurnitatis q̄ est eter

rit quēdā. infiniti vero atq̄ finiti nul/
la vnq̄ poterit esse collatio. Ita fit vt
quanticunq̄ plixi t̄pis fama si cū inex/
hausta eternitate cogitetur non parua
sed plane nulla esse videatur
nitas. qz finitis ad se inuicē quēdā fuerit collatio. i. p̄paratio. infiniti ve/
ro z finiti nulla vnq̄ p̄t esse collatio. i. p̄paratio. Ita fit vt fama t̄pis q̄n/
ticunq̄ proluxi si cogitetur. p̄parando cū inexhausta. i. infinita eternita/
te. ipsa videatur non parua sed plane nulla esse. Nota oē quod in/
cipit in t̄pe necessario habet finem in t̄pe. cum t̄ps sit cā corruptionis tē/
poralium. iij. phisicoz. Cum igitur fama sit t̄p̄alis incipiens. ipsa desi/
net in tempore. z per p̄sequens non est perpetua. Nota q̄ temp̄
quātumcunq̄ magnū p̄paratum ad eternitatē minimū reputatur z qua/
si nullius momenti. licet em̄ finitoz ad se inuicem possit esse p̄paratio. z
inter ipsa p̄t esse p̄portio. tñ finiti ad infinitū nulla potest esse p̄paratio.
Cum igit̄ eternitas sit duratio infinita tota simul ex̄s. z tempus quan/
tumcūq̄ magnum sit finitū. tempus nullam habebit p̄portionem ad
eternitatem. z per p̄sequens fama quanticunq̄ proluxi t̄pis p̄parata ad
eternitatē nulla videtur esse

Hic philosophia
ostendit gloriam a vi/
ris p̄tuosis non esse cu/
randam. z hoc duabus
rationibus. secunda ibi
Quid at̄ est. Prima rō
est illa. Illud quod spe/
ctat ad leuitatē arrogā/
tiē a sapientibus non ē
curandum. sed gloria
propter quam hō recte
facit p̄pter laudes hoīz
illa spectat ad leuitatez
arrogantiē. z est digna
derisione. ergo. zc. q̄ at̄
talis arrogantia sit que/
dam derisio declarat in
littera. z d̄t Vos hōies
nescitis recte facere ni/
si ad populares auras.
id est ad populozum. cō

Vos at̄ nisi ad populares auras ina/
nesq̄ rumores recte facere nescitis. Et
relicta p̄sciē virtutisq̄ p̄stantia de alie/
nis p̄emia sermunculis postulat. Ac
cipe in huiusmodi arrogantiē leuitate
q̄ festiue aliquis illuserit. Nam cum q̄/
dam adorsus esset hoīem p̄tumelīs q̄
non ad verē virtutis visum sed ad sup/
bam gloriam: falsum sibi philosophi
nomē induerat. adiecissetq̄ iā se scitu/
rum. an ille philosophus esset. si q̄dem.
illatas iniurias leuiter patiēterq̄ tole

rasset Ille patientiam paulisp assup/
sit. acceptaq; ptumelia velut insultas
iam tadem inqt. intelligis me esse phi
losophu. **T**um ille nimitu mordaciter
Intellexera inqt si tacuisses.

placetas z ad inanes
rumores z laudes z
vos postulat. i. deside
ratis pnia de; sermum
culis alienis. relicta .i.
postposita pntia. i. dig
nitate vestre pscie z vir
tutis ppter qua debere
tis recte opari. accipe. i.

considera q; festine. i. gloriose aliqs illuserit id est deriserit quedam dicen
tem se esse phm in leuitate hmoi arrogantie Nam cum qdam tyrann⁹ esset
adorsus ptumelijs id est incepisset alloqui ptumeliose quedam homiem
q induerat id est usurpauerat sibi falsum nome philosophi. no ad vsum
vere ptutis. sed ad supbam glam. z tyrannus adiecisset id est dixisset se ia
scituz. an iste esset pbs si qdem illatas sibi iniurias patienter leniter q;
lerasset. ille q dixit se phm paulisp paciencā assumpsit. scz in principio. z
accepta contumelia a tyranno velut sibi insultas inqt ad tyrannum In
telligasne me esse phm. tuc ille tyrannus mordaciter inqt. intellexeram
re phm esse si tacuisses. **N**ota fm commentatorem in prologo
vii. phisicoz. Verus phs debet esse pfectus omntb; generib; ptutum
z p pns debet esse magnanimus. Sed fm Sen. in li. de clemcia. mag/
nanimi est iniurias z offensiones supbi despiciere. z p pns pbs ptume
liosis pnuocari non debet. Item veri philosophi est n vinci a passioib;
sed potius debet moderare z refrenare passiones. cum ptus pstanti mo
deratione passionum. vñ Aristo. iij. ethicoz dicit. Sanctus vult im
pturbatus esse z non duci a passione. In qda pbs ptumeliose sibi in sul
tanti dixit. Tu didicisti maledicere sz ego didici maledca ptenere.

Quid at est quod ad pncipuos viros (
dehis em sermo est) qui virtute glam
petunt quid inquam est quod ad hos
defama post resolutum morte supma
corpus attineat. Nam si (quod nostre
rationes credi vetant) toti moriuntur
homies. nulla est omnino gloria. cum
is cui? ea esse dicitur extet omnino. Sin
po bene sibi mens pua; terreno carce
re resoluta celum libera petit none om

Hic phia ponit
sedam ronein que est ta
lis homines virtuosif
vel totaliter moriuntur
corpore z anima. vel a
nima vinit post mor/
tem. si totaliter moriun
tur nihil spectat ad e/
os de gloria post mor/
tem. si anima eorum vi
uit post mortem. illa
petit celum. spens
omne terrenu negociuz.
z si nihil ad ea de terrea
gla. ergo apud virtuo
sos homines nulla de/
bet ee cura d gla. **D**icit

¶ In lra. Quid e qd ad
picipuos. i. ad p̄tuos
viros artineat defama
post resolutū corpuser

trema morte. q. d. nihil. de his eiviris est sermo n̄ q̄ petunt. i. q̄runt gl̄az
p̄tute. i. operibz p̄tuosis. Nā si hoies toti moriunt corpore z aia vt q̄daz
putant. quod tū n̄ e rōnes. i. philo sophice rōnes vetant. i. phibent credi
qz fm phiam aia intellectiua e immortalis. nulla e omnino gl̄a p̄ mor/
tem cū iste omnino nō extet. i. non sit e^o ea gl̄a esse d̄. ¶ In vero mens bñ
sibi p̄scia. i. illesa resoluta. i. liberata terreno carcere. i. a corpe. post mortē
libera petit coelū. Nonne ipsa aia q̄ coelo fruens gaudet se exemptā terre
nis. ipsa spernit oē terrenū negocium. z per p̄ns terrenā gl̄am. q. d. sic

¶ Nota q̄ ad p̄tuos nihil spectat de fama nec in p̄nti vita nec in fu/
tura. non in p̄nti. qz d̄t Sen. in prouerbijs q̄ plurimi curant famā. pau
ci at̄ p̄sciam. z tales pauci curantes p̄sciam sunt p̄tuosi z phi. de quibus
loquit Boetius in fine tractatus de sommo bono dicens Pauci sunt vi
ri honorandi sicut phi qui p̄remunt desiderū sensus z sequunt̄ deside/
rium intellectus. Plurimi at̄ sunt q̄ curant famā sicut sunt vulgares q̄ re
licta p̄tute p̄scie. p̄pter laudes hoim recte faciunt. Pe quibz d̄t scriptura
Amen dico vobis. receperunt mercedē suā. Nec etiā fama spectat ad vi
ros p̄tuos in futura vita qui p̄tuosi si totaliter moriunt̄ nihil ad eos d̄
fama. Si at̄ aia viuūt post mortē ista euolat ad coelū z nihil curat de fa/
ma. spernit oē terrenum negociū. z potius gaudet qz est exempta a curis
terrenis z gaudio coelesti fruit in eternum

Hic incipit metz septi
mum h̄ sedi qd̄ d̄r ar/
chilogiciū ab inuētoze.
iambiciū a pede p̄dian
te. z p̄stat ex p̄mo versu
trimetro. scdo dimetro
in q̄ metro phia docet
quō gloria sit p̄temne
da ex p̄sideratione am
plitudinīs coeli z stricti
tudinis t̄re dices Qui
cumqz petit. i. desiderat
p̄cipiti mente solā glo
riā. z credit istā eē sum
mū bonum. i. p̄cipuuz
inter appetēda. iste cer
nat. i. p̄sideret plagas e
theris. i. p̄tes coeli late
patētes. z cernat artū
situm terraz. i. strictuz
spaciū terre in p̄parati

¶ Metz septimū libri secundi
Quicūqz solā mente p̄cipiti petit
Summūqz credit gl̄am
Late patentes etheris cernat plagas.
Artūqz terrarum situm
Breuē replere non valentis ambitum
Pudebit aucti nominis
Quid o supbi colla mortali iugo
Frustra leuare gestiunt?
Diffusa. linguas explicet
Et maḡ titulis fulgeat claris domus:
Dors spernit altam gl̄iam

Inuoluit huile pariter ⁊ celsū caput.

Equatq; summis infima

Ubi nūc fidelis ossa Fabricij manēt

Quid Brutus aut rigidus Atho

Signat supstes fama tenuis paucul'

Inane nomen litteris

Sz qđ decora nouim' vocabula

Num scire consumptos datur?

Jacetis ergo prorsus ignorabiles

Nec fama notos efficit

Qsi putatis longius vitā trahi

Mortalis aura nominis

Quā sera vobis rapiet h' et dies

Jam vos scđa mors manet

one ad cœlum. ille pu /
debit id est verēdā bā /
aucti nois. i. aucte fa /
me sue nō valēs replē /
breuē ābitum. i. puum /
spaciū terrę Et tūc ex /
clamat dices. Q' ppter /
hoc miroz qđ. i. ppter qđ /
supbi gestit. i. cupiūt /
frustra leuare. i. extolle /
re colla sua mortali iū /
go. i. mortali fama licz /
cū fama diffusa meās /
id est trāsies p remotos /
populos. explicet lin /
guas. i. per linguas /
pplōz licet magna do /
mus tua. i. nobilis pa /
rēta vel familia tua /
fulgeat claris titulis. i. /
laudib; tū mors spnit /
altam gloriā. ⁊ mors /
pariter. i. simul inuol /
uit humile caput. i. mi

serum hominē ⁊ celsū id est nobilem vel diuitem. ⁊ mors equat infima summis nulli pendo quod declarat dicens. Ubi nunc manent ossa fidelis Fabricij. Quid Brutus aut rigidus Atho supple est. q. d. quid manet de gloria eorum post mortem. vitz modicum. scz illud manet qđ tenuis fama id est exilis supstes id est manens signat inane nomen eoz pauculis litteris scriptis in epitaphijs eorum. scđ quid id est ad qđ nouimus decora vocabula scripta. nunquid intelligitur per ea ipsos esse consumptos id est mortuos. quasi diceret ymo. Jacetis ergo mortui. prorsus ignorabiles nec fama efficit vos notos. Et quia aliquis diceret. licz ipsi sunt mortui corpe. tamen viuunt f m famam. dr pbia. Si putatē vitā vestram longius trahi id est prolongari aura mortalis nominis id est splendore mortalis fame cum sera id est vltima dies vobis hoc rapiet. id est famam auferet tam vos manet id est expectat scđa mors. quasi diceret si estis prius mortui corpe ⁊ fama manens est vita vestra illa cessante scđario moriemini. ¶ Notādum Fabricius fuit consul rromanus qui cum mitteretur pugnare contra Pyrrhum regem cypriarum rex promisit sibi partem regni sui vt transiret ad ipsum. quod Fabricius contempsit. sequenti anno Pyrrhus obtulit sibi magnam pecuniam auri vt traderet rromanū imperium. cui ait Fabricius Rroma non vult aurum sed vult imperare habentibus aurum. ppter hoc ipse dictus fuit fidelis Fabricius. Dicitur et de Fabricio q cum qdam ad eum venisset promittēs se Pyrrhum regem occisurum si Fabricius

sibi pecuniam aliquā dare vellet. ipse vero Fabricius hunc traditorē ligatum misit ad Pyrrhū pro tali scelere puniendū. cui tunc Pyrrhus dixit Possibilius est solē a suo tramite deuiare q̄s Fabriciū a via recte ratio/nis discedere ¶ Nota q̄ Brutus fuit primus consul rhomanus q̄ amore libertatis z iusticie p̄ter stup̄ Lucrecie plurima egit. z multa bella pro rhomanis inijt. p̄ter quod etiā famosus fuit ¶ Nota q̄ Cato dictus est rigidus p̄ter rigore animi sui qui ad nihil turpe flecti potuit z tantę iusticie fuit vt Lucanus ipsum dijs p̄parare in iudicanda causa que fuit inter Juliū cesarem z Pompeiū dicens. Elitrix causa dijs placuit sed victa Catoni. Et de hoc magis patebit quarto huius pro/sa sexta.

¶ Ista est octaua z vltima p̄sa huius scđi. z q̄ p̄hia oñdit bona fortunę non multū esse appetenda. aliquis putaret q̄ in fortuna nihil esset boni. ideo iam oñdit p̄hia cuius smodi bonū sit in fortuna. z p̄bat fortunam aduersam plus esse bonā q̄ prosperā. z primo p̄mittit suā intentionem.

¶ Prosa octaua libri secundi

Fo ne me inexorabile p̄tra fortunā gerere bellū putes. Est aliquā cum de hoīb̄ illa fallax nihil bene mereat. tum sc̄z cū se aperit. cum fronte detegit moresq̄ p̄fiteat. Non dū forte q̄ loquar intelligis. Dix est quod dicere gestio. eo q̄ s̄m̄am verbis explicare vix queo. Atenim plus hominibus reor aduersam q̄ prosperam prodesse fortunam.

quod ego gestio id est cupio dicere. eo q̄ id est ideo vix queo explicare sententiam verbis. Et em̄ ego reor id est opinor aduersam fortunā plus prodesse hominibus q̄ prosperam ¶ Nota quando cūq̄ in aliquo dicto videtur esse repugnantia illud videtur mirabile dictū. sed dicere fortunā aduersam hominibus prodesse videtur esse quēdā repugnantia in dicto nam esse aduersum alicui z sibi prodesse. ad inuicem repugnant. ideo dicit philosophia mix est quod gestio dicere. sc̄z fortunā aduersam magis prodesse q̄ prosperam

Secdo p̄bat intentum ibi. Illa em̄. Primo dicit Boetius et dicitis p̄z q̄ fortuna est p̄tenda. sed ne putes me gerere. i. facere bellum inexorabile p̄tra fortunam supple scias q̄ aliquā est. i. aliquando p̄tigit q̄ ipsa fortuna nihil fallax. i. nihil fallacit̄ agens bene mereat de hoībus eo quod aliqd̄ bonum euenit hoībus per eam tum sc̄z cū fortuna se aperit manifestando suā fallitatē. cū proficetur mores suos per instabilitatem. Et subdit philosophia. nō dum forte intelligis q̄ loquar quia mirum est

C Illa em̄ semp specie felicitatis
cū videt blāda mētur. **N**ic semp ꝑa
est cū se instabilē mutatiōe demōstrat.

Illa fallit. hec instruit. **I**lla mēdaciū
specie bonoz mētes fruētium ligat.

hec ꝑgnitiōe fragilis felicitatis. absol
uit. **I**taq; illam vidcas ventosam fluē
tem. sui q; semper ignaram. **H**āc sobri
am succinctamq; ꝛ ipsius aduersitat
exercitatione prudentem.

āt aduersa fortūa hoīem instruit oñdēdo q; nō sit
ꝑpter eius mutabilitatem **I**lla scz ꝑspga fortūa ligat scz fallendo men
tes fruētium hominum specie bonoz mendaciū. hec scz aduersa fortū
na absoluit id est liberat scz mētes hoīm ꝑgnitiōe fragilis .i. transitorie
felicitatis **E**t tūc recolligit effectus vtriusq; fortūe dicēs. **I**taq; illam
scz ꝑspgam fortunam vides vētosam id est supbam fluētē .i. ꝑdigam
ꝛ lutiꝑsius ignaram. nam homiēs in ꝑspitate ꝑtinua seipos nō cognō
scūt. hāc scz aduersam fortunam tu vides sobriam ꝛ succinctam .i. humi
lem nō supbam ꝛ prudentem exercitatiōe aduersitatis. **C** Nota q;
ex ista lrā pñt formari tres rōnes q; aduersa fortūa melior sit ꝑspga. **P**ri
ma rō est ista **B**ona fortūa in specie ꝑe felicitatis decipit hñtem ipam
sed fortūa aduersa nō decipit sed ꝑa est oñdens se talem qualis est. ergo
aduersa melior est q; ꝑrima. **S**ecda rō est. **P**rospga fortūa ligat mentes
hominum mendaciō bonis. sed aduersa liberat mentes a falsa felicitate
te q; est melior. **T**ercia rō. **P**rospga fortūa reddit hoīes sui ignaros s; ad
uersa facit hoīes sapiētes. q; melior ist q; ꝑspga.

C **N**ic ꝑbia pōit scdam rōnem q; talis est. **Q**uecūq; fortuna tra
hit ad inquisitionē veri
Postremo felix a ꝑo bono deuios blā
dicijs trahit. aduersa plerūq; ad vera
bona reducens vncō retrahit.

deuios .i. errātes a ꝑo bono. s; aduersa fortūa plex q; trahit vncō .i. tena
culo rducēs ad ꝑa bōa. **N**ota q; q; ꝑspga fortūa videt esse ꝑpinqua felix

C **N**ic ꝑbia pbat
incertum q; fortuna ad/
uersa melior sit q; ꝑspga
trib; rōnib; scda ibi.

Postremo. tertia ibi.
an h. ꝑmo dr. **I**lla for
tūa ꝑspga semp mētur
cū videt. i. a ꝑaret blā
da specie felicitatis .i.
ꝑspitate. sed hec .i. for
tūa aduersa semp ꝑa ē
cū demōstrat se esse in/
stabilem sui mutatione

Ondit em̄ se esse tēm
qualis est. ꝛ ita ꝑ eam
nō decipiūtur homiēs.
sed illa scz ꝑspga fortūa
ꝑfidens in se fallit. hec

ꝑfidendum ꝑspe fortune
na absoluit id est liberat scz mētes hoīm ꝑgnitiōe fragilis .i. transitorie
felicitatis **E**t tūc recolligit effectus vtriusq; fortūe dicēs. **I**taq; illam
scz ꝑspgam fortunam vides vētosam id est supbam fluētē .i. ꝑdigam
ꝛ lutiꝑsius ignaram. nam homiēs in ꝑspitate ꝑtinua seipos nō cognō
scūt. hāc scz aduersam fortunam tu vides sobriam ꝛ succinctam .i. humi
lem nō supbam ꝛ prudentem exercitatiōe aduersitatis. **C** Nota q;
ex ista lrā pñt formari tres rōnes q; aduersa fortūa melior sit ꝑspga. **P**ri
ma rō est ista **B**ona fortūa in specie ꝑe felicitatis decipit hñtem ipam
sed fortūa aduersa nō decipit sed ꝑa est oñdens se talem qualis est. ergo
aduersa melior est q; ꝑrima. **S**ecda rō est. **P**rospga fortūa ligat mentes
hominum mendaciō bonis. sed aduersa liberat mentes a falsa felicitate
te q; est melior. **T**ercia rō. **P**rospga fortūa reddit hoīes sui ignaros s; ad
uersa facit hoīes sapiētes. q; melior ist q; ꝑspga.

ꝑpter eius mutabilitatem **I**lla scz ꝑspga fortūa ligat scz fallendo men
tes fruētium hominum specie bonoz mendaciū. hec scz aduersa fortū
na absoluit id est liberat scz mētes hoīm ꝑgnitiōe fragilis .i. transitorie
felicitatis **E**t tūc recolligit effectus vtriusq; fortūe dicēs. **I**taq; illam
scz ꝑspgam fortunam vides vētosam id est supbam fluētē .i. ꝑdigam
ꝛ lutiꝑsius ignaram. nam homiēs in ꝑspitate ꝑtinua seipos nō cognō
scūt. hāc scz aduersam fortunam tu vides sobriam ꝛ succinctam .i. humi
lem nō supbam ꝛ prudentem exercitatiōe aduersitatis. **C** Nota q;
ex ista lrā pñt formari tres rōnes q; aduersa fortūa melior sit ꝑspga. **P**ri
ma rō est ista **B**ona fortūa in specie ꝑe felicitatis decipit hñtem ipam
sed fortūa aduersa nō decipit sed ꝑa est oñdens se talem qualis est. ergo
aduersa melior est q; ꝑrima. **S**ecda rō est. **P**rospga fortūa ligat mentes
hominum mendaciō bonis. sed aduersa liberat mentes a falsa felicitate
te q; est melior. **T**ercia rō. **P**rospga fortūa reddit hoīes sui ignaros s; ad
uersa facit hoīes sapiētes. q; melior ist q; ꝑspga.

Quecūq; fortuna tra
hit ad inquisitionē veri
boni. illa melior est q; q;
retrahit a ꝑo bono sed
fortuna aduersa est hu
iusmodi ergo ꝛ. **E**nī
dicie in lrā. **P**ostremo
felix .i. ꝑspga fortuna
cū suis blādicijs trahit

deuios .i. errātes a ꝑo bono. s; aduersa fortūa plex q; trahit vncō .i. tena
culo rducēs ad ꝑa bōa. **N**ota q; q; ꝑspga fortūa videt esse ꝑpinqua felix

citati eo q sine bonis fortunę non ptingit. eē foelicem. ex de bona fortuna
ideo suis blandicijs trahit hoiem sensualē a vero bono qd p̄sistit in spe/
culacione dei. aduersa at fortuna qz oñdit prosperam fortunā esse muta/
bilem ipsa reducit hoiem ad vex bonū quod est immutabile

C Hic phia ponit vltimā rōnem que talis ē. Illa fortuna ē melior p
quā cognoscunt veri amici. sed aduersa fortuna ē talis. igit. rē. vñ in lra
dt. An p nunqd putas h esse estimādūz inter minima bona q hęc aduer
sa fortuna detexit. i. mōstrauit tibi mētes. i. corda fidelīū amicoꝝ. q. d. il/
lud ē bonū de maximil
bonis. z hęc su pple ad/
uersa fortuna secreuit
.i. distingit tibi certos
amicos z ābiguos vul
ē sodaliū. i. amicoꝝ. q.
d. aspera fortuna docu/
it te discernere inter ve
ros amicos z falsos. qz
prospera fortuna a te di
scēdes abstulit suos. i.
q erant amici rōne pro
speritatisz reliqt tuos
amicos qui te dilexēt.
non ppter tua. **Q**ñti
.i. qnto p̄cio tu emisses
hoc integer. i. integra
te fortunę p̄stitutus cū
videbaris tibi fortuna

An hoc inter minima estimādū putas
q amicoꝝ tibi fidelīū mētes: hęc aspe
ra. hęc horribilis fortuna detexit: **H**ęc
tibi certos sodaliū vultus ambiguos/
qz secreuit. discēdes (suos abstulit) tu
os reliquit. **Q**uanti hoc integer z vt vi
debaris tibi fortunatus emisses: **D**e/
sine nunc amissas opes querere. quod
p̄ciosissimū diuitiaz genus est: ami
cos inuenisti

tus vt potuisses cognoscere veros amicos. nunc desine. i. cessa q̄rere opes
.i. diuitias amissas qz inuenisti veros amicos q sunt p̄ciosissimū genus
diuitiaz **C** Nota in aduersitate falsi amici fugiunt. sz in tpe prospe
ritatis manent. vñ Sen. in li. de re. **Q**uem tu foelicē credis illū multi co
mitant. vt mel muscē sequunt. ca dauera lupi. frumenta formicę. p̄dam
ista turba sequit non hoiem **C** Nota q aduersa fortuna oñdit fide/
les amicos. **Uñ** Sen. xx. epla. **T**urba familiaris cū a te pasci desierit ip
sa te nō pascet. z quod tu bñficio tuo scire nō poteras paup̄ta te scies. illa
veros amicos retinebit. discedit quicūqz non te sed aliud sequebat. est at
propter h vnum amāda paupertas q a quibz ameris oñdit. **Uñ** pauper
henricus. **P**reualet hoc solo mala fors q mōstrat amicos **Q**ui boni qui
mali mōstrat vtrāqz viam. **Itz** poeta. **T**pe foelici nō cognoscunt amici
Sorte p̄z misera que sit dilectio vera. **Itz** alibi. **C**ū fueris foelix multos
numerabis amicos. **T**pa si fuerint nubila sol' eris. **Itz** **T**hobias. **S**u
ctuar ad censum venalis amic' egenū. **Sz** ver' refouet vt fabricat' amor
C Nota q fidelis amic' est p̄ciosissimū genus diuitiaz. qz amicus. i. r.
ethicoꝝ ē alter ego. i. amicoꝝ ē idem velle z nolle. **N**emo em eligit viuere

sine amicis hñs reliqua bona. Et Sen. ix. ep̄la dt. Sapiēs ⁊ si pretius sit seipso tñ amicu hñe vult p̄ter nihil aliud nisi vt exerceat amicitia. ne tam magna p̄tus lateat Et Tullius in libro de officijs dt. Honores. diuitie ⁊ dignitates nuq̄ sunt amicitie añponēde.

Hic incipit octauum ⁊ vltimum metrum huius sc̄di qd̄ dicit glyconicum ab inuente. amphimacrum a pede predominante ⁊ ē am phimacrus pes antiquorum constans ex prima ⁊ vltima longa ⁊ duabus breuib; medijs. dictus ab amphī quod est cir cum ⁊ macros longum quasi habens circum / quaq; longam sillam.

Hec octauum sc̄di libri.

Quod mūdus stabili fide
Lōcordes variat vices

Que pugnancia semina

Fedus p̄petuum tenent

Que p̄hebus roseum diem.

Curru p̄ouehit aureo

Ut quas duxerit hesperus

Phebe noctib; imperet

Ut fluctus auidum mare

Certo fine coerceat

Ne terris liceat vagis

Latos tendere terminos.

Pac̄ rerum seriem ligat

Terras ac pelagus regens.

At celo imperitans amor

In quo metro phia cō mendat amorem ex q̄ dixit q̄ amici sunt pre cio sissimum genus di / uitiarum Et primo cō mendat amorem diui / num. sc̄do ostēdit quo / modo humana natura amicitia p̄seruatur. ibi Hic sancto. Primo fa cit hoc quod dictum est Sc̄do ostēdit q̄ ablato diuino amore ōnia cor cumpūtur. ibi. Hic si frena. Primo dt. amor diuinus regēs terras ac pelagus ⁊ imperitans id est frequēter imperā celō ille amor ligat hāc seriem id est p̄cordiam rerum q̄ mundus sta / bili fide variat concor des vices id est alterna tiones t̄pm anni. i. noct̄ ⁊ diei. ⁊ q̄ semina pugna ta. i. elemēta tria tenēt

p̄petuum sc̄dus. i. p̄cordia ne vnum totaliter aliud corripat. q̄ p̄hebe .i. sol curru aureo p̄uehit. i. p̄ducit aureū diem. i. claz diem. idem amor facit vt p̄hebe. i. luna imperet. i. p̄ sit noctib; q̄s noctes hesperus. i. stella vespertina duxerit. i. adduxerit. ⁊ vt auidū mare ad exēdiū coerceat fluct / suos certo fine. i. determināto fine ne liceat sibi tendere. i. extēdere latos ter minos vagis terris. i. aplis terris supple totaliter cooperiēdo terrā ¶ Ho ta q̄ Tullius loquēs de amicitia dt. Amicitia est p̄ mouens supiora

ad protectionem inferiorum. et inferiora ad subiectionem superiorum. **A**micicia enim sublata ois in vita tollit iucunditas. **N**ota quod elementa appellat semina quod ex ipsis tanquam seminibus elementata producuntur. sicut enim semen est principium fructus. sic elementa sunt principia corporum mixtorum. et dicit elementa pugnancia propter ipsorum contrarietatem. nam aliqua sunt calida aliqua frigida. quedam humida. quedam sicca. **H**ec elementa diuino amore ordinare tenent proprium foedus quod grauitas inferiorum non aufert leuitatem superiorum. nec econuerso. et si totaliter non corrumpunt

Hic ostendit quod amore diuino subtrahit omnia corruptum dicens. **S**i hic amor diuinus remiserit frena. id est. lege gubernandi res quecumque nunc amat inuicem. id est. concordat illud continuo geret bellum et ipsa elementa certant. id est. litigant soluere. id est. destruere machinam scilicet mundam nam quam nunc sociam fide. id est. cordi federe incitant. pulchris motibus. id est. faciunt ordinare mouere.

Nota quod sublato amore et discordia omnia dissoluntur. **U**bi Alanus in anteaclaudiano loquens in persona amoris et concordie dicit. **S**i mea iura meas leges mea federa mundo. **N**um seruasset vel ad huc seruaret amoris vincula. non tantis generet sub claudibus orbis

Hic ostendit per quam per amorem seruatur et per hanc amicitia humana dicitur. **H**ic amor pertinet. id est. seruatur populos iunctos scilicet. id est. fructuosos federe scilicet amicitie. et hic amor nectit sacrum. id est. sacramentum coniugii castis amoribus viri et uxoris et hic amor dicitur iura sua. id est. ponit legem amicitie fidei sodalibus. et quod ista perueniunt ab amore diuino non tanquam a suo principio. **I**tem subiungit. **D**e felix genus hominum supple dico si amor scilicet diuinus quod

coelum regitur regat aiosyros supple causando in eis concordiam amicitie. **N**ota quod amor dicitur iura fidei sodalibus. **I**ura autem amicitie et sodalium innuit. **S**en. tertia epistola dicens. **Q**ui cogita an

Hic si frena remiserit.
Quicquid nunc amat inuicem.
Bellum continuo geret
At quam nunc sociam fide
Pulchris motibus incitant
Aertant soluere machinam

Hic tanto populos quoque
Iunctos sedere continet.
Hic et coniugii sacrum.
Castis nectit amoribus.
Hic fidus etiam sua
Dictat iura sodalibus
De felix hominum genus
Si vestros animos: amor
Quo celum regitur. regat

coelum regitur regat aiosyros supple causando in eis concordiam amicitie. **N**ota quod amor dicitur iura fidei sodalibus. **I**ura autem amicitie et sodalium innuit. **S**en. tertia epistola dicens. **Q**ui cogita an

aliquis in amicum sit tibi recipiendus. sed cum placuerit fieri. toto illum pectore admite. tam audacter cum illo loquere q̄ tecum. Tu q̄dem ita ita uiue. vt nihil tibi committas nisi qd̄ etiam amico tuo ꝓmittere possis. Cum amico tuo oīms curas. oīms cogitationes misce si fidelem putas. Sunt em̄ q̄dam q̄ amicis sunt t̄m̄ committēda omnib; narrant q̄dam charissimoz. consciām reformidant nulli credituri. neutrum faciē dum est. utrūq; em̄ vicium est ⁊ omnib; credere ⁊ nulli.

Nota circa p̄dicta q̄ amicitia p̄rie dicta t̄m̄ inuenitur in reb; rōnalib;. ⁊ vt sic amicitia est par volūtas bonoz inter aliquos. sed large accipiēdo amicitiam sic etiam est in irrationalib;. ⁊ vt sic amicitia est ꝓ cordia diuersaz rerum adinuicem.

Aniciū Manliū. Seuer. exconsulis ord.
pat. phie cōsolationis liber sc̄ds explicit

Incipit liber tercius.
Prosa prima

Animo solato mulcedine phie: me/
rore pulso ariq̄ introducūt felicitas ꝓ

Am cātuz illa finiuerat. cū
me audiēdi auidū stupen
temq; arrectis adhuc auri
b; carminis mulcedo defixerat. Itaq;
paulo post. **D**inē summū lassoz sola
menaiōrum. q̄ntum me vel sentētiarū
pondere. vel canēdi etiam iocūditate
refouisti. **A**deo vt iam me post hac in
parem fortunēictib; n̄ arbitrer. Itaq; re
media q̄ paulo añ acriora esse dicebas:
nō mō n̄ phorresco. sed audiēdi auidū
vehementer efflagito.

ditur in tres pres. **P**rimo ostendit **B**oetius quō post p̄dicta allocut⁹ fu

Iste est tercius li
ber **B**oetij de ꝓsolatio
ne phie ⁊ ꝓnuat ad li
bros ꝓcedentes in hūc
modū. **P**ostq; phia i ꝓ
mo li. sc̄turata ē cās do
loris boetij. ⁊ i sc̄do li.
adhibuit sibi remedia
facilia. **I**n ꝓnti li. ⁊ in se
quentib; phia adhibet
boetio remedia q̄uora
sūt at remedia q̄uora
rōnes ꝓ coēm opinioēz
hoim. phātes q̄ i bois
exteriorib; n̄ ꝓst̄it ꝓ
felicitas. onēdo in q̄
sita sit felicitas ꝓ. ⁊ q̄
mō ad ipām pueniat.

Et didit iste li. in xxiij
pres. qz hui⁹ libri sunt
xij. ꝓse. ⁊ xij. metra. q̄
pres ꝓcēbūt in ꝓcessu
libri. **Q**uid autem ⁊ de
quo determinetur in
qualibet istarum ꝓtū
similiter ꝓcēbūt. **P**ri
ma prosa h⁹ terciij diuī